Ontwerpbesluit

[CONCEPT] Codebesluit congestiemanagement

Ons kenmerk : ACM/UIT/559576
Zaaknummer : ACM/20/039621
Datum : […]

Ontwerpbesluit van de Autoriteit Consument en Markt van [datum ondertekening], kenmerk [kenmerk besluit] tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 31 van de Elektriciteitswet 1998 betreffende regels rondom transportschaarste en congestiemanagement

De Autoriteit Consument en Markt,

Gelet op artikel 36 van de Elektriciteitswet;

Besluit:

Artikel I

De Netcode elektriciteit wordt gewijzigd als volgt:

A
In artikel 1.4 wordt ‘9.4 tot en met 9.11,‘ vervangen door ‘de paragrafen 9.1, 9.2, 9.9, 9.10 en 9.11, de artikelen‘.

B
In artikel 5.8, eerste lid, onder b, wordt ‘9.10, 9.11, 9.19,’ vervangen door ‘9.3, eerste en tweede lid, 9.19,’.

C
Paragraaf 9.1 wordt als volgt gewijzigd:

§ 9.1 Voorwaarden met betrekking tot het oplossen van fysieke congestie

Artikel 9.1

1 Netbeheerders stellen aangeslotenen in staat, vrijwillig tegen vooraf met de netbeheerder overeengekomen voorwaarden overeenkomstig de specificaties in bijlage 12, een bijdrage te leveren aan het oplossen van fysieke congestie, door al of niet tijdelijk (deels) af te zien van het gebruik van het hun overeenkomstig artikel 7.1 toekomende recht op transport. Aangeslotenen wijzen hiertoe desgewenst een CSP aan.

2 Netbeheerders stellen aangeslotenen die beschikken over een aansluiting waarvan de allocatiemethode van de aansluiting, als bedoeld in artikel 2.1.3, onderdeel s, van de Informatiecode elektriciteit en gas de waarde “telemetrie” of “slimme-meter-allocatie” heeft, in staat dagelijks het vermogen dat de volgende dag meer of minder kan worden afgenomen, respectievelijk meer of minder kan worden geproduceerd, ter beschikking te stellen van de netbeheerder door middel van het indienen van biedingen, tegen door de netbeheerder vast te stellen procedures en specificaties overeenkomstig bijlage 11. Aangeslotenen wijzen hiertoe een CSP aan.

Muzenstraat 41
2511 WB Den Haag
www.acm.nl
070 722 20 00

3 Verbruikers en producenten met een gecontracteerd en beschikbaar gesteld transportvermogen van meer dan 60 MW zijn verplicht om tegen vooraf met de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet overeengekomen voorwaarden een bijdrage te leveren aan het oplossen van fysieke congestie en wijzen hiertoe een CSP aan.

4 Indien er sprake is van een congestiegebied als bedoeld in artikel 9.9, eerste lid, op het landelijk hoogspanningsnet kan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de grens als genoemd in het derde lid verlagen tot ten laagste 1 MW.

5 De in het vierde lid bedoelde verlaging wordt ten minste één maand van te voren bekendgemaakt door middel van publicatie op de in artikel 9.8 bedoelde website.

6 De netbeheerder maakt ten behoeve van de verificatie en de financiële afhandeling bij de uitvoering van het in het eerste en tweede lid bepaalde gebruik van meetgegevens per onbalansverrekeningsperiode, geregistreerd door:
   a. meetinrichtingen bij het overdrachtspunt van aansluitingen en die hij op grond van paragraaf 6.2 van de Informatiecode elektriciteit en gas van de desbetreffende meetverantwoordelijken ontvangen heeft;
   b. meetinrichtingen bij het overdrachtspunt van kleinverbruikaansluitingen en die hij uit die meetinrichting heeft uitgelezen.

7 De netbeheerder stemt bij maatregelen, die de netten van andere netbeheerders beïnvloeden, de voorgenomen acties af met de desbetreffende netbeheerders. Indien maatregelen worden gevraagd in een net van een andere netbeheerder, dan is daarvoor instemming van de netbeheerder van het desbetreffende net nodig.

8 De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet coördineert indien hij dit noodzakelijk acht uit hoofde van zijn wettelijke taken overeenkomstig artikel 16, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998, dan wel op verzoek van andere relevante netbeheerders, de te nemen maatregelen, als bedoeld in artikel 9.2, derde lid, onderdelen a en b, artikel 9.41, vierde, vijfde en zesde lid en artikel 9.45, vijfde en zesde lid. Hij maakt daarbij gebruik van het hem op grond van het hem overeenkomstig artikel 9.1 of artikel 9.19 ter beschikking gestelde vermogen.

Artikel 9.2

1 De netbeheerders controleren mede op basis van de ingediende prognoses als bedoeld in artikel 13.11, achtste lid en negende lid, 13.12, zevende en achtste lid, 13.13, zesde en zevende lid, 13.14, zesde en zevende lid, 13.15 zevende, achtste en negende lid, artikel 13.17, zevende, achtste en negende lid, of transportproblemen te verwachten zijn. De netbeheerders hanteren daarbij bedrijfsvoeringscriteria voor de veilig toelaatbare transporten.

2 In geval van koppeling tussen twee distributienetten controleren beide betrokken netbeheerders of er transportproblemen te verwachten zijn.

3 Indien in de operationele planning (dagelijkse voorbereiding) de netbeheerder in zijn net een transportprobleem constateert, treft de netbeheerder maatregelen om het transportprobleem tegen de laagst mogelijke kosten op te lossen. De netbeheerder:
   a. bepaalt de te nemen maatregelen en verifieert de effectiviteit van deze maatregelen door een (loadflow)analyse uit te voeren op de betrouwbaarheid van het transport van elektriciteit;
   b. maakt bij het oplossen gebruik van het hem overeenkomstig artikel 9.1, tweede en derde lid, ter beschikking gestelde vermogen of het op grond van artikel 9.1, eerste lid ter beschikking gestelde vermogen indien op grond van bijlage 12, zesde lid, inzet na gate-sluitingstijd van de day-aheadmarkt op de dag voorafgaande aan het transport van het ter beschikking gestelde vermogen is afgesproken en, indien het de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet betreft, tevens van het in artikel 9.19 bedoelde vermogen;
   c. stuurt, indien de maatregelen van onderdeel b niet afdoende zijn om het transportprobleem op te heffen, verzoeken aan de desbetreffende aangeslotenen om

meer respectievelijk minder te produceren of af te nemen en geeft aan waar en hoe lang de gevraagde acties duren; en

d. zorgt er voor dat de onbalans ten gevolge van de maatregel wordt opgeheven, door per onbalansverrekeningsperiode per afgeroepen bieding dan wel opgedragen capaciteitsvermindering elders een gelijke tegengestelde hoeveelheid vermogen af te roepen voor dezelfde onbalansverrekeningsperiode. Hij maakt daarvoor gebruik van het hem overeenkomstig artikel 9.1, tweede en derde lid, ter beschikking gestelde vermogen of het op grond van artikel 9.1, eerste lid ter beschikking gestelde vermogen indien op grond van bijlage 12 inzet na gate-sluitingstijd van de day-aheadmarkt op de dag voorafgaande aan het transport van het ter beschikking gestelde vermogen is afgesproken en, indien het de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet betreft, tevens van het in artikel 9.19 bedoelde vermogen.

4 Indien na het oplossen van het transportprobleem de mogelijkheid bestaat dat in hetzelfde net opnieuw één of meer transportproblemen optreden kan de netbeheerder van dat net, in afwijking van artikel 7.1, tweede lid, restricties opleggen aan aangeslotenen of BRP's. De restrictie houdt in dat de netbeheerder, gedurende de tijd waarvoor de restrictie geldt, wijzigingen van prognoses als bedoeld in artikel 13.11, negende lid, artikel 13.12, achtste lid, artikel 13.13, zevende lid, artikel 13.14, zevende lid, artikel 13.15, achtste lid, en artikel 13.17, achtste lid niet accepteert indien deze leiden tot nieuwe transportproblemen. In dat geval worden wijzigingen van prognoses als bedoeld in artikel 9.35, vierde en vijfde lid eveneens niet geaccepteerd.

5 De netbeheerder publiceert de afroep van de maatregel als bedoeld in het vierde lid op de website bedoeld in artikel 9.8.

6 In de communicatie als bedoeld in het vijfde lid, wordt aangegeven:

a. de richting waarvoor de restrictie geldt;
b. de te verwachten tijdsduur van de restrictie;
c. de plaats (net); en
d. de acties die de netbeheerder reeds heeft genomen en, indien relevant, de hierbij gerealiseerde volumes redispatch

7 De in het vierde lid genoemde restrictie wordt met onmiddellijke ingang opgeheven zodra de noodzaak daartoe niet meer aanwezig is.

8 Indien de restrictie opgeheven is, meldt de netbeheerder dit zo spoedig mogelijk aan alle betrokkenen met een bericht op de in artikel 9.8 bedoelde website.

9 De netbeheerder die een maatregel, zoals bedoeld in het derde lid, treft, verzorgt de administratieve afhandeling daarvan, waaronder begrepen de financiële afrekening op basis van de biedingen zoals genoemd in artikel 9.1 en 9.19. Indien een netbeheerder een bieding ontvangt van een aangeslotene in het netgebied van een andere netbeheerder, wisselen de betrokken netbeheerders de ten behoeve van de verificatie en financiële afrekening benodigde gegevens uit, waaronder begrepen de op grond van paragraaf 13.2 en artikel 9.35 door of namens de aangeslotene aangeleverde gegevens en de in artikel 9.1, zesde lid, onderdeel a bedoelde gegevens. De netbeheerders dragen onderling zorg voor een correcte financiële afwikkeling tussen de netbeheerders.

Artikel 9.3

1 Indien in de uitvoering of de actuele bedrijfsvoering een probleem ontstaat, hanteert de netbeheerder de procedure als genoemd in het artikel 9.2, derde en negende lid.

2 In geval van dreigende grootschalige storingen is de netbeheerder bevoegd om belasting af te schakelen of om opdracht te geven om meer of minder te produceren of om een aangesloten regionale netbeheerder te verplichten de transportvraag te verminderen.

3 In geval van een onverwachte onderbreking van de transportdienst die haar oorzaak vindt in het net van de netbeheerder, kan de netbeheerder de transportdienst hervatten zonder de aangeslotene voorafgaand te waarschuwen.

D
Paragraaf 9.2 wordt vervangen door:

§ 9.2 Voorwaarden met betrekking tot het toekennen van transportcapaciteit

Artikel 9.4

1 In aanvulling op de raming van de benodigde transportcapaciteit als bedoeld in artikel 2.3 van de Regeling investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas ten behoeve van het opstellen van het investeringsplan als bedoeld in artikel 21 van de Elektriciteitswet 1998, beoordeelt de netbeheerder periodiek de ontwikkeling op korte termijn van de benodigde transportcapaciteit in zijn net, rekening houdend met de van toepassing zijnde netontwerpcriteria en operationele veiligheidsgrenzen.

2 De netbeheerder beoordeelt bij elke aanvraag om het doen van een aanbod voor het uitvoeren van transport de toereikendheid van de in het desbetreffende net beschikbare transportcapaciteit om te voldoen aan de gevraagde transportcapaciteit.

Artikel 9.5

1 De netbeheerder hanteert bij de beoordeling van de aanwezige transportcapaciteit in een net de volgende aspecten:
   a. de technische capaciteit van het net;
   b. de van toepassing zijnde netontwerpcriteria en operationele veiligheidsgrenzen met inachtneming van artikel 16, eerste lid, onderdeel d, van de Elektriciteitswet 1998.

2 De netbeheerder hanteert bij de beoordeling van de benodigde transportcapaciteit in een net de volgende aspecten:
   a. de periode over welke de beoordeling benodigd is;
   b. het totaal van het gecontracteerd transportvermogen;
   c. het meest aannemelijke profiel voor de belasting van het kritieke netelement op basis van een berekening van het verwachte profiel en richting van transport van de afnemers, rekening houdend met de topologie van het net;
   d. informatie die hij op grond van paragraaf 13.2 ontvangt;
   e. de mogelijkheden om overeenkomstig artikel 9.1, eerste lid, fysieke congestie op te lossen; en
   f. overheidsbeleid dat van invloed is op de inrichting van het net, als bedoeld in artikel 2.3, onderdeel c, subonderdeel 3° van de Regeling investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas.

3 De beoordelingen genoemd in het eerste en tweede lid worden uitgewerkt in de vorm van scenario's.

4 De beschikbare transportcapaciteit is het deel van de aanwezige transportcapaciteit welke niet wordt ingezet om aan de benodigde transportcapaciteit te voldoen en is gelijk aan het verschil tussen de aanwezige transportcapaciteit en de benodigde transportcapaciteit.

5 Wanneer de benodigde transportcapaciteit, inclusief de eventuele gevraagde transportcapaciteit, de aanwezige transportcapaciteit overschrijdt, maakt de netbeheerder een inschatting van de hoeveelheid niet te transporteren energie inclusief onzekerheidsmarge.

Artikel 9.6

1 Indien bij een verzoek om het doen van een aanbod voor het uitvoeren van transport de gevraagde transportcapaciteit de beschikbare transportcapaciteit als bedoeld in artikel 9.5, vierde

lid, overschrijdt, onderzoekt de netbeheerder de mogelijkheden om op korte termijn de gevraagde transportcapaciteit en beschikbare transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen. De netbeheerder onderzoekt daartoe:

a. de mogelijkheid om de gevraagde transportcapaciteit te verlagen;
b. de mogelijkheid om door middel van technische maatregelen anders dan netverzwaring de beschikbare transportcapaciteit te vergroten;
c. de mogelijkheid overeenkomstig artikel 9.1, eerste lid, het optreden van fysieke congestie op te lossen;
d. volgens de procedure van de artikelen 9.9 tot en met 9.11, de mogelijkheid om congestiemanagement toe te passen voor de gevraagde transportcapaciteit of het deel daarvan dat naar verwachting toegekend kan worden;
e. in het geval van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet overeenkomstig artikel 9.1, derde en vierde lid en artikel 9.19, het optreden van fysieke congestie op te lossen.

2 Indien uit het onderzoek als bedoeld in het eerste lid blijkt dat het met één of meer van de genoemde mogelijkheden lukt de gevraagde transportcapaciteit in overeenstemming te brengen met de beschikbare transportcapaciteit, voert de netbeheerder dit zo snel mogelijk uit.

3 Indien uit het onderzoek als bedoeld in het eerste lid blijkt dat er geen of onvoldoende mogelijkheid is om de gevraagde transportcapaciteit en de beschikbare transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen, is de netbeheerder niet verplicht een aanbod te doen voor het uitvoeren van transport als bedoeld in artikel 24, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998. De aanvrager krijgt in dat geval de mogelijkheid om zijn verzoek zodanig aan te passen dat de gevraagde transportcapaciteit kleiner wordt dan, of gelijk wordt aan de, beschikbare transportcapaciteit, met inachtneming van het eerste lid.

4 De netbeheerder motiveert schriftelijk aan de verzoeker dat hij geen aanbod doet voor het uitvoeren van transport.

5 De netbeheerder handelt bij de uitvoering van dit artikel aanvragen als bedoeld in het eerste lid af in volgorde van binnenkomst. Wanneer een aanvrager op basis van het derde lid zijn verzoek om het doen van een aanbod voor het uitvoeren van transport wijzigt, blijft zijn initiële plaats bij de volgorde van behandeling behouden.

Artikel 9.7

1 Indien de netbeheerder op grond van artikel 9.4, eerste lid, voorziet dat met inachtneming van artikel 16, eerste lid, onderdeel b, van de Elektriciteitswet 1998, in een net de beschikbare transportcapaciteit, als bedoeld in artikel 9.5, vierde lid, ontoereikend is en er geen sprake is van een verzoek om het doen van een aanbod voor het uitvoeren van transport maar van groei binnen de tussen de aangeslotenen en de netbeheerder overeengekomen capaciteit van de aansluitingen, of wanneer binnen een congestiegebied de marktomstandigheden veranderen, onderzoekt de netbeheerder de mogelijkheden om op korte termijn de benodigde transportcapaciteit en de aanwezige transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen. De netbeheerder onderzoekt daartoe:

a. de mogelijkheid om door middel van technische maatregelen anders dan netverzwaring de beschikbare transportcapaciteit te vergroten;
b. de mogelijkheid overeenkomstig artikel 9.1, eerste lid, het optreden van fysieke congestie op te lossen;
c. volgens de procedure van de artikelen 9.9 tot en met 9.11 de mogelijkheid om congestiemanagement toe te passen;
d. in het geval van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet overeenkomstig artikel 9.1, tweede en derde lid en artikel 9.19, het optreden van fysieke congestie op te lossen.

2 Indien uit het onderzoek als bedoeld in het eerste lid blijkt dat het met één of meer van de genoemde mogelijkheden lukt de benodigde transportcapaciteit in overeenstemming te brengen met de aanwezige transportcapaciteit, voert de netbeheerder dit zo snel mogelijk uit.

3 Indien uit het in het eerste lid bedoelde onderzoek blijkt dat er op korte termijn geen of onvoldoende mogelijkheid blijkt de benodigde transportcapaciteit in overeenstemming te brengen met de aanwezige transportcapaciteit, past de netbeheerder de procedure overeenkomstig de paragrafen 9.9 en 9.11 toe om de benodigde transportcapaciteit te verlagen.

Artikel 9.8

Netbeheerders communiceren op een publiek toegankelijke website richting aangeslotenen en overige belanghebbenden over de uitvoering van de artikelen 9.1, 9.2, 9.9, 9.10,9.11, 9.30, 9.32, 9.33 en paragrafen 9.10 en 9.11.

Artikel 9.9

1 De netbeheerder meldt op grond van artikel 9.6, eerste lid of artikel 9.7, eerste lid door middel van een vooraankondiging op de in artikel 9.8 bedoelde website dat er voor een afgebakend en duidelijk gedefinieerd gebied dat geen kritiek netwerkelement omvat conform artikel 2(69) van de Verordening (EU) 2019/943, sprake kan zijn van een tekort aan beschikbare transportcapaciteit.

2 Indien de in het eerste lid bedoelde situatie zich voordoet op de deelnetten van gekoppelde netten die door verschillende netbeheerders worden beheerd, doen de netbeheerders van die netten gezamenlijk de vooraankondiging dat er sprake kan zijn van een tekort aan beschikbare transportcapaciteit. In dat geval dient in de rest van dit artikel en in de artikelen 9.10 en 9.11 in plaats van ‘de netbeheerder’ gelezen te worden ‘de betrokken netbeheerders’. Voor zover nodig en beschikbaar delen de betrokken netbeheerders onderling de informatie verkregen op grond van paragrafen 13.1 en 13.2.

3 De in het eerste en tweede lid bedoelde vooraankondiging zal ten minste de volgende gegevens bevatten:
   a. het verwachte congestiegebied (geografische aanduiding);
   b. de periode waarin een tekort aan beschikbare transportcapaciteit wordt verwacht in dat gebied;
   c. de oorzaak van het verwachte tekort aan beschikbare transportcapaciteit;
   d. de in het verwachte congestiegebied totale benodigde en totale aanwezige transportcapaciteit;
   e. een planning van de netverzwaring die ten minste de benodigde werkzaamheden en de periode benoemt die resteert tot het moment waarop het (de) net(ten) zodanig verzwaard, gewijzigd of uitgebreid is (zijn) dat geen sprake meer is van tekort aan beschikbare transportcapaciteit; en
   f. een uitnodiging aan belanghebbenden om met de netbeheerder in overleg te treden over mogelijkheden bij te dragen aan het oplossen van het verwachte structureel tekort aan beschikbare transportcapaciteit in het desbetreffende gebied.

4 De netbeheerder zendt een afschrift van de vooraankondiging aan de Autoriteit Consument en Markt.

Artikel 9.10

1 In het onderzoek, zoals bedoeld in artikel 9.6, eerste lid, en artikel 9.7, eerste lid, onderzoekt de netbeheerder voor een gebied waarvoor de netbeheerder een vooraankondiging heeft afgegeven, de mogelijkheden voor de toepassing van congestiemanagement, uitgaande van de mogelijkheden zoals bedoeld in paragrafen 9.9, 9.10 en 9.11 voor het toepassen van congestiemanagement.

2 De volgende uitzonderingen gelden voor het toepassen van congestiemanagement, zoals bedoeld in het eerste lid:
   a. De netbeheerder hoeft geen congestiemanagement toe te passen als de periode van het verwachte tekort aan beschikbare transportcapaciteit korter duurt dan 1 jaar en het congestiegebied in drie jaar daarvoor geen congestiegebied is geweest of onderdeel van een of meer congestiegebied(en) uitmaakte;
   b. De netbeheerder hoeft geen niet-marktgebaseerde redispatch toe te passen om de vraag naar transport van verbruikende afnemers te verminderen;
   c. De netbeheerder hoeft per congestiegebied geen congestiemanagement toe te passen voor de vraag naar transport waarvoor geldt dat de kosten voor congestiemanagement gedurende de periode waarvoor het congestiegebied is aangewezen groter is dan de financiële grens. Deze financiële bedraagt 2,50 euro per MWh van de hoeveelheid energie die met de aanwezige transportcapaciteit kan worden getransporteerd in dit congestiegebied gedurende de periode waarvoor het congestiegebied is aangewezen; of
   d. De netbeheerder hoeft geen congestiemanagement toe te passen voor de vraag naar transport waarvoor de benodigde transportcapaciteit groter is dan technische grens van de aanwezige transportcapaciteit. Deze technische grens bedraagt 120% van de aanwezige transportcapaciteit vermeerderd met de aanwezige regelbare capaciteit, tot een maximum van 200% van de aanwezige transportcapaciteit.

3 De netbeheerder publiceert het onderzoek, als bedoeld in het eerste lid, op de in artikel 9.8 bedoelde website. Het onderzoeksrapport bevat ten minste de elementen zoals benoemd in bijlage 14.

4 Indien de netbeheerder het in het eerste lid bedoelde onderzoek heeft uitgevoerd op grond van artikel 9.6, eerste lid, onderdeel d, en uit het in het eerste lid genoemde onderzoek blijkt dat congestiemanagement geen oplossing biedt of de in artikel 9.9, eerste lid, gemelde vooraankondiging, om wat voor reden dan ook, is komen te vervallen, doet de netbeheerder hiervan binnen één week na afronding van het onderzoek, of na het bekend worden van elke andere reden, melding via de in artikel 9.8 bedoelde website. Deze melding zal ten minste bevatten:
   a. het gebied waarop de melding betrekking heeft; en
   b. een verklaring waarom de vooraankondiging is komen te vervallen.

5 Indien de netbeheerder het in het eerste lid bedoelde onderzoek heeft uitgevoerd op grond van artikel 9.7, eerste lid, onderdeel c, en uit het in het eerste lid genoemde onderzoek blijkt dat congestiemanagement geen oplossing biedt, doet de netbeheerder hiervan binnen één week na afronding van het onderzoek, melding via de in artikel 9.8 bedoelde website. Deze melding zal ten minste bevatten:
   a. het gebied waarop de melding betrekking heeft; en
   b. de termijn waarbinnen overgegaan zal worden op de procedure overeenkomstig de paragrafen 9.9 en 9.11. Deze termijn zal niet korter zijn dan een week.

Artikel 9.11

1 Indien op basis van het in artikel 9.10, eerste lid, genoemde onderzoek blijkt dat in het congestiegebied waarvoor een vooraankondiging is afgegeven congestiemanagement overeenkomstig de paragrafen 9.9, 9.10 en 9.11 een oplossing biedt, doet de netbeheerder binnen één week na afronding van het onderzoek aan de hierna in onderdeel a bedoelde aangeslotenen in het congestiegebied hiervan melding. De melding bevat in ieder geval de volgende gegevens:
   a. een aanduiding van het congestiegebied door middel van een lijst van EAN-codes in het desbetreffende gebied die op grond van Verordening (EU) 2016/679 gepubliceerd mogen

worden en een geografische beschrijving van het betrokken gebied met het desbetreffende net in dat gebied;

b. de ingangsdatum van het verwachte structureel tekort aan beschikbare transportcapaciteit;

c. de verwachte periode waarvoor het congestiegebied is aangewezen;

d. een onderbouwing en motivering, op grond waarvan duidelijk blijkt dat er binnen het gestelde gebied sprake is van een structureel tekort aan beschikbare transportcapaciteit; en

e. een onderbouwing en motivering van de onmogelijkheid om de fysieke congestie binnen de onder onderdeel c genoemde periode op andere wijze op te lossen dan door het toepassen van congestiemanagement.

2 De melding als bedoeld in het eerste lid, alsmede het in het eerste lid bedoelde onderzoek en de uitkomsten daarvan, worden binnen één week na afronding van het in het eerste lid bedoelde onderzoek gepubliceerd op de in artikel 9.8 bedoelde website. Het onderzoeksrapport bevat de elementen zoals benoemd in bijlage 14.

3 De netbeheerder doet de in het eerste lid bedoelde melding tevens aan netbeheerders wier net verbonden is met het net van het in het eerste lid bedoelde congestiegebied en aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.

4. Een netbeheerder rapporteert jaarlijks uiterlijk 30 april over het afgelopen kalenderjaar aan de ACM over zijn congestiegebieden. De rapportage bevat per congestiegebied:

a. de totale hoeveelheid energie die is getransporteerd;

b. de totale inzet van capaciteitsbeperkingen, waarbij voor iedere inzet het verschil tussen de maximale verstrekte transportvermogen zoals vastgelegd in de aansluit- en transportovereenkomst, en het niveau waarop de transportbehoefte wordt beperkt (MW) wordt weergegeven, gerelateerd aan de duur van deze inzet (in uren);

c. de totale inzet van redispatch producten op grond van bijlage 11 in MWh, zowel binnen als buiten het congestiegebied; en

d. de kosten aan congestiemanagement, onderverdeeld in de totale kosten voor:

1º. de contracten op grond van bijlage 11, vijfde lid;

2º. de contracten op grond van bijlage 12, tweede lid;

3º. de kosten voor de inzet van capaciteitsbeperking; en

4º. de kosten voor de inzet van redispatch.

E

Artikel 9.19 komt te luiden als volgt:

Aangeslotenen, niet zijnde netbeheerders, met een gecontracteerd en beschikbaar gesteld transportvermogen van meer dan 60 MW stellen dagelijks het vermogen dat de volgende dag minder kan worden afgenomen, respectievelijk meer of minder kan worden geproduceerd, ter beschikking van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet door middel van:

a. het aanwijzen van een BSP om biedingen voor balanceringsenergie in te dienen; of

b. het aanwijzen van een CSP om biedingen in te dienen die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet kan inzetten voor overige doeleinden.

F

Na paragraaf 9.8 worden drie nieuwe paragrafen toegevoegd, luidend:

§ 9.9 Algemene voorwaarden voor congestiemanagement

Artikel 9.30

1 Netbeheerders passen in het betreffende congestiegebied congestiemanagement toe overeenkomstig het in artikel 9.11, eerste lid, genoemde onderzoek.
2 Congestiemanagement in een bepaald gebied eindigt op het moment dat er geen sprake meer is van een structureel tekort aan beschikbare transportcapaciteit in het desbetreffende gebied zoals aangekondigd in artikel 9.9, eerste lid.
3 Het einde van congestiemanagement in een bepaald gebied zal door de netbeheerder ten minste één week voor het daadwerkelijke einde worden gepubliceerd via de in artikel 9.8 bedoelde website. Deze publicatie bevat ten minste de volgende gegevens:
   a. een aanduiding van het desbetreffende congestiegebied;
   b. de datum waarop congestiemanagement niet meer van kracht zal zijn; en
   c. de onderbouwing van de beëindiging van congestiemanagement.
4 Aangeslotenen en CSP's waarvan een bieding overeenkomstig artikel 9.41, vierde lid, is afgeroepen dan wel waarvoor een capaciteitsbeperking overeenkomstig artikel 9.41 vierde lid, of artikel 9.45, vijfde lid, is afgeroepen, worden hierna en in de artikelen 10.17 en 10.18 aangeduid als CG-aangeslotene.

Artikel 9.31

1 Netbeheerders verkrijgen congestiemanagementdiensten door de volgende producten aan te kopen:
   a. bieding redispatch overeenkomstig bijlage 11;
   b. capaciteitsbeperking overeenkomstig bijlage 12; of
   c. niet-marktgebaseerde redispatch.
2 De in het eerste lid, onderdeel a bedoelde diensten kunnen door de netbeheerder voor langere tijd worden gecontracteerd bij CSP's. De in het eerste lid, onderdeel b bedoelde diensten kunnen door de netbeheerder voor langere tijd worden gecontracteerd bij aangeslotenen of CSP's. Voor deze contracten geldt een prijs die niet hoger is dan in het normaal economisch verkeer gebruikelijk.

Artikel 9.32

1 De netbeheerders verlenen gezamenlijk aan een natuurlijk persoon, rechtspersoon of vennootschap, niet zijnde een netbeheerder, op aanvraag een erkenning als CSP. Een natuurlijke persoon, rechtspersoon dan wel vennootschap kan slechts voor één erkenning als CSP in aanmerking komen.
2 De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet beheert een register waarin de in het eerste lid bedoelde erkenningen worden geregistreerd.
3 De CSP heeft het recht om congestiemanagementdiensten aan te bieden namens:
   a. één aangeslotene die beschikt over een elektriciteitsproductie-eenheid met een maximumcapaciteit groter dan of gelijk aan 1 MW of een verbruiksinstallatie met een capaciteit groter dan of gelijk aan 1 MW; en
   b. een groep van één of meer aangeslotenen die beschikken over een elektriciteitsproductie-eenheid met een maximumcapaciteit kleiner dan 1 MW of een verbruiksinstallatie met een capaciteit kleiner dan 1 MW.
4 De aanvraag voor een erkenning als CSP wordt schriftelijk en ondertekend door een bevoegd persoon ingediend bij de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet volgens een door de netbeheerders gezamenlijk uit te geven model.
5 Een erkenning als CSP wordt verleend nadat:
   a. de aanvrager met een één of meer aansluitingen met succes het pre-kwalificatieproces voor het leveren van ten minste één product op grond van bijlagen 11 en 12 heeft afgerond; en

b. de netbeheerder zich ervan heeft vergewist dat de aanvrager beschikt over de deskundigheid en over de technische, administratieve en organisatorische faciliteiten die vereist zijn om als CSP te kunnen optreden.

6 De netbeheerders stellen gezamenlijk de criteria op voor de vereisten als bedoeld in het vijfde lid, onderdeel b. Deze criteria worden gepubliceerd op de in artikel 9.8 bedoelde website.

7 De netbeheerders stellen pre-kwalificatiecriteria op voor elk van de op grond van bijlagen 11 en 12 te leveren producten.

8 Een erkenning als CSP wordt ingetrokken wanneer een CSP zijn verplichtingen jegens een of meer netbeheerder(s) niet nakomt.

9 De netbeheerders stellen gezamenlijk de omstandigheden, criteria en procedures op die leiden tot de intrekking van een erkenning als CSP. Deze omstandigheden, criteria en procedures worden gepubliceerd op de in artikel 9.8 bedoelde website.

Artikel 9.33

1 De netbeheerders publiceren het volledige overzicht van specificaties voor de producten op grond van bijlage 11 en 12, inclusief procedures en pre-kwalificatiecriteria op de in artikel 9.8 bedoelde website.

2 De netbeheerder geeft in de productspecificaties als bedoeld in het eerste lid ten minste aan hoe de verrekening zal plaatsvinden en op welke termijn. Deze verrekening zal gebaseerd zijn op ten minste de volgende gegevens:

a. per onbalansverrekeningsperiode, het volume van biedingen redispatch per richting en de prijs van de geaccepteerde bieding bij producten op grond van bijlage 11;

b. de hoeveelheid capaciteitsbeperking en de prijs voor de beperking bij producten op grond van bijlage 12.

Artikel 9.34

1 Een CSP die namens een aangeslotene of een groep van aangeslotenen biedingen wil doen overeenkomstig de specificaties in bijlage 11, dan wel namens een aangeslotene of een groep van aangeslotenen wil bijdragen aan het oplossen van fysieke congestie overeenkomstig de specificaties in bijlage 12 dient de aansluiting of de groep van bij die aangeslotenen horende aansluitingen bij de netbeheerder te pre-kwalificeren.

2 Een groep van aansluitingen bestaat uit één of meer aansluitingen.

3 Ten behoeve van de pre-kwalificatie van een groep van aansluitingen deelt de CSP de netbeheerder de EAN-codes mee van de in de groep deelnemende aansluitingen. Elke aansluiting die deel uitmaakt van een groep van aansluitingen voldoet ten minste aan de volgende voorwaarden:

a. de aansluiting maakt niet reeds deel uit van een andere groep van dezelfde of een andere CSP;

b. de allocatiemethode van de aansluiting, als bedoeld in 2.1.3 onderdeel s, van de Informatiecode elektriciteit en gas heeft de waarde:

1º. “telemetrie”; of

2º. “slimme-meter-allocatie”.

c. de maximumcapaciteit van een met de aansluiting aangesloten elektriciteitsproductie-eenheid is kleiner dan 1 MW; en

d. de capaciteit van een met de aansluiting aangesloten verbruiksinstallatie is kleiner dan 1 MW.

4 In aanvulling op het derde lid geldt de voorwaarde dat:

a. voor elke aansluiting die deel uitmaakt van de groep in het aansluitingenregister van de netbeheerder dezelfde BRP vermeld staat; en

b. indien de CSP met een groep van aansluitingen biedingen wil doen als bedoeld in artikel 9.41, vierde lid, elke aansluiting deel uitmaakt van het desbetreffende congestiegebied.

5 Ten behoeve van de pre-kwalificatie van een aansluiting deelt de CSP de netbeheerder de EAN-code mee van de aansluiting. Voor de aansluiting geldt dat:
   a. de maximumcapaciteit van een met de aansluiting aangesloten elektriciteitsproductie-eenheid of de capaciteit van een met de aansluiting aangesloten verbruiksinstallatie groter is dan of gelijk is aan 1 MW; en
   b. de aansluiting niet reeds bij een andere of dezelfde CSP is vermeld.

6 De netbeheerder beoordeelt mede op basis van het derde, vierde en vijfde lid of de CSP gerechtigd is met die aansluiting of groep van aansluitingen biedingen te doen overeenkomstig bijlage 11, dan wel met die aansluiting of groep van aansluitingen bij te dragen aan het oplossen van fysieke congestie overeenkomstig de specificaties in bijlage 12.

7 De netbeheerder informeert de betrokken BRP over de opname van een aansluiting waarvoor hij balanceringsverantwoordelijkheid uitoefent in een portfolio van een CSP.

8 De CSP geeft mutaties in de groepssamenstelling onverwijld door aan de netbeheerder.

9 De netbeheerder voert bij elke hem op grond van het achtste lid doorgegeven mutatie opnieuw de beoordeling als bedoeld in het zesde lid uit en stelt de CSP op de hoogte van het resultaat.

10 De netbeheerder voert bij elke wijziging op grond van de processen van de Informatiecode elektriciteit en gas van de in het aansluitingenregister vastgelegde gegevens van een van de aansluitingen in een groep opnieuw de beoordeling als bedoeld in het zesde lid uit en stelt de CSP op de hoogte van het resultaat.

Artikel 9.35

1 In afwijking van artikel 13.10 geldt voor de uitvoering van de regeling in de paragrafen 9.10 en 9.11 zonder uitzondering een grenswaarde van 1 MW voor de in de artikelen 13.12 en 13.14 bedoelde gegevensuitwisseling.

2 In aanvulling op artikel 13.12, zevende en achtste lid en artikel 13.14, zesde en zevende lid, geldt voor aansluitingen die deelnemen aan een groep van aansluitingen als bedoeld in artikel 9.34 dat de gegevens als bedoeld in artikel 13.12, zevende en achtste lid en artikel 13.14, zesde en zevende lid, tevens geaggregeerd per groep worden aangeleverd door de CSP indien de CSP bijdraagt aan het oplossen van fysieke congestie op grond van bijlage 11 of op grond van bijlage 12 waarbij, met inachtneming van bijlage 12, zesde lid, onderdeel a, inzet na gate-sluitingstijd van de day-aheadmarkt is afgesproken.

3 In afwijking van artikel 13.12, achtste lid en artikel 13.14, zevende lid geldt voor de uitvoering van de regeling in de paragrafen 9.10 en 9.11 dat wijzigingen van de ter beschikking gestelde prognoses direct na het bekend worden van die wijziging aan de netbeheerder ter beschikking worden gesteld indien de wijziging groter is dan 5% van de maximumcapaciteit dan wel van het maximaal af te nemen vermogen, of indien de wijziging groter is dan 1 MW.

4 Wijzigingen ten opzichte van de overeenkomstig het tweede lid ter beschikking gestelde geaggregeerde prognose van de hoeveelheid van het net af te nemen vermogen dan wel op het net in te voeden vermogen, worden direct na het bekend worden van die wijziging aan de netbeheerder ter beschikking gesteld indien die wijzigingen groter zijn dan 1 MW.

5 Wijzigingen ten opzichte van de overeenkomstig het eerste en het tweede lid ter beschikking gestelde gegevens worden direct na het bekend worden van die wijziging ter beschikking gesteld van de netbeheerder indien die wijziging wordt geïnitieerd door het oplossen van fysieke congestie overeenkomstig artikel 9.41, vierde lid, dan wel artikel 9.45, vierde lid.

Artikel 9.36

1 Indien de CG-aangeslotene afwijkt van de op grond van artikel 9.35 en paragraaf 13.2 aangeleverde gegevens, wordt het verschil tussen die gegevens en de daadwerkelijk

uitgewisselde energie op de desbetreffende aansluiting dan wel groep van aansluitingen per onbalansverrekeningsperiode verrekend met de netbeheerder tegen een prijs per MWh, hierna te noemen de congestie-onbalansprijs.

2 De congestie-onbalansprijs is ten hoogste gelijk aan, indien de in het eerste lid bedoelde verschil tussen de op grond van artikel 9.35 en paragraaf 13.2 aangeleverde gegevens en de daadwerkelijk uitgewisselde energie het karakter heeft van:

a. het invoeden van energie, de voor de desbetreffende onbalansverrekeningsperiode geldende landelijke onbalansprijs voor onbalans met het karakter invoeden aangevuld met de financiële ondersteuning die de CG-aangeslotene op basis van het geproduceerde elektriciteitsvolume ontvangt. Indien de voor de desbetreffende onbalansverrekeningsperiode geldende landelijke onbalansprijs voor onbalans met het karakter invoeden negatief is, dan bedraagt de variabele component € 0,00;

b. het afnemen van energie, de voor de desbetreffende onbalansverrekeningsperiode landelijke onbalansprijs voor onbalans met het karakter afnemen dan wel de geldende day-aheadclearingprijs indien deze hoger is;

c. het afnemen van energie en indien de fallback procedure is toegepast als bedoeld in artikel 12.16 of als bedoeld in artikel 44 van de Verordening (EU) 2015/1222 (GL CACM), de voor de desbetreffende onbalansverrekeningsperiode landelijke onbalansprijs voor onbalans met het karakter afnemen dan wel de geldende referentie biedzone prijs indien deze hoger is.

3 De netbeheerder kan de inkoopkosten voor de additionele behoefte aan flexibiliteit die ontstaat als gevolg van niet-levering door een CG-aangeslotene, op de CG-aangeslotene verhalen. De netbeheerder verschaft de CG-aangeslotene een onderbouwing van deze kosten.

4 De netbeheerder brengt ten hoogste de hoogste van de op het tweede en derde lid gebaseerde vergoeding in rekening.

5 De verrekening van de congestie-onbalansprijs of de additionele kosten als bedoeld in het tweede en derde lid vindt gelijktijdig plaats met de verrekening als bedoeld in artikel 9.33, tweede lid.

§ 9.10 Nadere voorwaarden voor marktgebaseerd congestiemanagement

Artikel 9.37

1 Deze paragraaf bevat de uitvoeringsregels voor marktgebaseerd congestiemanagement.

2 De aangeslotene kan de uitvoering van de regeling van deze paragraaf overdragen aan een CSP.

3 Een CSP dient voor elke aansluiting of groep van aansluitingen waarmee hij biedingen overeenkomstig bijlage 11 wil doen, dan wel waarmee hij wil bijdragen aan het oplossen van fysieke congestie overeenkomstig bijlage 12 daartoe op grond van artikel 9.34 gerechtigd te zijn.

Artikel 9.38

Indien de netbeheerder vermoedt dat één of meer bij het biedproces betrokken aangeslotenen of CSP's uitzonderlijk afwijkende biedingen overeenkomstig de specificaties bijlage 11 doen waardoor het biedproces als bedoeld in artikel 9.41 mogelijk ondoelmatig verloopt, meldt de netbeheerder dit vermoeden aan de Autoriteit Consument en Markt.

Artikel 9.39

1 Voor de uitvoering van de regeling van deze paragraaf kan de netbeheerder nadere voorwaarden stellen aan de mate waarin de overeenkomstig artikel 9.35 aan te leveren gegevens overeenkomen met de realisatie alvorens biedingen overeenkomstig bijlage 11 van of namens de desbetreffende aangeslotene(n) te accepteren.

2 De netbeheerder publiceert op de in artikel 9.8 bedoelde website per congestiegebied het tijdstip waarop overeenkomstig artikel 9.41, vijfde lid, biedingen ten uiterste afgeroepen worden.

Artikel 9.40

1 De netbeheerder voert dagelijks de procedure uit zoals beschreven in artikel 9.41.
2 De netbeheerder kan voorafgaand aan de procedure zoals beschreven in artikel 9.41 gebruik maken van het vermogen dat aangeslotenen of CSP's overeenkomstig de specificaties in bijlage 12 ter beschikking hebben gesteld ten behoeve van het oplossen van fysieke congestie.

Artikel 9.41

1 Mede op basis van de gegevens die de netbeheerder ontvangt op grond van artikel 9.35 en paragraaf 13.2 bepaalt de netbeheerder of de van toepassing zijnde operationele veiligheidsgrenzen de volgende dag in het congestiegebied kunnen worden gehandhaafd.
2 De netbeheerder publiceert uiterlijk om 15:30 uur voor welke tijdsblokken de volgende dag hij biedingen verwacht.
3 De in het tweede lid bedoelde biedingen worden uiterlijk 16:00 uur bij de netbeheerder ingediend.
4 De netbeheerder brengt de benodigde capaciteit in overeenstemming met de beschikbare capaciteit met behulp van het hem overeenkomstig het derde lid of artikel 9.1, tweede en derde lid, ter beschikking gestelde vermogen of met behulp van het op grond van artikel 9.1, eerste lid ter beschikking gestelde vermogen indien op grond van bijlage 12 inzet na gate-sluitingstijd van de day-aheadmarkt op de dag voorafgaande aan het transport van het ter beschikking gestelde vermogen is afgesproken en, indien het de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet betreft, tevens van het in artikel 9.19 bedoelde vermogen.
5 Aangeslotenen en CSP's waarvan een bieding overeenkomstig het vierde lid is afgeroepen, ontvangen hiervan uiterlijk op het overeenkomstig artikel 9.39, tweede lid, gepubliceerde tijdstip bericht.
6 De netbeheerder roept per onbalansverrekeningsperiode per afgeroepen bieding dan wel opgedragen capaciteitsvermindering een gelijke hoeveelheid vermogen af buiten het congestiegebied. Hij maakt daarvoor gebruik van het hem overeenkomstig artikel 9.1, tweede en derde lid, ter beschikking gestelde vermogen of met behulp van het op grond van artikel 9.1, eerste lid ter beschikking gestelde vermogen indien op grond van bijlage 12 inzet na gate-sluitingstijd van de day-aheadmarkt op de dag voorafgaande aan het transport van het ter beschikking gestelde vermogen is afgesproken en, indien het de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet betreft, tevens van het in artikel 9.19 bedoelde vermogen.
7 Onverminderd het bepaalde in artikel 9.2, vierde lid, volgt de netbeheerder bij wijzigingen van de in het eerste lid bedoelde gegevens de stappen als bedoeld in het eerste, vierde, vijfde en zesde lid.

Artikel 9.42

De netbeheerder publiceert maandelijks op de website als bedoeld in artikel 9.8, het in de voorgaande maand afgeroepen vermogen per dag. De netbeheerder maakt daarbij onderscheid tussen vermogen op grond van bijlage 12, ingezet voor het sluiten van de day-aheadmarkt en het overeenkomstig artikel 9.41, vierde lid, ingezette vermogen. Tevens zal de netbeheerder aangeven wanneer bij de selectie van een energie- of capaciteitsbeperking andere redenen dan kosteneffectiviteit een rol hebben gespeeld en deze keuze motiveren.

§ 9.11 Nadere voorwaarden voor niet-marktgebaseerd congestiemanagement

Artikel 9.43

1 Deze paragraaf bevat de uitvoeringsregels voor niet-marktgebaseerd congestiemanagement.

2 Een CSP dient voor elke aansluiting of groep van aansluitingen waarmee hij bijdraagt aan het oplossen van fysieke congestie overeenkomstig bijlage 12, daartoe op grond van artikel 9.34 gerechtigd te zijn.

3 De netbeheerder past alleen niet-marktgebaseerd congestiemanagement toe indien is voldaan aan ten minste een van de voorwaarden als bedoeld in onderdelen a tot en met d van artikel 13, derde lid, van Verordening (EU) 2019/943.

4 Niet-marktgebaseerd congestiemanagement is niet van toepassing op aansluitingen als hierdoor de veiligheid en het maatschappelijk belang in gedrang komt.

5 Ten behoeve van een juiste uitvoering van het vierde lid brengen aangeslotenen die menen te beschikken over een aansluiting in het congestiegebied waarop dit onderdeel van toepassing is, de netbeheerder daarvan op de hoogte.

6 Indien de netbeheerder niet-marktgebaseerd congestiemanagement toepast, houdt hij rekening met:
   a. van kosteneffectiviteit op grond van artikel 9.44 verschuldigde vergoeding; en
   b. van toerbeurtsgewijze toewijzing, waarbij de netbeheerder een ondergrens stelt aan het gecontracteerd en beschikbaar gesteld transportvermogen van in aanmerking komende aansluitingen.

7 De netbeheerder publiceert de in het zesde lid, onderdeel b, bedoelde ondergrens van te voren op de in artikel 9.8 bedoelde website.

8 Indien het congestiegebied een net van een andere netbeheerder omvat maken de betroken netbeheerders, onverminderd artikel 9.1, zevende lid, afspraken over de uitwisseling van de voor de uitvoering van deze paragraaf benodigde gegevens en indien nodig over de uitvoering van deze paragraaf.

Artikel 9.44

1 Voor het uitvoeren van een overeenkomstig artikel 9.45, vijfde lid, opgedragen beperking betaalt de netbeheerder een vergoeding die niet hoger is dan het in artikel 13, zevende lid, van Verordening (EU) 2019/943 beschreven minimum. De aangeslotene overlegt daartoe bewijsstukken aan de netbeheerder.

2 De financiële verrekening als bedoeld in het eerste lid vindt uiterlijk 30 dagen na afloop van de desbetreffende kalendermaand plaats.

3 Als uitzondering op het tweede lid geldt dat de financiële verrekening als bedoeld in het eerste lid voor de vergoeding financiële ondersteuning die zou zijn ontvangen zonder de opgedragen beperking plaatsvindt na afloop van het desbetreffende kalenderjaar, en uiterlijk 60 dagen nadat de aangeslotene de informatie over de definitief vastgestelde financiële ondersteuning aan de netbeheerder heeft verstrekt.

Artikel 9.45

1 De netbeheerder voert dagelijks de procedure zoals beschreven in het tweede tot en met het vijfde lid uit.

2 De netbeheerder kan voorafgaand aan de procedure zoals beschreven in dit artikel gebruik maken van het vermogen dat aangeslotenen of CSP's overeenkomstig de specificaties in bijlage 12 ter beschikking hebben gesteld ten behoeve van het oplossen van fysieke congestie.

3 Mede op basis van de gegevens die de netbeheerder ontvangt op grond van artikel 9.35 en paragraaf 13.2 bepaalt de netbeheerder of de van toepassing zijnde operationele veiligheidsgrenzen de volgende dag in het congestiegebied kunnen worden gehandhaafd.

4 De netbeheerder publiceert uiterlijk om 15:30 uur of de volgende dag in (een deel van) het congestiegebied congestie verwacht wordt.

5 De netbeheerder draagt met in achtneming van artikel 9.43 aangeslotenen op hoeveel zij per onbalansverrekeningsperiode de volgende dag meer of minder dienen in te voeden dan wel te verbruiken.

6 De netbeheerder roept per onbalansverrekeningsperiode per opgedragen actie overeenkomstig het vierde lid een gelijke hoeveelheid vermogen af buiten het congestiegebied. Hij maakt daarvoor gebruik van het hem overeenkomstig artikel 9.1 ter beschikking gestelde vermogen.

7 Onverminderd het bepaalde in artikel 9.2, vierde lid, volgt de netbeheerder bij wijzigingen van de in het derde lid bedoelde gegevens de stappen als bedoeld in het vijfde en zesde lid.

Artikel 9.46

1 Indien een aangeslotene drie keer de opdracht van de netbeheerder overeenkomstig artikel 9.45, vierde lid, niet na komt, is de netbeheerder gerechtigd de aansluiting fysiek aan te passen ten einde de capaciteit van de aansluiting in overeenstemming te brengen met de capaciteit die ten maximale toegestaan kan worden ten einde de operationele veiligheidsgrenzen te waarborgen.

2 De in het eerste lid bedoelde aanpassing wordt bij het beëindigen van congestiemanagement, als bedoeld in artikel 9.34, tweede lid, ongedaan gemaakt.

G

Artikel 10.17, wordt gewijzigd als volgt:

1. Het zesde lid vervalt.
2. In het negende lid wordt ‘paragraaf 9.2’ vervangen door ‘de paragrafen 9.9 tot en met 9.11’.

H

Na bijlage 10, worden bijlage 11 en 12 ingevoegd, luidend:

Bijlage 11. bij artikel 9.1, tweede lid: redispatch product

1 Met een bieding redispatch biedt de door de aangeslotene aangewezen CSP aan om op een gespecificeerde locatie op te regelen of af te regelen ten opzichte van een prognose voor die locatie.

2 Een bieding redispatch voldoet ten minste aan de volgende voorwaarden:

a. minimumhoeveelheid: 100 kW;
b. minimumduur van de leveringsperiode: 1 onbalansverrekeningsperiode;
c. indien de duur van de leveringsperiode meer dan één onbalansverrekeningsperiode omvat, zijn de onbalansverrekeningsperiodes aansluitend;
d. afroepbaar en wijzigbaar tot drie onbalansverrekeningsperiodes voor de eerste in de bieding genoemde onbalansverrekeningsperiode;
e. de bieding bevat de locatie waar de dienst geleverd wordt;
f. het geboden vermogen is zowel geheel als gedeeltelijk afroepbaar;
g. de bieding is na afroep niet meer veranderbaar;
h. het afgeroepen vermogen is vanaf het begin van de eerste onbalansverrekeningsperiode van de leveringsperiode volledig beschikbaar; en
i. de levering van het vermogen is gestopt vanaf het einde van de laatste onbalansverrekeningsperiode van de leveringsperiode.

3 De bieding redispatch bevat minimaal de volgende variabele kenmerken:

a. de prijs in €/MWh;
b. de locatie met EAN-code(s);
c. het vermogen in MW per onbalansverrekeningsperiode;
d. de richting;
e. de leveringsperiode in onbalansverrekeningsperiode(s); en

f. het vermogen dat ten minste afgeroepen dient te worden.

4 De netbeheerder specificeert bij elk op bieding redispatch gebaseerd product ten minste:
a. of dit beschikbaar is voor zowel één aansluiting als voor groepen van aansluitingen;
b. of bij afroep van de bieding een onbalanscorrectie van de BRP van de aansluiting toegepast wordt, of dat de afroep als handel met een specifieke BRP genomineerd wordt;
c. de wijze van activering door de netbeheerder;
d. het tijdstip vanaf en tot welke biedingen gedaan kunnen worden; en
e. de wijze waarop de netbeheerder de levering van het product valideert.

5 De netbeheerder en de door de aangeslotene aangewezen CSP kunnen een contract aangaan voor redispatchcapaciteit. Een contract voor redispatchcapaciteit specificeert een plicht voor de door de aangeslotene aangewezen CSP om voor de duur van het contract op verzoek van de netbeheerder biedingen redispatch te doen tegen de in het contract overeengekomen voorwaarden.

Bijlage 12. bij artikel 9.1, eerste lid: capaciteitsbeperking product

1 Met het afzien van het gebruik van het gecontracteerde dan wel ter beschikking gestelde transportvermogen, hierna capaciteitsbeperking genoemd, biedt een aangeslotene aan om gedurende een afgesproken periode zijn transportbehoefte te beperken tot een afgesproken capaciteit.

2 Capaciteitsbeperking is gebaseerd op een tussen de netbeheerder en de aangeslotene af te sluiten contract, hierna restrictiecontract genoemd.

3 Het restrictiecontract geeft uitdrukking aan ten minste de volgende variabele kenmerken:
a. de maximaal te gebruiken transportcapaciteit;
b. of de reductie permanent geleverd wordt of gedurende af te spreken periodes;
c. de prijs in € per MW voor de afgesproken reductie;
d. de locatie met EAN-code(s) van de aansluiting; en
e. de contractperiode.

4 Capaciteitsbeperking kan worden afgesproken voor één aansluiting of voor een groep van aansluitingen.

5 De levering capaciteitsbeperking wordt aan de hand van meetgegevens geverifieerd.

6 De netbeheerder specificeert bij elk op capaciteitsbeperking gebaseerd product ten minste:
a. of inzet na gate-sluitingstijd van de day-aheadmarkt op de dag voorafgaande aan het transport van het ter beschikking gestelde vermogen mogelijk is en zo ja, of
1° een onbalanscorrectie van de BRP van de aansluiting toegepast wordt; of
2°. dat de afroep genomineerd wordt als handel met een specifieke BRP;
b. de wijze van activering door de netbeheerder; en
c. de wijze waarop de netbeheerder de levering van het product valideert.

7. Inzet na gate-sluitingstijd van de day-aheadmarkt op de dag voorafgaande aan het transport van het ter beschikking gestelde vermogen heeft het karakter van een bieding redispatch overeenkomstig bijlage 11. Netbeheerder en aangeslotene komen de voorwaarden overeen die gelden voor deze bieding.

I

Na bijlage 13, wordt bijlage 14 toegevoegd, luidend:

Bijlage 14. bij artikel 9.10, derde lid: onderzoeksrapport congestiemanagement

1 Ten behoeve van de technische analyse van het congestiegebied, neemt de netbeheerder ten minste de volgende elementen op in het onderzoeksrapport:

a. een overzicht van de ontwikkeling van de aanwezige transportcapaciteit in het (de) betreffende deelnet(ten), tot het moment waarop het (de) net(ten) zodanig verzwaard, gewijzigd of uitgebreid is (zijn) dat er geen sprake meer is van een tekort aan aanwezige transportcapaciteit;
b. een voorspelling van het belastingpatroon op het (de) kritieke netcomponent(en), inclusief de externe omstandigheden waarmee bij de voorspelling rekening is gehouden, gedurende de periode waarvoor fysieke congestie wordt verwacht;
c. een onderbouwde schatting van de hoeveelheid elektriciteit, uitgedrukt in MWh per jaar, die op moment van publicatie naar verwachting niet kan worden getransporteerd wanneer er geen congestiemanagement wordt toegepast;
d. een onderbouwde schatting van de hoeveelheid elektriciteit, uitgedrukt in MWh per jaar, die op moment van publicatie naar verwachting wel kan worden getransporteerd wanneer er geen congestiemanagement wordt toegepast;
e. de financiële grens zoals bedoeld in artikel 9.10, tweede lid, onderdeel c; en
f. de technische grens zoals bedoeld in artikel 9.10, tweede lid, onderdeel d.

2 Ten behoeve van de marktanalyse van het congestiegebied, neemt de netbeheerder ten minste de volgende elementen op in het onderzoeksrapport:
a. de wijze waarop de netbeheerder partijen, welke geïnteresseerd zijn om deel te nemen aan congestiemanagement en voldoen aan de in de Netcode gestelde voorwaarden, heeft betrokken in het onderzoek naar de mogelijkheid van toepassing van marktgebaseerd congestiemanagement;
b. het aantal potentiële deelnemers aan congestiemanagement en de wijze waarop de netbeheerder dat heeft vastgesteld;
c. het vermogen in MW dat naar schatting in totaal beschikbaar is voor capaciteitsbeperking of redispatch op de meest kritische momenten van verwachte congestie;
d. de hoeveelheid elektriciteit, uitgedrukt in MWh per jaar, die door de aangeslotenen in het deelgebied naar verwachting kan worden aangepast op basis van redispatch-biedingen, lange termijn contracten en een combinatie van beide, gedurende de periode waarvoor fysieke congestie wordt verwacht; en
e. de technische maatregelen die de netbeheerder moet nemen om het net veilig te bedrijven wanneer gebruikt wordt gemaakt van congestiemanagement.

3 In het geval uit de elementen zoals bedoeld in het eerst lid, onderdeel b en het tweede lid, onderdeel c en d bedrijfsgevoelige informatie afgeleid zou kunnen worden, zorgt de netbeheerder ervoor dat er op de in artikel 9.8 bedoelde website een publieke versie van het onderzoeksrapport gepubliceerd wordt waarin dit risico weggenomen is. Een volledige versie van het onderzoeksrapport wordt in alle gevallen met de ACM gedeeld worden.

Artikel II

De Begrippencode elektriciteit wordt gewijzigd als volgt:

In artikel 1.1 worden op alfabetische volgorde de volgende begrippen ingevoegd:

Aanwezige transportcapaciteit: De maximale capaciteit dat een net aan kan, met inachtneming van de van toepassing zijnde netontwerpcriteria en operationele veiligheidsgrenzen;

Benodigde transportcapaciteit: De transportcapaciteit nodig om aan de vraag naar transport van alle gecontracteerde aangeslotenen in een (deel)net te voldoen, als bedoeld in artikel 2.3 van de Regeling investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas;

Beschikbare transportcapaciteit: Het deel van de aanwezige transportcapaciteit welke niet wordt ingezet om aan de benodigde transportcapaciteit te voldoen. De beschikbare transportcapaciteit is gelijk aan het verschil tussen de aanwezige transportcapaciteit en de benodigde transportcapaciteit;

CG-aangeslotene: Een aangeslotene of CSP waarvan een bieding overeenkomstig artikel 9.41, vierde lid is afgeroepen dan wel waarvoor een capaciteitsbeperking overeenkomstig artikel 9.41 vierde lid, of artikel 9.45, vierde lid, is opgedragen;

CSP: Een marktdeelnemer die namens een aangeslotene of een groep van aangeslotenen congestiemanagementdiensten levert aan een netbeheerder;

Gevraagde transportcapaciteit: De transportcapaciteit nodig om aan de vraag naar transport van één individuele aangeslotene, namelijk de aanvrager, te voldoen;

Artikel III
Dit besluit treedt in werking met ingang van [datum / de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst].

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

’s-Gravenhage,
Datum:

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

drs. M.R. Leijten
bestuurslid

Als u rechtstreeks belanghebbende bent, kunt u tegen dit besluit beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Het postadres is: College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA Den Haag. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt zijn ontvangen. Het beroepschrift moet zijn ondertekend en moet ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening en een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht bevatten. Voorts moet het beroepschrift de gronden van het beroep bevatten en dient een afschrift van het bestreden besluit te worden meegezonden.

Toelichting

1 Samenvatting

1. Met dit besluit wijzigt de Autoriteit Consument & Markt (hierna: de ACM) op voorstel van de gezamenlijke netbeheerders de Netcode elektriciteit (hierna: Netcode). Dit besluit herziet en actualiseert de regels rondom transportschaarste en congestiemanagement om deze regels, naast de toepassing ervan op de transmissienetten, ook beter van toepassing te maken op distributienetten. Op grond van Europese regelgeving dienen zowel landelijke netbeheerders als regionale netbeheerders de flexibiliteit van aangeslotenen in het elektriciteitsnet in te zetten, met als doel toegang tot het net te waarborgen en de netten optimaal te benutten. De inzet van flexibiliteit bij aangeslotenen via congestiemanagement draagt bij aan het realiseren van de ambities van de energietransitie en aan de verdere ontwikkeling van de Nederlandse elektriciteitsmarkt.

2. Dit besluit stelt vast hoe netbeheerders met transportcapaciteit dienen om te gaan, van het doen van onderzoek naar mogelijke oplossingen voor transportschaarste tot de dagelijkse uitvoering van congestiemanagement door netbeheerders. Ook legt het besluit vast in welke mate netbeheerders congestiemanagement in gebieden met transportschaarste moeten toepassen. Op die wijze wordt gewaarborgd dat congestiemanagement tegen redelijke kosten en binnen redelijke operationele grenzen wordt ingezet. Daarnaast maakt dit besluit duidelijk onder welke omstandigheden de verplichting van de netbeheerder tot het uitvoeren van transport geldt en onder welke omstandigheden de netbeheerder redelijkerwijs niet langer aan deze verplichting hoeft te voldoen.

3. In paragraaf 2 licht de ACM de aanleiding van het codewijzigingsvoorstel en de gevolgde wettelijke procedure bij totstandkoming van dit besluit toe. In paragraaf 3 omschrijft de ACM het relevante nationale en Europees wettelijk kader. In paragraaf 4 gaat de ACM vervolgens in op de inhoudelijke beoordeling van het codewijzigingsvoorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Tot slot volgt in paragraaf 5 de reactie van de ACM op de ingediende zienswijzen [PM].

2 Aanleiding en gevolgde procedure

4. De ACM stelt op grond van artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) regelgeving vast voor de energiemarkt. Dit besluit is tot stand gekomen op basis van een voorstel van de gezamenlijke netbeheerders dat de ACM op 30 maart 2020 heeft ontvangen.[1] Met dit voorstel willen de gezamenlijke netbeheerders de regels rondom transportschaarste en congestiemanagement moderniseren.

5. Artikel 33, eerste lid, van de E-wet bepaalt dat de gezamenlijke netbeheerders overleg dienen te voeren met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt over de voorstellen met betrekking tot de tariefstructuren en de voorwaarden, als bedoeld in de artikelen 27, 31 en 32, eerste lid, van de E-wet. De ACM constateert dat het oorspronkelijke voorstel op 5 maart 2020 in een overleg met representatieve organisaties is besproken. Bij het voorstel is een verslag opgenomen van dit overleg en de indieners hebben daarbij aangegeven welke gevolgtrekkingen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die representatieve organisaties naar voren hebben

[1] Zie brief van Netbeheer Nederland van 26 maart 2020 met kenmerk BR-2019-1624, *"Codewijzigingsvoorstel herziening congestiemanagement"*. Te raadplegen via: https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/2020-08/voorstel-netbeheer-nederland-codewijziging-herziening-congestiemanagement.pdf.

gebracht. Naar het oordeel van de ACM voldoet het voorstel daarmee aan de vereisten als bedoeld in artikel 33, eerste en tweede lid, van de E-wet.

6. De ACM heeft op 12 januari 2021 een wijzigingsopdracht aan de gezamenlijke netbeheerders gestuurd.[2] De gezamenlijke netbeheerders hebben op 7 april 2021 een gewijzigd voorstel ingediend.[3] De ACM heeft het oorspronkelijke voorstel, de wijzigingsopdracht en het gewijzigde voorstel op haar website gepubliceerd.

7. Als onderdeel van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure heeft de ACM het ontwerpbesluit en de bijbehorende stukken ter inzag gelegd en gepubliceerd op haar internetpagina. De terinzagelegging is gemeld in de Staatscourant van [datum]. De ACM heeft belanghebbenden in de gelegenheid gesteld binnen zes weken hun zienswijzen op het ontwerp kenbaar te maken.

8. De ACM is van mening dat het voorstel geen technische voorschriften bevat als bedoeld in Richtlijn (EU) 2015/1535. Om die reden zijn de voorwaarden in dit besluit niet in ontwerp ter notificatie aangeboden.

3 Wettelijk kader

3.1 Elektriciteitswet 1998

9. Op grond van artikel 31, eerste lid, aanhef en de onderdelen a, b, e, g en i, van de E-wet zenden de gezamenlijke netbeheerders aan de ACM een voorstel voor de door hen jegens afnemers te hanteren voorwaarden met betrekking tot onder meer:
   - de wijze waarop netbeheerders en afnemers alsmede netbeheerders zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van het in werking hebben van de netten, het voorzien van een aansluiting op het net en het uitvoeren van transport van elektriciteit over het net;
   - de wijze waarop netbeheerders en afnemers alsmede netbeheerders zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van het meten van gegevens betreffende het transport van elektriciteit;
   - de regeling van de samenwerking tussen de netbeheerders ten aanzien van de uitvoering van de taken, bedoeld in de onderdelen a, b en c van artikel 31, eerste lid, van de E-wet, alsmede ten behoeve van het waarborgen van het netbeheer van alle netten en het transport van elektriciteit in buitengewone omstandigheden;
   - de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet uitvoering geeft aan zijn taak de leveringszekerheid te waarborgen en de wijze waarop productiereservecapaciteit wordt aangehouden en ingezet; en
   - de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet jegens de andere netbeheerders en de afnemers de energiebalans handhaaft.

10. Bij de beoordeling van het voorstel dient de ACM een afweging te maken tussen de belangen die volgen uit artikel 36, eerste lid, van de E-wet. De belangen uit artikel 36, eerste lid, van de E-wet die de ACM bij de beoordeling van dit voorstel in het bijzonder relevant acht zijn:

[2] Zie brief van de ACM van 12 januari 2021 met kenmerk ACM/UIT/547524, *'ACM/20/039621 Wijzigingsopdracht codewijzigingsvoorstel herziening congestiemanagement'*. Te raadplegen via: https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/wijzigingsopdracht-codewijzigingsvoorstel-herziening-congestiemanagement.pdf.
[3] Zie brief van Netbeheer Nederland van 2 april 2021 met kenmerk BR-2021-1794, '*Beantwoording wijzigingsopdracht*'. Te raadplegen via: https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/voorstel-codewijziging-herziening-congestiemanagement.pdf.

- het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteitsvoorziening (artikel 36, eerste lid, onderdeel b, van de E-wet);
- het belang van de bevordering van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de elektriciteitsmarkt (artikel 36, eerste lid, onderdeel c, van de E-wet);
- het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van afnemers (artikel 36, eerste lid, onderdeel d, van de E-wet); en
- het belang van een goede kwaliteit van de dienstverlening van netbeheerders (artikel 36, eerste lid, onderdeel e, van de E-wet);

11. Verder dient de ACM te waarborgen dat het besluit voldoet aan de E-wet. De ACM licht in verband met de inhoud van dit besluit in het bijzonder artikel 24, van de E-wet uit. Dit artikel luidt:

    "1 De netbeheerder is verplicht aan degene die daarom verzoekt een aanbod te doen om met gebruikmaking van het door hem beheerde net ten behoeve van de verzoeker transport van elektriciteit uit te voeren tegen een tarief en tegen andere voorwaarden die in overeenstemming zijn met de paragrafen 5 en 6 van dit hoofdstuk.

    2 De verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor zover de netbeheerder voor het gevraagde transport redelijkerwijs geen capaciteit ter beschikking heeft. Een weigering transport uit te voeren als bedoeld in de vorige volzin is met redenen omkleed. De netbeheerder verschaft degene aan wie transport is geweigerd desgevraagd en ten hoogste tegen kostprijs de relevante gegevens over de maatregelen die nodig zijn om het net te versterken. Indien ten aanzien van duurzame elektriciteit een weigering transport uit te voeren als bedoeld in de eerste volzin plaatsvindt, meldt de netbeheerder dit aan de Autoriteit Consument en Markt, waarbij de netbeheerder aangeeft welke maatregelen worden genomen om toekomstige weigeringen te voorkomen.

    3 De netbeheerder onthoudt zich van iedere vorm van discriminatie tussen degenen jegens wie de verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt."

12. Tot slot dient de ACM, op grond van artikel 36, eerste lid, onderdeel h, van de E-wet te waarborgen dat het besluit voldoet aan hetgeen is gesteld bij of krachtens Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit (hierna: de Elektriciteitsverordening) en Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG. De ACM gaat hier in respectievelijk paragrafen 3.2 en 3.3 op in

3.2 De Elektriciteitsverordening

13. Artikel 13 van de Elektriciteitsverordening stelt voorschriften voor de toepassing van redispatching.[4] De Elektriciteitsverordening heeft rechtstreekse werking en daarmee is artikel 13 direct van toepassing op de landelijke en de regionale netbeheerders elektriciteit.

[4] Redispatching wordt in art kel 2, onderdeel 26, van de Elektriciteitsverordening, gedefinieerd als *"een maatregel, met inbegrip van beperking, die door een of meerdere transmissiesysteembeheerders of distributiesysteembeheerders wordt geactiveerd door een wijziging van het productie- en/of belastingspatroon teneinde de fysieke stromen in het*

14. Artikel 13, derde lid, van de Elektriciteitsverordening schrijft voor onder welke omstandigheden een netbeheerder niet-marktgebaseerde redispatch mag toepassen bij productie, energieopslag en vraagrespons. Een netbeheerder kan redispatching maatregelen inzetten om fysieke stromen in het elektriciteitsnet te veranderen en fysieke congestie te verlichten of om de systeemveiligheid op een andere manier te waarborgen. Het inzetten van niet-marktgebaseerde redispatch mag op grond van artikel 13, derde lid, van de Elektriciteitsverordening, uitsluitend wanneer er geen marktgebaseerd alternatief aanwezig is (onderdeel a); wanneer alle beschikbare marktgebaseerde middelen zijn gebruikt (onderdeel b); wanneer het aantal beschikbare aangeslotenen met flexibiliteit te klein is om daadwerkelijke mededinging te waarborgen in het gebied (onderdeel c); of wanneer de congestie dermate regelmatig en voorspelbaar wordt dat het strategisch gedrag door aangeslotenen mogelijk zou maken (onderdeel d). In alle andere gevallen dient de netbeheerder marktgebaseerde redispatch toe te passen.

3.3 De Elektriciteitsrichtlijn

15. Richtlijn 2009/72/EG is ingrijpend gewijzigd door de nieuwe Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (hierna: Elektriciteitsrichtlijn). De Elektriciteitsrichtlijn moet, voor zover dat niet reeds is gebeurd naar aanleiding van Richtlijn 2009/72/EG, worden omgezet in nationale wetgeving.

16. Voor de beoordeling van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders acht de ACM in het bijzonder artikel 6 en artikel 32 van de Elektriciteitsrichtlijn relevant. Daarom gaat zij hierna kort in op deze artikelen.

17. Over artikel 6, tweede lid, van de Elektriciteitsrichtlijn merkt de ACM op dat deze reeds is geïmplementeerd middels artikel 24, tweede lid, van de E-wet.[5] Artikel 6, tweede lid, van de Elektriciteitsrichtlijn luidt: "*De beheerder van een transmissie- of distributiesysteem kan de toegang weigeren wanneer hij niet over de nodige capaciteit beschikt. De weigering wordt naar behoren met redenen omkleed, waarbij met name het bepaalde in artikel 9 in acht wordt genomen, op basis van objectieve, technisch en economisch onderbouwde criteria.*" Artikel 24, tweede lid, van de E-wet luidt: "*De verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor zover de netbeheerder voor het gevraagde transport redelijkerwijs geen capaciteit ter beschikking heeft. Een weigering transport uit te voeren als bedoeld in de vorige volzin is met redenen omkleed. […]*"

18. Voor onderdelen die nog niet zijn omgezet in nationale wetgeving, acht de ACM het voor de toekomstbestendigheid van onderhavig besluit raadzaam om, voor zover mogelijk, rekening te houden met de voorgenomen wijzigingen in nationale wetgeving.[6] In onderhavig besluit wordt daarom rekening gehouden met de voorziene implementatie van artikel 32, eerste lid, van de Elektriciteitsrichtlijn, waaruit volgt dat:

> *"De lidstaten voorzien in het regelgevingskader dat nodig is om distributiesysteembeheerders toe te staan en aan te sporen flexibiliteitsdiensten te kopen, met inbegrip van congestiebeheer*

elektriciteitssysteem te veranderen en fysieke congestie te verlichten of de systeemveiligheid op een andere manier te waarborgen". De ACM gaat nader in op dit begrip in paragrafen 4.7 en 4.8 van dit besluit.

[5] Zie Tweede Kamer, vergaderjaar 1997–1998, 25 621, nr. 3.

[6] De ACM constateert dat de wetgever voornemens is om de Elektriciteitsrichtlijn te implementeren middels de Energiewet. Uit het consultatiedocument van de Energiewet, gepubliceerd op 17 december 2020, volgt dat de wetgever voornemens is artikel 32 van de Elektriciteitsrichtlijn te implementeren in nationale wetgeving middels (het geconsulteerde) artikel 3.4.15 dat gaat over congestie en inkoop flexibiliteit elektriciteit. Zie: https://www.internetconsultatie.nl/energiewet.

binnen hun dekkingsgebied, met het oog op het efficiënter beheer en de efficiëntere ontwikkeling van het distributiesysteem. […] De distributiesysteembeheerders kopen dergelijke diensten aan volgens transparante, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures, tenzij de regulerende instanties hebben vastgesteld dat de aankoop van dergelijke diensten economisch niet efficiënt is of dat een dergelijk aankoop zou leiden tot ernstige marktverstoringen of meer congestie."

19. Voorts schrijft artikel 32, tweede lid, van de Elektriciteitsrichtlijn voor dat:

"De distributiesysteembeheerders, onder voorbehoud van goedkeuring door de regulerende instantie, of de regulerende instantie zelf, voorzien, ten minste op nationaal niveau, in een transparant en participatief proces waarbij alle potentiële systeemgebruikers en transmissiesysteembeheerders betrokken zijn, de specificaties voor het inkopen van flexibiliteitsdiensten en, indien van toepassing, gestandaardiseerde marktproducten voor deze diensten. De specificaties waarborgen een effectieve en niet-discriminerende deelname van alle marktdeelnemers, inclusief marktdeelnemers die energie uit hernieuwbare bronnen aanbieden, marktdeelnemers die aan vraagrespons doen, exploitanten van energieopslagfaciliteiten en marktdeelnemers die aan aggregatie doen. De distributiesysteembeheerders wisselen alle noodzakelijke informatie uit en werken samen met de transmissiesysteembeheerders om voor een optimaal gebruik van hulpbronnen te zorgen, het veilige en efficiënte beheer van het systeem te waarborgen en de marktontwikkeling te bevorderen. […]"

20. De ACM constateert dat artikel 32 van de Elektriciteitsrichtlijn moet worden omgezet in nationale wetgeving.[7] De ACM acht het met het oog op de omzetting van de in randnummer 19 genoemde bepaling, redelijk om in onderhavig besluit rekening te houden met het kader dat de Europese wetgever heeft gegeven, namelijk dat distributiesysteembeheerders ten minste op nationaal niveau voorzien in een transparant en participatief proces waarbij alle potentiële systeemgebruikers en transmissiesysteembeheerders betrokken zijn. De specificaties voor de flexibiliteitsdiensten dienen een effectieve en niet-discriminerende deelname van alle marktdeelnemers te waarborgen. De distributiesysteembeheerders zorgen in samenwerking met de transmissiesysteembeheerder voor een optimaal gebruik van hulpbronnen, waarborgen het veilig en efficiënt beheer van het systeem en bevorderen de marktontwikkeling.

4 Inhoudelijke beoordeling

21. De ACM gaat in dit hoofdstuk in op de inhoudelijke beoordeling van het codewijzigingsvoorstel. De ACM gaat in paragraaf 4.1 eerst in op de huidige situatie waarin sprake is van een groeiende vraag naar transportcapaciteit. In paragraaf 4.2 licht de ACM ter verduidelijking toe hoe de gewijzigde Netcode is opgebouwd en hoe de paragrafen uit de gewijzigde Netcode onderling samenhangen. In paragrafen 4.3 tot en met 4.17 gaat de ACM vervolgens in op specifieke onderdelen uit het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, zoals begrippen en processen. De ACM licht in deze paragrafen steeds toe hoe zij het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders heeft beoordeeld en welke wijzigingen zij heeft aangebracht in de gewijzigde Netcode. In paragraaf 4.18 gaat de ACM tot slot in op overige wijzigingen die zij heeft aangebracht in de gewijzigde Netcode, ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Kleine tekstuele wijzigingen of correcties met betrekking tot grammatica, spelling en interpunctie, heeft de ACM waar nodig gecorrigeerd, maar licht zij niet nader toe in onderhavig besluit. Tot slot sluit de ACM haar inhoudelijke beoordeling in paragraaf 4.19 af met een conclusie.

[7] Zie ook voetnoot nr. 6.

4.1 Gewijzigde omstandigheden

22. De bepalingen uit de Netcode die met onderhavig besluit worden gewijzigd, zijn voor het laatst gewijzigd in 2010 door het Besluit met kenmerk 103388/12 van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.[8] Sindsdien is de vraag naar transport van elektriciteit toegenomen. Deze groeiende vraag naar transport van elektriciteit bestaat uit een toename van verbruik (*i.e.* afname) en (decentrale) productie (*i.e.* invoeding) van elektriciteit.

23. De afname van elektriciteit groeit de laatste jaren snel, onder andere als gevolg van de ontwikkeling van datacentra en de stijgende vraag naar elektrische voertuigen en warmtepompen. Tegelijkertijd is er een toename van invoeding van duurzame elektriciteit, met name door projecten waarbij elektriciteit wordt opgewekt middels zon- en windkracht. Dergelijke projecten hebben een relatief korte realisatietermijn ten opzichte van de termijn die netuitbreiding in beslag neemt. De laatste jaren is de schaarste in het elektriciteitsnet toegenomen, doordat de netuitbreiding- en verzwaring van elektriciteitsnetten niet in hetzelfde tempo wordt gerealiseerd, als de mate waarin de vraag naar transport van elektriciteit over die netten groeit.

24. De regels rondom congestiemanagement hebben onder meer tot doel om de bestaande transportcapaciteit zo efficiënt mogelijk te benutten. De huidige regels zijn echter onvoldoende toegespitst op distributienetten, waardoor regionale netbeheerders zeer beperkt congestiemanagement toepassen. Als gevolg van de schaarste in het net kunnen bestaande aangeslotenen minder vaak hun transportcapaciteit uitbreiden en groeit het risico dat projecten voor de opwek van duurzame elektriciteit geen transportcapaciteit tot hun beschikking krijgen. Transportschaarste is daardoor direct van invloed op de economische bedrijvigheid en de verwezenlijking van de energietransitie.

25. Naar verwachting houdt de transportschaarste de komende jaren aan. Dit blijkt onder andere uit de rol die is weggelegd voor de opwek van zon- en windenergie in het Klimaatakkoord van 28 juni 2019.[9] Om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord te behalen, dient de transportschaarste te worden opgelost. Om de tijd waarin netbeheerders de benodigde netverzwaringen hebben uitgevoerd voor het oplossen van transportschaarste te overbruggen, dienen netbeheerders flexibiliteit in te kopen middels congestiemanagement. Daarmee worden de netten immers efficiënter benut en wordt er ruimte geboden om extra transportcapaciteit aan te bieden aan nieuwe en bestaande aangeslotenen.

26. De basis voor de inzet van flexibiliteit bij aangeslotenen volgt uit de Elektriciteitsrichtlijn en Elektriciteitsverordening. Netbeheerders dienen op non-discriminatoire en, voor zover mogelijk, op marktgebaseerde wijze flexibiliteit in te kopen bij aangeslotenen. De mate waarin aangeslotenen die elektriciteit invoeden kunnen bijdragen aan het leveren van deze diensten, is in recente jaren aanzienlijk toegenomen, onder meer als gevolg van technologische innovaties. Hernieuwbare elektriciteitsprojecten kunnen in belangrijke mate bijdragen aan het verhelpen van congestie. De technische diensten die hernieuwbare elektriciteitsprojecten kunnen leveren, zoals een actieve

[8] Besluit van de Nederlandse Mededingingsautoriteit van 15 juli 2010, met kenmerk 103388/12, *'Betere benutting netcapaciteit'*.

[9] De ACM leidt uit het Klimaatakkoord af dat wordt gestreefd naar een opschaling van de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare elektriciteit tot 84 TWh in 2030. Dit is concreet vertaald naar een doelstelling van 49 TWh wind op zee en 35 TWh hernieuwbare bronnen, met name zon en wind, op land in 2030. Dit is een aanzienlijke hoeveelheid hernieuwbare elektriciteit, vergeleken met een totale binnenlandse elektriciteitsconsumptie van 118 TWh in 2019. Zie Klimaatakkoord van 29 juni 2019, pp. 157-158. Te raadplegen via: https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord/klimaatakkoord.pdf .

sturing van het actieve productievermogen, staan beschreven in Verordening (EU) 2016/631 van de Commissie van 14 april 2016 tot vaststelling van een netcode betreffende eisen voor de aansluiting van elektriciteitsproducenten op het net (hierna: RfG Verordening).

27. Ook bij aangeslotenen die elektriciteit afnemen bestaat er een grote, nog niet ontsloten flexibiliteit. Industriële en grootzakelijke afnemers zijn in toenemende mate in staat om hun elektriciteitsconsumptie te veranderen, zonder dat dit de bedrijfsvoering in gevaar brengt. Dit is mogelijk doordat zij tijdelijk kunnen overschakelen naar een andere bron van energie of doordat zij een deel van hun vraag naar elektriciteit naar een ander tijdstip kunnen verschuiven. Ook bij kleinverbruikers, zoals huishoudelijke afnemers, bestaat een groot potentieel voor flexibiliteit. In de laatste jaren is de hoeveelheid apparaten die het niveau van elektriciteitsafname kunnen aanpassen, zoals elektrische auto's en warmtepompen, namelijk sterk gegroeid. Ook neemt het aantal batterij-installaties dat zich binnen de installatie van een afnemer bevindt toe. Ook voor partijen die elektriciteit afnemen zijn technische vereisten beschreven in de Verordening (EU) 2016/1388 van de Commissie van 17 augustus 2016 tot vaststelling van een netcode voor aansluiting van verbruikers (hierna: DCC Verordening).

28. Ondanks de hiervoor omschreven technische en wettelijke ontwikkelingen, is de toepassing van congestiemanagement door de regionale netbeheerders in Nederland in recente jaren beperkt gebleven.[10] De meest uitgebreide vorm van congestiemanagement door een regionale netbeheerder vindt plaats in het deelgebied Neerijnen. Liander N.V. past in dit gebied sinds de winter van 2020-2021 congestiemanagement toe.[11] In bijna alle andere gevallen concluderen de regionale netbeheerders, wanneer ze in een deelnet structurele congestie voorzien, dat de toepassing van congestiemanagement niet mogelijk is. Het gevolg is dat netbeheerders overgaan tot het weigeren van het doen van een aanbod van transportcapaciteit aan zowel bestaande aangeslotenen, die hun capaciteit wensen uit te breiden, als aan nieuwe aanvragers van transportcapaciteit.

29. De onderhavige codewijziging dient ertoe de regels en voorwaarden voor de toepassing van congestiemanagement door netbeheerders te verduidelijken, zodat netbeheerders in alle delen van het elektriciteitssysteem de beschikbare flexibiliteit inzetten om het net optimaal te benutten, waardoor zoveel mogelijk kan worden voldaan aan de vraag naar transportcapaciteit bij bestaande aangeslotenen en nieuwe afnemers.

4.2 Opbouw van congestiemanagement in de gewijzigde Netcode

30. De ACM licht in deze paragraaf de opbouw van en de onderlinge samenhang tussen de paragrafen met betrekking tot congestiemanagement in de gewijzigde Netcode toe.

31. De gewijzigde Netcode beschrijft de verschillende stappen die een netbeheerder neemt bij het faciliteren van de vraag naar transportcapaciteit. Deze stappen hebben betrekking op verschillende periodes en processen.

32. Paragraaf 9.1 van de gewijzigde Netcode beschrijft in zijn algemeenheid de taken die netbeheerders in de dagelijkse praktijk moeten uitvoeren als de situatie dreigt dat het net het

[10] De ACM merkt op dat de netbeheerder van het landelijke elektriciteitstransportnet in de dagelijkse prakt jk geregeld redispatchmaatregelen treft.
[11] Zie nieuwsbericht van Liander, *'Neerijnen eerste regio waar Liander congestiemanagement inzet'*, 1 oktober 2020. Te raadplegen via: https://www.liander.nl/nieuws/2020/10/01/neer jnen-eerste-regio-waar-liander-congestiemanagement-inzet.

gevraagde transport van elektriciteit niet kan faciliteren. Deze taken kan de netbeheerder uitvoeren zonder dat er sprake hoeft te zijn van een congestiegebied waarvoor een vooraankondiging is afgegeven.

33. Paragraaf 9.2 van de gewijzigde Netcode beschrijft het periodieke proces dat de netbeheerder volgt om te berekenen in hoeverre hij redelijkerwijs voldoende transportcapaciteit beschikbaar heeft in zijn elektriciteitsnetten. Ook beschrijft het de berekening die een netbeheerder uitvoert bij een aanvraag voor transportcapaciteit. Als blijkt dat er congestie zal ontstaan in het betreffende deelnet, zal de netbeheerder een onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden van congestiemanagement in het gebied. Deze paragraaf beschrijft daarmee niet het dagelijkse proces op het moment dat congestie daadwerkelijk optreedt.

34. Als op grond van de bepalingen in paragraaf 9.2 is geconcludeerd dat er sprake is van congestie in een bepaald gebied, volgt uit paragrafen 9.9, 9.10 en 9.11 van de gewijzigde Netcode of, en in welke vorm, de netbeheerders congestiemanagement dienen toe te passen. Daarbij beschrijft paragraaf 9.9 de algemene voorwaarden voor congestiemanagement en paragrafen 9.10 en 9.11 de specifieke bepalingen voor de toepassing van respectievelijk marktgebaseerd en niet-marktgebaseerd congestiemanagement.

4.3 Voorwaarden voor toekennen transportcapaciteit

35. In deze paragraaf gaat de ACM in op de voorwaarden die een netbeheerder hanteert bij het toekennen van gevraagde transportcapaciteit. Het proces dat wordt gevolgd bij aanvragen voor transport en de voorwaarden die daarbij gelden, worden in de gewijzigde Netcode uitgebreid en verduidelijkt. De ACM geeft een toelichting ten behoeve van de praktische werking van de gewijzigde Netcode. Daarnaast gaat de ACM in deze paragraaf in op de wijzigingen die zij heeft aangebracht in de gewijzigde Netcode, ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders.

36. Op grond van artikel 24, eerste lid, van de E-wet is een netbeheerder verplicht om een aanbod te doen om met gebruikmaking van het door hem beheerde net ten behoeve van een verzoeker transport van elektriciteit uit te voeren. De voorwaarden die de netbeheerder hierbij hanteert jegens bestaande en nieuwe afnemers zijn uitgewerkt in, onder meer, de Netcode. Met onderhavig besluit wordt nader invulling gegeven aan de voorwaarden die een netbeheerder hanteert bij het toekennen van de gevraagde transportcapaciteit. Reden hiervoor is de toenemende vraag naar transportcapaciteit op het elektriciteitsnet en de toenemende transportschaarste op het net, zoals reeds is toegelicht in paragraaf 4.1. Om de gevraagde capaciteit zo veel als mogelijk te faciliteren en het net zo efficiënt mogelijk te benutten tot de benodigde netuitbreidingen- en verzwaringen hebben plaatsgevonden, is het noodzakelijk om de voorwaarden die een netbeheerder hanteert bij de uitvoering van artikel 24, eerste lid, van de E-wet nader uit te werken. Hiermee wordt de vraag van afnemers naar transport gefaciliteerd en wordt voorzien in een transparant proces.

37. Netbeheerders dienen de in de Netcode vastgelegde voorwaarden voor het verlenen van transportcapaciteit te volgen, waaronder het doen van een onderzoek naar en, indien mogelijk, de toepassing van congestiemanagement, alvorens zij mogen concluderen dat zij niet langer kunnen voldoen aan de verplichting die volgt uit artikel 24, eerste lid, van de E-wet.[12] De ACM merkt op dat

[12] Zie bijvoorbeeld uitspraak van de Rechtbank Gelderland van 16 april 2019, ECLI:NL:RBGEL:2019:1681, r.o. 4.3 en 4.6; uitspraak van de Rechtbank Oost-Nederland van 12 september 2019, ECLI:NL:RBOBR:2019:5255, r.o. 4.9; en uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant van 9 oktober 2020, ECLI:NL:RBOBR:2020:4947, r.o. 4.3 en 4.11.

een gevolg van transportschaarste is dat netbeheerders, na toepassing van de regels in de Netcode, niet langer kunnen voldoen aan de verplichting uit artikel 24, eerste lid, van de E-wet. Indien een netbeheerder op grond van objectieve, technisch en economisch onderbouwde criteria vaststelt dat hij voor het gevraagde transport redelijkerwijs geen capaciteit ter beschikking heeft, geldt de verplichting om een aanbod te doen van transport niet langer.[13] De voorwaarden aan de hand waarvan de netbeheerder dit beoordeelt, zijn nader uitgewerkt in onderhavig besluit.

38. Samenvattend volgen uit onderhavig besluit dus de voorwaarden met betrekking tot het toekennen van transportcapaciteit en tot waar die verplichting voor het toekennen van transportcapaciteit geldt. Ter verduidelijking hiervan heeft de ACM de titel van paragraaf 9.2 van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders aangepast. In het voorstel luidt de titel van paragraaf 9.2 *"Voorwaarden met betrekking tot vaststelling beschikbaarheid van voldoende transportcapaciteit".* De ACM heeft deze titel als volgt gewijzigd in de gewijzigde Netcode: *"Voorwaarden met betrekking tot het toekennen van transportcapaciteit".*

39. In paragraaf 9.2 van de gewijzigde Netcode wordt verduidelijkt op welke wijze de netbeheerder beoordeelt wat de aanwezige, benodigde en beschikbare transportcapaciteit in zijn net is, met als uiteindelijk doel om te beoordelen of hij kan voldoen aan de gevraagde of, in het geval van natuurlijke groei[14], benodigde transportcapaciteit.[15] Indien na de beoordeling van de netbeheerder blijkt dat hij niet kan voldoen aan de gevraagde of benodigde transportcapaciteit, dient hij te onderzoeken welke maatregelen hij kan nemen om de gevraagde of benodigde transportcapaciteit in overeenstemming te brengen met de beschikbare of, in het geval van natuurlijke groei, aanwezige transportcapaciteit. Dit volgt uit artikel 9.6, eerste lid, en artikel 9.7, eerste lid, van de gewijzigde Netcode.

40. Een van de maatregelen waar de netbeheerder onderzoek naar moet doen betreft de toepassing van congestiemanagement. Dit volgt uit de artikel 9.6, eerste lid, onderdeel d, en artikel 9.7, eerste lid, onderdeel c, van de gewijzigde Netcode.

41. In afwijking van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, vindt de ACM het belangrijk dat de netbeheerder altijd een bepaalde mate van congestiemanagement toepast, behoudens een aantal uitzonderingen. De ACM licht in randnummers 42 tot en met 44 toe waarom er altijd een bepaalde mate van congestiemanagement moet worden toegepast. In randnummers 45 tot en met 50 gaat de ACM vervolgens in op de uitzonderingssituaties, wanneer congestiemanagement niet (langer) hoeft te worden toegepast door de netbeheerder.

42. In artikel 9.10, tweede lid en derde lid, van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders zijn voorwaarden opgenomen waaraan moet worden voldaan voordat marktgebaseerd congestiemanagement wordt toegepast. Wordt aan een van die voorwaarden niet voldaan, dan hoeft er op basis van het voorstel geen marktgebaseerd congestiemanagement te worden toegepast. In het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders betekent dit dat nieuwe aanvragers voor transportcapaciteit direct beperkt kunnen worden in hun toegang tot het elektriciteitsnet, zonder dat er enige vorm van congestiemanagement door de netbeheerder is toegepast. Volgens het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders zal de netbeheerder alleen bij aanvragen van natuurlijke groei overgaan op niet-marktgebaseerd congestiemanagement, wanneer marktgebaseerd congestiemanagement niet mogelijk is.

[13] De ACM leidt uit artikel 6, tweede lid, van de Elektriciteitsrichtl jn af dat een weigering van toegang tot het systeem naar behoren met redenen wordt omkleed, op basis van objectieve, technisch en economisch onderbouwde criteria.
[14] Met 'natuurlijke groei' worden bestaande afnemers bedoeld die reeds transportcapaciteit hebben, maar deze wensen uit te breiden binnen de capaciteit van hun aansluiting.
[15] De ACM gaat in paragraaf 4.4 in op de wijze van vaststellen van deze verschillende soorten transportcapaciteit.

43. In afwijking van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders acht de ACM een bepaalde mate van toepassing van congestiemanagement[16] echter altijd redelijk in het licht van de afweging tussen de belangen van de netbeheerders en afnemers, als bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de E-wet. Dat betekent dat er volgens de ACM zowel in gevallen van nieuwe aanvragen (artikel 9.6 van de gewijzigde Netcode) als in gevallen van natuurlijke groei (artikel 9.7 van de gewijzigde Netcode) altijd in bepaalde mate een vorm van congestiemanagement moet worden toegepast. Indien de ACM het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders zou overnemen, zou dat betekenen dat een netbeheerder die geen maatregelen tot zijn beschikking heeft, anders dan congestiemanagement, om de fysieke congestie te verlichten en daarnaast vanuit de Netcode tot de conclusie komt dat hij geen congestiemanagement hoeft toe te passen, geen aanbod hoeft te doen voor transport aan de betreffende verzoeker. Daarmee wordt het recht op toegang tot het net direct beperkt zodra er congestie optreedt.

44. De ACM acht het onwenselijk dat de gevolgen van de transportschaarste volledig bij afnemers terecht komen. De netbeheerder is als monopolist immers verantwoordelijk voor het voorzien in voldoende transportcapaciteit en netuitbreidingen, zoals volgt uit artikel 16, eerste lid, van de E-wet. De ACM beschouwt de eis van een minimale toepassing van congestiemanagement daarom als een tegemoetkoming aan de belangen van afnemers. De ACM wijkt hiermee af van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. De ACM heeft in artikel 9.10 van de gewijzigde Netcode het tweede en derde lid van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders verwijderd. Dit betekent dat de ACM de uitgebreide opsomming met voorwaarden waaraan moet worden voldaan voordat marktgebaseerd congestiemanagement wordt toegepast, heeft verwijderd. Dit geldt tevens voor de in artikel 9.10, derde lid, onderdeel a, uit het voorstel gestelde voorwaarde met betrekking tot de kortsluitstroom. Ook hiervoor geldt dat de netbeheerders de nodige maatregelen kunnen nemen om de kortsluitstroom te beheersen. De ACM neemt daarom ook dit criterium niet over in de gewijzigde Netcode.

45. Zoals de ACM heeft aangegeven in randnummer 41 zijn er een aantal uitzonderingssituaties, waarbij het volgens de ACM niet (langer) redelijk is om te eisen dat de netbeheerder een bepaalde mate van congestiemanagement toepast. De ACM licht dit hierna toe.

46. De ACM vindt dat het in sommige gevallen, bijvoorbeeld gelet op de duur van het gebrek aan transportcapaciteit of gelet op de financiële of technische consequenties van de toepassing van congestiemanagement, niet (langer) redelijk om te eisen dat een netbeheerder congestiemanagement toepast. De ACM heeft vier uitzonderingen vastgelegd in artikel 9.10, tweede lid, van de gewijzigde Netcode. De ACM licht de uitzonderingen hierna toe.

47. Uit artikel, 9.10, tweede lid, onderdeel a, van de gewijzigde Netcode volgt dat een netbeheerder geen congestiemanagement hoeft toe te passen als de periode van het verwachte tekort aan beschikbare transportcapaciteit korter duurt dan 1 jaar en het congestiegebied in drie jaar daarvoor geen congestiegebied is geweest of onderdeel van een of meer congestiegebied(en) uitmaakte. De ACM vindt het redelijk dat een netbeheerder, wanneer hij binnen een redelijke tijd de transportschaarste kan oplossen, geen congestiemanagement hoeft toe te passen. Immers, de kosten en tijd die gemoeid zijn met het inrichten van een congestiemanagement regime, wegen dan niet op tegen de periode waarin congestiemanagement moet worden toegepast.

[16] De ACM wijst erop dat zij hiermee verwijst naar zowel marktgebaseerd als niet-marktgebaseerd congestiemanagement. Een bepaalde mate van een van deze vormen van congestiemanagement moet, behoudens een aantal uitzonderingen, zowel bij nieuwe aanvragen voor transportcapaciteit, als bedoeld in artikel 24, eerste lid, van de E-wet, als bij natuurlijke groei altijd worden toegepast. De ACM gaat hier in paragrafen 4.5 en 4.8 van dit besluit verder op in.

48. Uit artikel 9.10, tweede lid, onderdeel b, van de gewijzigde Netcode volgt dat een netbeheerder geen niet-marktgebaseerde redispatch[17] hoeft toe te passen om de vraag naar transport van verbruikende afnemers te verminderen. Omdat het complex is voor de netbeheerder om ervoor te zorgen dat verbruikende afnemers minder elektriciteit gaan verbruiken, heeft de ACM deze uitzonderingsgrond in de gewijzigde Netcode opgenomen. De ACM licht dit punt nader toe in paragraaf 4.8.3. De ACM merkt bij dit punt op dat zij zich kan voorstellen dat er in de toekomst meer technische mogelijkheden gaan ontstaan om niet-marktgebaseerde redispatch toe te passen bij verbruikende afnemers.

49. Uit artikel 9.10, tweede lid, onderdeel c, van de gewijzigde Netcode volgt een financiële bovengrens voor de toepassing van congestiemanagement. Indien deze bovengrens is bereikt, hoeft de netbeheerder niet langer aanvullend congestiemanagement toe te passen in dat congestiegebied, maar blijft de hoeveelheid congestiemanagement gelijk aan de gestelde financiële bovengrens. De ACM acht het vanuit maatschappelijk oogpunt niet wenselijk dat een netbeheerder ongelimiteerd congestiemanagement zou moeten toepassen. Dat zou namelijk betekenen dat hij ongelimiteerd financiële middelen moet aanwenden om afnemers tegen betaling te verzoeken om hun vraag naar transport aan te passen. De ACM gaat nader in op de financiële grens in paragraaf 4.9.

50. Tot slot volgt uit artikel 9.10, derde lid, onderdeel d, van de gewijzigde Netcode een technische bovengrens voor de toepassing van congestiemanagement. Net zoals bij de financiële bovengrens, geldt bij het bereiken van de technische bovengrens voor de netbeheerder niet langer de verplichting om congestiemanagement toe te passen. Bij het ontbreken van een technische bovengrens voor de toepassing van congestiemanagement, bestaat het risico dat de netbeheerder de veiligheid en betrouwbaarheid van het elektriciteitsnet niet langer voldoende kan borgen. Dat acht de ACM onwenselijk. De ACM licht de technische grens verder toe in paragraaf 4.11.

51. Samenvattend acht de ACM het dus redelijk om te eisen dat er enerzijds altijd een minimale inzet aan congestiemanagement plaatsvindt, terwijl er anderzijds een aantal uitzonderingen zijn waarbij het niet (langer) in het belang van netbeheerders en afnemers is om (meer) congestiemanagement toe te passen.

4.4 Wijze van vaststellen van benodigde, beschikbare en aanwezige transportcapaciteit

52. In paragraaf 4.3 heeft de ACM toegelicht wat het proces is voor het toekennen van transportcapaciteit en welke voorwaarden een netbeheerder daarbij hanteert. Naast dat de ACM het belangrijk vindt dat duidelijk is welke voorwaarden gelden en welke procestappen een netbeheerder moet volgen bij het toekennen van transportcapaciteit, vindt zij het ook belangrijk dat duidelijk is hoe de in randnummer 39 genoemde vormen van transportcapaciteit, te weten de benodigde[18], beschikbare[19] en aanwezige[20] transportcapaciteit, worden vastgesteld.

[17] Voor een toelichting bij dit begrip verwijst de ACM naar paragrafen 4.7 en 4.8.3 van dit besluit.
[18] De benodigde transportcapaciteit is de transportcapaciteit die nodig is om aan de vraag naar transport van alle gecontracteerde aangeslotenen in een (deel)net te voldoen, als bedoeld in artikel 2.3 van de Regeling investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas. Zie ook de gewijzigde Begrippencode.
[19] De beschikbare transportcapaciteit is het deel van de aanwezige transportcapaciteit welke niet wordt ingezet om aan de benodigde transportcapaciteit te voldoen. De beschikbare transportcapaciteit is gelijk aan het verschil tussen de aanwezige transportcapaciteit en de benodigde transportcapaciteit. Zie ook de gewijzigde Begrippencode.
[20] De aanwezige transportcapaciteit is de maximale capaciteit dat een net aan kan, met inachtneming van de van toepassing zijnde netontwerpcriteria en operationele veiligheidsgrenzen. Zie ook de gewijzigde Begrippencode.

53. De ACM licht in deze paragraaf toe welke wijzigingen zij heeft aangebracht in de gewijzigde Netcode ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders voor wat betreft de wijze van vaststellen van de benodigde, beschikbare en aanwezige transportcapaciteit.

Benodigde transportcapaciteit

54. Eerst gaat de ACM in op welke wijziging zij heeft aangebracht in de gewijzigde Netcode voor de beoordeling van de benodigde transportcapaciteit. In artikel 9.5, tweede lid, onderdeel c, van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders wordt gesteld dat de netbeheerder bij de bepaling van de benodigde transportcapaciteit rekening dient te houden met, onder andere, de verwachte maximale gelijktijdigheid van transport in het net. De ACM merkt op dat deze benadering naar het oordeel van de ACM niet nauwkeuring genoeg is, met name voor het bepalen van de financiële bovengrens (zie paragraaf 4.9). De ACM vindt dat de netbeheerder bij het beoordelen van de benodigde transportcapaciteit van het net gebruik dient te maken van profielen die gebaseerd zijn op kwartierwaarden. De netbeheerder kan daarbij gebruik maken van gemeten data of van onderbouwde schattingen van het type profiel van de natuurlijke groei en van de aanvrager, inclusief de richting van het transport. Deze berekening dient, zowel in gevallen waarbij gebruik wordt gemaakt van gemeten data als in gevallen waarbij gebruik wordt gemaakt van onderbouwde schattingen, in ieder geval rekening te houden met het stochastische karakter van de vraag naar transport. De netbeheerder neemt de uitkomst van de berekening vervolgens mee in de bepaling van de betrouwbaarheid van de voorspelling.

55. De ACM heeft artikel 9.5, tweede lid, onderdeel c, van de gewijzigde Netcode aangepast ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Dit houdt in dat de netbeheerder voor de beoordeling van de benodigde transportcapaciteit niet de verwachte maximale gelijktijdigheid van transport hanteert, zoals de gezamenlijke netbeheerders voorstellen, maar dat de netbeheerder het meest aannemelijke profiel voor de belasting van het kritieke netelement, op basis van een berekening van het verwachte profiel en richting van transport van de afnemers, hanteert.

Beschikbare transportcapaciteit

56. Hierna licht de ACM toe welke wijziging zij heeft aangebracht in de gewijzigde Netcode voor de beoordeling van de beschikbare transportcapaciteit. De aanhef van artikel 9.7, eerste lid, van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders impliceert dat de netbeheerder bij het beoordelen van de vraag of de beschikbare transportcapaciteit toereikend is, niet de volledige transportcapaciteit van het net hoeft mee te nemen, omdat hij reservecapaciteit moet aanhouden. De ACM leidt dit af uit de verwijzing naar artikel 16, onderdeel d, van de E-wet.

57. De ACM is het met de netbeheerders eens dat uit de hiervoor genoemde bepaling van de E-wet volgt dat netbeheerders tot taak hebben om voldoende reservecapaciteit voor het transport van elektriciteit aan te houden. Dit kan er echter niet toe leiden dat een netbeheerder op geen enkel moment reservecapaciteit zou kunnen inzetten om transportcapaciteit aan te bieden. De ACM licht dit als volgt toe.

58. Een netbeheerder dient, bij het netontwerp en bij het in bedrijf hebben van zijn net, ervoor te zorgen dat er voldoende ruimte is in het net om te voldoen aan een nieuwe vraag naar transport en om te voorzien in voldoende reservecapaciteit, zoals voorzieningen om bij calamiteiten het elektriciteitstransport te borgen.[21] De taak om te voorzien in reservecapaciteit kan er naar het oordeel van de ACM niet toe leiden dat een netbeheerder op geen enkel moment reservecapaciteit

[21] Zie Tweede Kamer, vergaderjaar 1997–1998, 25 621, nr. 3, p.33.

inzet om transport aan te bieden. Het ligt in de rede dat een netbeheerder bij de beoordeling of voldaan kan worden aan de nieuwe transportvraag ook beoordeelt of hij daarna bij het voldoen aan de nieuwe transportvraag nog voldoende reservecapaciteit heeft, voor een eventuele nieuwe transportaanvraag en als voorziening bij eventuele calamiteiten. Dienovereenkomstig dient de netbeheerder zijn net uit te breiden om aan de eisen in artikel 16, eerste lid, onderdeel d, van de E-wet, te blijven voldoen.

59. Met inachtneming van het voorgaande heeft de ACM de aanhef van artikel 9.7, eerste lid, van de gewijzigde Netcode aangepast. Zij heeft de verwijzing naar artikel 16, eerste lid, onderdeel d, van de E-wet, verwijderd.

Aanwezige transportcapaciteit

60. Tot slot verwijst de ACM voor een toelichting bij de wijze van vaststellen van de aanwezige transportcapaciteit naar paragraaf 4.10. De ACM gaat in die paragraaf nader in op de elementen waarmee een netbeheerder rekening mee dient te houden bij de beoordeling van de aanwezige transportcapaciteit, zoals het N-1 criterium, 'verzwaren tenzij'[22] en de aanwezigheid van vermaasde netten. De ACM licht de wijze van vaststellen van de aanwezige transportcapaciteit in die paragraaf nader toe, vanwege de samenhang met de toepassing van de financiële bovengrens die wordt toegelicht in paragraaf 4.9.

4.5 Wijze van aanbieden transportcapaciteit

61. In paragraaf 4.3 heeft de ACM omschreven welke voorwaarden er gelden bij het aanbieden van transportcapaciteit. In deze pararaaf licht de ACM toe op welke wijze, *i.e.* in welke volgorde, de netbeheerder dat transport dient aan te bieden. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders verankert in de gewijzigde Netcode hetgeen wat reeds volgt uit jurisprudentie. De ACM licht dit hierna toe.

62. Zoals omschreven in paragraaf 4.3 is een netbeheerder op grond van artikel 24, eerste lid, van de E-wet, verplicht om een aanbod te doen om met gebruikmaking van het door hem beheerde net ten behoeve van een verzoeker transport van elektriciteit uit te voeren. Deze verplichting geldt niet voor zover een netbeheerder op grond van objectieve, technische en economische criteria, redelijkerwijs geen capaciteit ter beschikking heeft.

63. Naar aanleiding van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders wordt in de gewijzigde Netcode opgenomen wat reeds uit jurisprudentie volgt, namelijk dat de netbeheerder verzoeken om transport, als bedoeld in artikel 24, eerste lid, van de E-wet, behandelt op volgorde van binnenkomst.[23] De ACM spreekt hierbij ook wel van een 'first come, first served' (hierna: FCFS) principe. De ACM stelt dat het FCFS principe in lijn is met hetgeen gesteld in artikel 24, derde lid, van de E-wet en dat er geen sprake is van discriminatoir handelen. Een partij die voor het eerst een verzoek om een aanbod voor transport indient, is niet in relevante mate vergelijkbaar met een partij die al transport is aangeboden en waaraan transport beschikbaar is gesteld. Degene die al transport

[22] Met 'verzwaren tenz j' wordt bedoeld: de keuze van de netbeheerder om niet in netuitbreiding te investeren bij een tekort aan transportcapaciteit, maar om dit tekort op te vangen met flexibiliteitsproducten.
[23] Zie bijvoorbeeld uitspraak van het Gerechtshof 's Hertogenbosch van 28 juli 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:2411, r.o. 5.33 en uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant van 9 oktober 2020, ECLI:NL:RBOBR:2020:4947. In geschilbesluit verzoeker – Liander (besluit met kenmerk ACM/UIT/546990) en geschilbesluit Park 15 – Liander (besluit met kenmerk ACM/UIT/552272) heeft de ACM tevens geoordeeld dat het FCFS principe in l jn is met het non-discriminatiebeginsel als bedoeld in artikel 24, derde lid, van de E-wet.

aangeboden heeft gekregen en aan wie het transport al ter beschikking is gesteld, heeft hier op grond van artikel 7.1, tweede lid, van de vigerende Netcode recht op, terwijl een nieuwe aanvrager zich niet in die situatie bevindt. Om deze reden is er geen sprake van discriminatoir handelen indien het toepassen van FCFS ertoe leidt dat een afnemer die eerder om transport heeft verzocht dit wel heeft gekregen en een afnemer die hier later om verzoekt niet.

64. Het FCFS principe houdt dus in dat transportverzoeken worden behandeld op volgorde van binnenkomst. Het FCFS principe leidt tot het onderscheid dat wordt gemaakt in artikelen 9.6 en 9.7 van de gewijzigde Netcode. Enerzijds is artikel 9.6 van de gewijzigde Netcode van toepassing op nieuwe afnemers zonder transportcapaciteit en anderzijds is artikel 9.7 van de gewijzigde Netcode van toepassing op bestaande afnemers die reeds transportcapaciteit hebben maar deze wensen uit te breiden binnen de capaciteit van hun aansluiting.[24]

65. Indien de netbeheerder in het geval van fysieke congestie op grond van de procedure als omschreven in artikel 9.6 van de gewijzigde Netcode tot de conclusie komt dat hij geen of onvoldoende mogelijkheid heeft om voor nieuwe partijen de gevraagde en beschikbare transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen, dan geldt voor de netbeheerder niet (langer) de verplichting om transport aan te bieden als bedoeld in artikel 24, eerste lid, van de E-wet. Bij afnemers die reeds transportcapaciteit hebben gecontracteerd onder artikel 7.1, tweede lid, van de Netcode, behoudt de netbeheerder de verplichting om transportcapaciteit aan te bieden. Dit volgt uit de procedure als omschreven in artikel 9.7 van de gewijzigde Netcode en wordt verder toegelicht in paragraaf 4.8.

66. Het FCFS principe dient altijd te worden gehanteerd, zowel in een situatie waarin voldoende transportcapaciteit is, als in situaties van transportschaarste. Ook in het geval van fysieke congestie dient de netbeheerder aanvragen dus in behandeling te nemen op volgorde van binnenkomst.

67. Wanneer sprake is van fysieke congestie en de gevraagde transportcapaciteit de beschikbare transportcapaciteit overschrijdt, kan de netbeheerder de aanvrager verzoeken om zijn aanvraag voor transportcapaciteit te verlagen. Wanneer de aanvrager hiermee akkoord gaat wijzigt deze aanvrager zijn initiële aanvraag, zodanig dat de netbeheerder in staat is om een aanbod te doen voor het uitvoeren van transport. In die situatie behoudt de aanvrager zijn initiële plaats bij de volgorde van behandeling.

68. Naast de vraag in welke volgorde de netbeheerder aanvragen moet behandelen, merkt de ACM op dat er onduidelijkheid bestaat over de mogelijkheid van het doen van een aanbod van transportcapaciteit waarin de vaste levering van elektriciteit niet is gewaarborgd. Hierover merkt de ACM op dat in artikel 13, zevende lid, van de Elektriciteitsverordening een situatie wordt omschreven waarin een netbeheerder inderdaad niet verplicht is om een vergoeding voor ingezette flexibiliteit te geven:

> "*Wanneer niet-marktgebaseerde redispatching wordt gebruikt, wordt dit onderworpen aan financiële vergoeding door de systeembeheerder die om redispatching verzoekt aan de beheerder van de productie-, energieopslag- of vraagresponsinstallatie waarvoor redispatching plaatsvindt, behalve in het geval producenten die een aansluitovereenkomst hebben aanvaard waarin* ***de vaste levering van energie niet is gewaarborgd*** *[…]."* [nadruk door de ACM toegevoegd]

[24] Zoals reeds opgemerkt in paragraaf 4.3 van dit besluit wordt in dit geval ook wel gesproken over 'natuurl jke groei'.

69. De ACM merkt op dat deze situatie waarin producenten een aansluitovereenkomst hebben aanvaard waarin de vaste levering van energie niet is gewaarborgd, momenteel niet is toegestaan in Nederland. Dit soort overeenkomsten worden ook wel '*non-firm* ATO's' genoemd, wat wil zeggen dat het recht op het gebruik van overeengekomen transportcapaciteit niet te allen tijde verzekerd is en dat dit recht kan worden beperkt zonder dat daar een vergoeding tegenover staat. Op grond van artikel 7.1, tweede lid, van de vigerende Netcode is het niet mogelijk om een non-firm ATO overeen te komen. Deze bepaling luidt:

    "*De aangeslotene heeft recht op transport van elektriciteit door heel Nederland tot een hoeveelheid ter grootte van het op de aansluiting gecontracteerde en beschikbaar gestelde vermogen*."

70. Dit betekent dat de (vigerende en gewijzigde) Netcode geen ruimte biedt aan de netbeheerder om een partij die een aanvraag voor transport doet, slechts voorwaardelijke transportcapaciteit aan te bieden. Een dergelijk aanbod valt daarmee niet onder de mogelijkheden van artikel 9.6 en 9.7 van de gewijzigde Netcode.

4.6 Transparantie

71. De ACM vindt transparantie voor afnemers belangrijk. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders komt gedeeltelijk tegemoet aan de eisen die de ACM stelt rondom transparantie. De ACM heeft in aanvulling op het voorstel een aantal wijzigingen doorgevoerd in de gewijzigde Netcode om de transparantie verder te bevorderen. De ACM licht in deze paragraaf toe hoe transparantie in het proces van het vaststellen van transportcapaciteit en bij congestiemanagement geborgd dient te worden en welke wijzigingen de ACM heeft doorgevoerd in de gewijzigde Netcode ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders.

72. Transparantie dient integraal onderdeel te vormen van het proces van congestiemanagement. Voorafgaand aan de toepassing van congestiemanagement dient de netbeheerder duidelijk aan te geven in welke deelnetten congestie wordt verwacht, de verwachte omvang van de transportschaarste, de naar schatting benodigde werkzaamheden voor het oplossen van transportschaarste en de termijn waarop deze gerealiseerd worden. Ook dient het voor afnemers duidelijk te zijn op welke wijze zij in een deelnet kunnen bijdragen aan het oplossen van congestie.

73. Tijdens de uitvoering van congestiemanagement dient het voor afnemers duidelijk te zijn wanneer hun flexibiliteit gewenst is, welke flexibiliteitsdiensten ze kunnen aanbieden, hoe het bied- en selectieproces verloopt en op welke wijze partijen worden vergoed voor hun bijdrage aan congestiemanagement. Ook dient de netbeheerder voor ieder deelnet waar congestiemanagement wordt toegepast, op regelmatige basis het volume van ingezette capaciteit- en energieproducten en de kosten voor het contracteren en de inzet van deze producten te publiceren.

74. Artikel 9.8 van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders bevat een aantal punten waarover dient te worden gepubliceerd op een publiek toegankelijke website. Om transparantie richting afnemers en belanghebbenden te bevorderen gedurende het proces van de toekenning van transportcapaciteit en de toepassing van congestiemanagement, heeft de ACM artikel 9.8 uitgebreid met meer bepalingen waarover de netbeheerder informatie moet delen op de bedoelde website. Deze uitbreiding ziet op artikel 9.1 voor de verlaging van de grens om bij te dragen aan het oplossen van fysieke congestie en artikel 9.2 voor de afroep van deze maatregelen en de ophef van de restrictie. Verder heeft de ACM in artikel 9.8 van de gewijzigde Netcode een verwijzing

opgenomen naar de artikelen 9.30 en 9.33. In het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders wordt namelijk al wel verwezen naar de website als bedoeld in artikel 9.8 van de gewijzigde Netcode, maar artikel 9.8 bevatte nog geen kruisverwijzingen.

75. Daarnaast merkt de ACM op dat de criteria voor de erkenning van de congestiemanagementdienstverleners (hierna: CSP's), en de omstandigheden, criteria en procedures die gelden voor intrekking van die erkenning, transparant dienen te zijn. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders introduceert een nieuwe rol voor de CSP en bepaalt dat de netbeheerders gezamenlijk criteria opstellen voor de vereisten voor een partij om als CSP te worden erkend. Om consistent handelen van de gezamenlijke netbeheerders te waarborgen en ter bevordering van een transparante werkwijze, heeft de ACM artikel 9.32 van het voorstel gewijzigd, zodanig dat op grond van de gewijzigde Netcode de netbeheerders verplicht zijn de criteria voor het verkrijgen en het intrekken van een erkenning als CSP te publiceren op een publiek toegankelijke website.

4.7 Definities en uitleg begrippen

76. In het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders worden verschillende nieuwe begrippen geïntroduceerd en toegevoegd aan de Begrippencode elektriciteit (hierna: Begrippencode). In aanvulling op dit voorstel heeft de ACM een aantal begrippen geherdefinieerd in de gewijzigde Netcode en toegevoegd aan de Begrippencode. De ACM licht in deze paragraaf de verschillende aan de gewijzigde Netcode en Begrippencode toegevoegde begrippen toe en ze bespreekt de begrippen die uit bestaande regelgeving komen en relevant zijn. Ook gaat de ACM in op de wijzigingen die zij heeft aangebracht in de gewijzigde Netcode ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders.

Begrippen toegevoegd aan de Begrippencode

77. Bij de beoordeling van de voorwaarden voor het aanbieden van transportcapaciteit betrekt de netbeheerder verschillende vormen van transportcapaciteit, te weten de *aanwezige* transportcapaciteit, de *benodigde* transportcapaciteit, de *beschikbare* transportcapaciteit en de *gevraagde* transportcapaciteit. Definities van deze begrippen worden op voorstel van de gezamenlijke netbeheerders in de Begrippencode opgenomen. Hiermee wordt verduidelijkt hoe de verschillende soorten transportcapaciteit zich tot elkaar verhouden. De ACM is van mening dat de toevoeging van deze begrippen aan de Begrippencode bijdraagt aan de transparantie van het proces van het aanbieden van transportcapaciteit.

78. De gezamenlijke netbeheerders hebben geen definitie van de 'gevraagde transportcapaciteit' voorgesteld. De gevraagde transportcapaciteit is de transportcapaciteit die nodig is om aan de vraag naar transport van één individuele aangeslotene (*i.e.* de aanvrager) te voldoen. In aanvulling op het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders neemt de ACM een definitie van 'gevraagde transportcapaciteit' op in de Begrippencode.

Toelichting bij de begrippen 'congestie', 'redispatch' en 'congestiemanagement'

79. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders bevat de begrippen congestie, redispatch en congestiemanagement. De begrippen congestie en redispatch komen uit het Europees wettelijk kader. Hierna gaat de ACM in op de verschillende begrippen.

80. Artikel 2, vierde lid, van de Elektriciteitsverordening definieert 'congestie' als volgt:

> "*een situatie waarin niet aan alle verzoeken van marktdeelnemers betreffende handel tussen netgebieden kan worden voldaan, aangezien de fysieke stromen op de netelementen die niet in deze stromen kunnen voorzien daardoor in aanzienlijke mate zouden worden getroffen.*"

81. Uit de definitie volgt dat congestie ontstaat wanneer het elektriciteitsnet niet erin kan voorzien om aan alle verzoeken van marktdeelnemers te voldoen. De verzoeken van marktdeelnemers zijn in de praktijk transportprognoses en energieprogramma's, die door de afnemers bij de netbeheerders worden ingediend na sluiting van de *day-aheadmarkt* ('s middags op de dag voor levering). Congestie kan daarom pas definitief worden vastgesteld *na* dit moment, aangezien de netbeheerder pas dan de netveiligheidsanalyse kan uitvoeren op basis van de daadwerkelijke markttransacties. Dit neemt niet weg dat de netbeheerder reeds op een eerder moment congestie in een deel van het elektriciteitsnet kan voorspellen, bijvoorbeeld op basis van weersvoorspellingen voor invoeders van zon- en windenergie, gepland onderhoud en andere variabelen. Het onderscheid tussen acties voor en na sluiting van de day-aheadmarkt lopen als een rode draad door onderhavig besluit.[25]

82. De term 'redispatching' is in de Elektriciteitsverordening als volgt gedefinieerd:

> "*een maatregel, met inbegrip van beperking, die door een of meerdere transmissiesysteembeheerders of distributiesysteembeheerders wordt geactiveerd door een wijziging van het productie- en/of belastingspatroon teneinde de fysieke stromen in het elektriciteitssysteem te veranderen en fysieke congestie te verlichten of de systeemveiligheid op een andere manier te waarborgen*."

83. Uit de definitie volgt dat redispatch door zowel distributiesysteembeheerders als transmissiesysteembeheerders kan worden uitgevoerd. Ook geeft de definitie aan dat redispatch leidt tot een wijziging van het productie- en/of belastingpatroon. Uit hoofdstuk 13 van de vigerende Netcode volgt dat vóór 16:00 uur op de dag voor levering het productie- of belastingpatroon op een aansluiting bekend is. Dit zorgt ervoor dat afnemers hun afspraken op de day-aheadmarkt kunnen nakomen. Omdat de maatregelen die de netbeheerder vervolgens neemt om congestie op basis van deze patronen op te lossen het productie- en/of belastingpatroon wijzigen, concludeert de ACM dat dergelijke maatregelen redispatching betreffen.

84. In het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders wordt veelvuldig het begrip 'congestiemanagement' gebruikt. De Elektriciteitsrichtlijn, de Elektriciteitsverordening en de E-wet bevatten geen definitie voor congestiemanagement. Waar in onderhavig besluit de term congestiemanagement wordt gebruikt, omvat dat alle maatregelen die de netbeheerder treft om congestie in een congestiegebied te verhelpen. Congestiemanagement omvat alle acties voorafgaand en volgend op de sluiting van de day-aheadmarkt waarbij de netbeheerder aangeslotenen in het deelnet betrekt om tegen betaling (voorziene) congestie op te lossen.

85. Congestiemanagement is tijdelijk van aard en wordt toegepast totdat het (de) net(ten) zodanig verzwaard, gewijzigd of uitgebreid is (zijn) dat de congestie niet langer optreedt. Congestiemanagement is dus breder dan de inzet van energieproducten op grond van bijlage 11 van de gewijzigde Netcode (redispatch). Het omvat eveneens de inzet van capaciteitsbeperkingen op grond van bijlage 12 van de gewijzigde Netcode. Het afsluiten van langetermijncontracten, op basis waarvan capaciteitsbeperkingen en energieproducten kunnen worden aangeboden, zijn ook

[25] Zo biedt de Elektriciteitsverordening enerzijds een kader voor de redispatch maatregelen die de netbeheerder na sluiting van de day-aheadmarkt uitvoert. Anderzijds biedt de gewijzigde Netcode de netbeheerder ook mogelijkheden om op een eerder moment in te spelen op verwachte congestie, namelijk door middel van capaciteitsbeperkingen die de netbeheerder op bilaterale w jze contracteert en inzet in een congestiegebied. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 8 van dit besluit.

een vorm van congestiemanagement. De vergoeding die de netbeheerder aan aangeslotenen betaalt voor de beschikbaarstelling van de inzet van flexibel vermogen op grond van bijlage 11 of 12 van de gewijzigde Netcode tellen dan ook mee in de totale uitgaven van een netbeheerder ten behoeve van congestiemanagement.

86. De ACM merkt op dat het onderscheid tussen het marktgebaseerde regime en het verplichte regime voor *congestiemanagement* in het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders niet goed aansluit bij het onderscheid tussen marktgebaseerde en niet-marktgebaseerde *redispatch* uit de Elektriciteitsverordening. Uit artikel 13 van de Elektriciteitsverordening volgt dat een redispatch bieding vergoed kan worden onder de voorwaarden voor marktgebaseerde of niet-marktgebaseerde redispatch. Uit de Elektriciteitsverordening volgt wanneer marktgebaseerde vergoedingen gelden. Ook schrijft de Elektriciteitsverordening voor wanneer niet-marktgebaseerde redispatch wordt toegepast en welke vergoedingen dan gelden.

87. Het onderscheid tussen marktgebaseerd en verplicht congestiemanagement uit het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders is niet hetzelfde als het onderscheid dat volgt uit artikel 13 van de Elektriciteitsverordening. Hierdoor is het, met name bij verplicht congestiemanagement, onduidelijk welk vergoedingenregime uit de Elektriciteitsverordening geldt. Verplicht congestiemanagement kan in het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders namelijk zowel markt-gebaseerd als niet-marktgebaseerd zijn. De ACM gaat daarom niet mee in het onderscheid dat wordt gemaakt in het voorstel tussen marktgebaseerd congestiemanagement en verplicht congestiemanagement. In plaats daarvan sluit de ACM voor de benaming van de verschillende regimes aan bij de termen vergelijkbaar met de Elektriciteitsverordening, namelijk: marktgebaseerd en niet-marktgebaseerd congestiemanagement. De ACM heeft dienovereenkomstig de titel van paragraaf 9.11 in de gewijzigde Netcode gewijzigd naar *“nadere voorwaarden voor niet-marktgebaseerd congestiemanagement”.*

88. Uit artikel 9.43, derde lid, van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders volgt dat vrijwillig overeengekomen producten op basis van bijlage 12 onderdeel kunnen vormen van het verplichte congestiemanagement regime. Zoals aangegeven in randnummer 87 heeft de ACM de verwijzing naar ‘verplicht congestiemanagement’ vervangen voor ‘niet-marktgebaseerd congestiemanagement’. Als gevolg van deze wijziging zou, zonder aanvullende aanpassingen, uit artikel 9.43 van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders volgen dat producten op basis van bijlage 12 niet-marktgebaseerd zijn. Marktgebaseerde producten, zoals producten op basis van bijlage 12, kunnen echter niet niet-marktgebaseerd zijn (zie ook randnummer 94). De ACM heeft overeenkomstig artikel 9.43, derde lid, van de gewijzigde Netcode aangepast. De ACM heeft in lijn met het voorgaande ook de verwijzing naar bijlage 12 verwijderd in artikel 9.43, zesde lid, onderdeel a, van de gewijzigde Netcode.

89. Verder is de ACM van mening dat in principe eerst alle markt-gebaseerde producten dienen te worden ingezet, alvorens de netbeheerder overgaat op de inzet van niet-marktgebaseerde producten. De ACM heeft daarom in artikel 9.43, derde lid, van de gewijzigde Netcode aangegeven dat de netbeheerder alleen niet-marktgebaseerd congestiemanagement toepast indien is voldaan aan ten minste een van de voorwaarden als bedoeld in de onderdelen a tot en met d van artikel 13, derde lid, van de Elektriciteitsverordening. Naar het inzien van de ACM dient een netbeheerder dus eerst producten op basis van bijlage 12 dient in te zetten, alvorens hij overgaat op de toepassing van niet-marktgebaseerd congestiemanagement.

4.8 Producten voor congestiemanagement en relevante vergoedingen

90. In deze paragraaf beschrijft de ACM de producten die de netbeheerder tot zijn beschikking heeft voor het toepassen van congestiemanagement. De ACM beschrijft de producten die de gezamenlijke netbeheerders met hun voorstel hebben geïntroduceerd in de gewijzigde Netcode. Daarnaast geeft de ACM aan welke onderdelen van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders de ACM in de gewijzigde Netcode heeft aangepast dan wel niet heeft overgenomen.

91. De gewijzigde Netcode voorziet in twee verschillende producten die een netbeheerder kan inzetten bij de uitvoering van congestiemanagement. Het eerste product is een capaciteitsproduct dat de netbeheerder vóór sluiting van de day-aheadmarkt kan inzetten. Dit product wordt de capaciteitsbeperking genoemd (bijlage 12 van de gewijzigde Netcode). Het tweede product is een energieproduct, dat de netbeheerder inzet na sluiting van de day-aheadmarkt. Dit betreft een redispatch product (bijlage 11 van de gewijzigde Netcode). Voor beide producten kan de netbeheerder voor langere tijd contracten sluiten met aangeslotenen in het deelnet. De twee producten en de daarbij geldende marktgebaseerde en niet-marktgebaseerde vergoedingen worden in paragrafen 4.8.1 en 4.8.2 uitgewerkt. In paragraaf 4.8.3 wordt uiteengezet onder welke voorwaarden de netbeheerder kan overgaan tot het toepassen van deze producten in het regime van niet-marktgebaseerde redispatch.

4.8.1 Capaciteitsbeperking (bijlage 12)

92. Bij de inzet van een capaciteitsbeperking committeert een aangeslotene zich om op een specifiek moment niet boven een vooraf met de netbeheerder overeengekomen niveau in te voeden dan wel af te nemen. De aangeslotene houdt hier rekening mee bij de in- of verkoop van elektriciteit op de groothandelsmarkt. Omdat de inzet van de capaciteitsbeperking plaatsvindt vóór de vaststelling van het energieprogramma, hoeft de netbeheerder geen tegenactie buiten het congestiegebied toe te passen om de balans te handhaven. Dit maakt de inzet van een capaciteitsbeperking een aantrekkelijk middel voor netbeheerders om congestie vroegtijdig en mogelijk tegen lagere kosten op te lossen.

93. De inzet van een capaciteitsbeperking is afhankelijk van de inschatting van de netbeheerder of er congestie verwacht wordt. Daadwerkelijke congestie kan namelijk pas worden vastgesteld op basis van de prognose die de netbeheerder iedere dag na sluiting van de day-aheadmarkt maakt. Het is dus niet altijd met zekerheid aan te tonen dat met de inzet van een capaciteitsbeperking fysieke congestie wordt vermeden. In die zin kan de inzet van capaciteitsbeperkingen kostenverhogend werken voor de netbeheerder. Het is aan de netbeheerder om een inschatting te maken van de noodzaak om een capaciteitsbeperking in te zetten, waarbij de netbeheerder de afweging maakt tussen de kosten van de inzet van de capaciteitsbeperking, de verwachte kosten indien de congestie middels redispatch moet worden opgelost en de waarschijnlijkheid van de voorziene congestie.

94. Uit de Elektriciteitsverordening volgen geen voorschriften voor de vergoeding van de capaciteitsbeperkingen als bedoeld in bijlage 12 van de gewijzigde Netcode. De ACM merkt op dat voorwaarden voor de vergoeding op een later moment kunnen worden vastgesteld in de Netcode, indien dit wenselijk blijkt. De gezamenlijke netbeheerders geven in hun voorstel aan dat de vergoedingen voor de inzet van capaciteitsbeperkingen marktgebaseerd zijn, omdat de netbeheerder en de aangeslotene op eigen initiatief tot een overeenkomst komen en omdat de aangeslotene niet verplicht wordt tot het sluiten van een dergelijk contract. De vergoeding voor de inzet van capaciteitsbeperkingen zal worden vastgesteld in het contract tussen de netbeheerder en de aangeslotene op basis van bijlage 12 van de gewijzigde Netcode. Er zijn volgens de

gezamenlijke netbeheerders geen algemeen geldende voorschriften nodig voor de hoogte van de vergoeding voor de inzet van capaciteitsbeperkingen.

95. De ACM is het eens met de in het vorige randnummer omschreven lezing van de gezamenlijke netbeheerders. Als er geen overeenstemming is over de vergoeding voor de inzet van capaciteitsproducten tussen netbeheerders en afnemers, zal de netbeheerder gedwongen zijn om redispatch maatregelen toe te passen, tegen vergoedingen die volgen uit artikel 13 van de Elektriciteitsverordening. Mocht het voorkomen dat er enige ongelijkheid is in onderhandelingsmacht tussen afnemers en netbeheerders, dan zal het risico dat de netbeheerder niet-marktgebaseerde redispatch moet toepassen voldoende richting geven over de hoogte van de overeen te komen vergoedingen voor capaciteitsproducten. De kostengebaseerde vergoeding voor niet-marktgebaseerde redispatch volgt immers uit artikel 13 van de Elektriciteitsverordening en biedt zowel de netbeheerder als de aangeslotene perspectief op de geldende vergoeding wanneer geen overeenkomst wordt bereikt. Dit ontmoedigt aangeslotenen en de netbeheerders om respectievelijk een onredelijk hoge of lage vergoeding voor te stellen. Desalniettemin kan de ACM op een later moment alsnog voorwaarden stellen voor de hoogte van deze vergoeding, als hiertoe voldoende aanleiding is.

96. De introductie van een capaciteitsbeperking op grond van bijlage 12 biedt de netbeheerder een instrument om reeds voor de sluiting van de day-aheadmarkt de flexibiliteit van aangeslotenen aan te spreken om congestie te vermijden. De netbeheerders stellen daarnaast een verruiming voor die de mogelijkheid omvat om het vermogen dat op basis van capaciteitsbeperkingscontracten is verkregen, *na* sluiting van de day-aheadmarkt in te zetten. De ACM gaat akkoord met een verruiming van de marktgebaseerde middelen die de netbeheerder kan inzetten om congestie op te lossen. Wel dient deze mogelijkheid expliciet in de overeenkomst tussen de netbeheerder en de aangeslotene te worden opgenomen en de netbeheerder dient het capaciteitsbeperkingsproduct bij een dergelijke inzet als een redispatch product te behandelen, zoals beschreven in artikel 9.42 juncto artikel 9.41, vierde lid van de gewijzigde Netcode.

4.8.2 Redispatch (bijlage 11)

97. Zoals reeds aangehaald in paragraaf 4.7 omvat redispatching alle wijzigingen die de netbeheerder na het sluiten van de day-aheadmarkt bij aangeslotenen afroept teneinde de fysieke stromen in het elektriciteitssysteem te veranderen en fysieke congestie te verlichten of de systeemveiligheid op een andere manier te waarborgen. Met een verzoek tot redispatch verzoekt de netbeheerder een aangeslotene om in een specifiek deel van het net af te wijken van de voorziene invoeding of consumptie van elektriciteit. De voorziene invoeding of consumptie van elektriciteit, ofwel de voorziene dispatch, volgt uit de prognosegegevens die op grond van hoofdstuk 13 van de Netcode bij de netbeheerder worden ingediend. De netbeheerder beoordeelt op basis van onder andere deze prognosegegevens of de volgende dag congestie wordt verwacht. Wanneer de netbeheerder redispatch toepast, voert hij buiten het congestiegebied een tegenactie uit om te voorkomen dat de redispatch maatregel een onbalans in het systeem veroorzaakt.

98. Het redispatch product wordt uitgewerkt in bijlage 11 bij de gewijzigde Netcode. Aangeslotenen kunnen vrijwillig redispatch-biedingen doen wanneer de netbeheerder hierom verzoekt. Ook kunnen aangeslotenen een contract sluiten met de netbeheerder waarin de aangeslotene zich committeert aan het plaatsen van biedingen. Aangeslotenen met een aansluitcapaciteit van meer dan 60 MW zijn op grond van de vigerende Netcode reeds verplicht om dergelijke redispatch-biedingen te doen aan TenneT TSO B.V.

99. Indien de netbeheerder redispatch toepast, is de wijze van vergoeden zoals bedoeld in artikel 13 van de Elektriciteitsverordening van toepassing. Artikel 13 van de Elektriciteitsverordening geeft aan dat voor redispatch marktgebaseerde en niet-marktgebaseerde vergoedingen van toepassing zijn. Volgens de ACM gelden deze vergoedingen ook voor de eventuele tegenactie die nodig is buiten het congestiegebied, omdat deze onderdeel zijn van de redispatch maatregel. Uit artikel 13, eerste lid en tweede lid, van de Elektriciteitsverordening volgt dat redispatching open staat voor alle productietechnologieën, energieopslag en alle vraagrespons. De middelen waarop redispatching betrekking heeft worden gekozen uit productie-, energieopslag- of verbruikersinstallaties die gebruik maken van marktgebaseerde mechanismen.

100. Artikel 13, derde lid, van Elektriciteitsverordening geeft aan onder welke voorwaarden de netbeheerder uitsluitend niet-marktgebaseerde redispatch mag toepassen. De eerste twee onderdelen van die bepaling adresseren het geval dat er geen, of onvoldoende, marktgebaseerde redispatch beschikbaar is. De laatste twee onderdelen van de bepaling adresseren het geval dat de markt onvoldoende zal werken. Het ontbreken van een goed werkende markt kan als gevolg hebben dat een afnemer die vrijwillig biedingen doet niet de vergoeding krijgt die hij hiervoor vraagt. Indien sprake is van een van de vier in artikel 13, derde lid, van de Elektriciteitsverordening omschreven situaties, kan de netbeheerder overgaan op het toepassen van niet-marktgebaseerde redispatch maatregelen.

101. De vergoeding voor niet-marktgebaseerde redispatch is beschreven in artikel 13, zevende lid, van de Elektriciteitsverordening. De gezamenlijke netbeheerders stellen in artikel 9.44, eerste lid, onderdeel b, voor om de vergoeding, indien het een beperking van het afnemen van energie betreft, anders te bepalen en gelijk te stellen aan de in artikel 8.8 van de vigerende Netcode bepaalde compensatievergoeding. De ACM constateert dat zij in de gewijzigde Netcode aan de vaststelling van deze vergoedingen echter geen eigen invulling kan geven, omdat de Elektriciteitsverordening immers rechtstreeks doorwerkt en niet mag worden omgezet in nationale wetgeving. Daarom neemt de ACM het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders niet over in en heeft zij artikel 9.44, eerste lid, va de gewijzigde Netcode dienovereenkomstig aangepast.

4.8.3 Voorgesteld onderscheid marktgebaseerd en niet-marktgebaseerd regime voor congestiemanagement

102. De gezamenlijke netbeheerders beschrijven in het voorstel twee verschillende regimes voor de toepassing van congestiemanagement: een marktgebaseerd regime en een verplicht regime. In paragraaf 4.7 is reeds benoemd dat de ACM niet akkoord gaat met de term ‘verplicht congestiemanagement’ en dat zij deze in de gewijzigde Netcode wijzigt naar de term ‘niet-marktgebaseerd congestiemanagement’.

103. Het regime voor marktgebaseerd congestiemanagement kan volgens het voorstel van de gezamenlijke uitsluitend worden toegepast wanneer er in een deelnet aan de voorwaarden van artikel 9.10 van het voorstel wordt voldaan. Indien niet aan de voorwaarden voor marktgebaseerd congestiemanagement in artikel 9.10 van het voorstel wordt voldaan, zijn er volgens het voorstel twee mogelijke uitkomsten. In het eerste geval, waarbij de congestie optreedt als gevolg van een nieuw verzoek om transportcapaciteit als bedoeld in artikel 9.6 van het voorstel, wordt er geen aanbod voor transport gedaan. In het tweede geval, waarbij de congestie optreedt als gevolg van ‘natuurlijke groei’ binnen een deelnet, dat wil zeggen, als gevolg van een toenemende vraag naar transport binnen de reeds toegekende aansluit- en transportovereenkomsten en/of als gevolg van een toenemende gelijktijdigheid van de vraag naar transport van verschillende aangeslotenen, gaat de netbeheerder over op een regime voor verplicht congestiemanagement. De onderbouwing van de gezamenlijke netbeheerders hierbij is dat er in een situatie van natuurlijke groei niet kan worden

ontkomen aan de verplichting voor het doen van een aanbod van transport. Dat zou namelijk in strijd zijn met artikel 7.1, tweede lid, van de vigerende Netcode, zoals reeds toegelicht in paragraaf 4.3. De netbeheerder moet in dit geval een alternatieve oplossing vinden voor het oplossen van de congestie.

104. Bij de uitvoering van niet-marktgebaseerd congestiemanagement verzoekt de netbeheerder conform het voorstel aangeslotenen niet langer om biedingen voor de voorziene momenten van congestie, maar geeft hij hen opdracht om op de voorziene momenten hun verbruik of invoeding te verminderen. Hierbij worden capaciteitscontracten die volgens bijlage 12 op marktgebaseerde wijze tot stand zijn gekomen nog wel gehonoreerd. De uitvoeringsregels voor dit verplichte regime zijn opgenomen in paragraaf 9.11 van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders.

105. De ACM erkent het belang van verschillende uitvoeringsregels voor situaties waarin marktgebaseerde middelen niet langer volstaan om de voorziene congestie op te lossen. De ACM behoudt in de gewijzigde Netcode daarom de voorgestelde structuur van paragrafen 9.10 en 9.11 van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, waarin apart voorwaarden worden gesteld aan het uitvoeren van marktgebaseerd en niet-marktgebaseerd congestiemanagement.

106. De ACM gaat echter niet mee met de keuze van de gezamenlijke netbeheerders om de procedure van paragraaf 9.11 van het voorstel uitsluitend in het geval van ‘natuurlijke groei’ toe te passen. Om dit te benadrukken heeft de ACM aan artikel 9.31, eerste lid, van de gewijzigde Netcode toegevoegd dat niet-marktgebaseerde redispatch als product kan worden ingezet voor congestiemanagement.

107. De schade die invoedende afnemers ondervinden van het niet kunnen transporteren van elektriciteit bestaat uit de misgelopen inkomsten uit energieverkoop en daaraan gerelateerde stimuleringsmaatregelen. Dit maakt de door hen geleden schade door deelname aan niet-marktgebaseerd congestiemanagement kleiner in vergelijking met verbruikende afnemers. De ACM acht het toepassen van niet-marktgebaseerde redispatch in gebieden waar door nieuwe aanvragen van invoedende afnemers congestie ontstaat dan ook redelijk. De ACM heeft de tekst in de gewijzigde Netcode zodanig aangepast dat de omschrijving van de verschillende procedures wordt behouden, zonder dat de netbeheerder het recht heeft om een nieuw verzoek om een aanbod voor transportcapaciteit niet toe te kennen op grond van het gegeven dat marktgebaseerd congestiemanagement niet mogelijk is.

108. De in randnummer 107 genoemde afweging is op dit moment anders voor het toepassen niet-marktgebaseerd congestiemanagement bij *verbruikende* afnemers. Hoewel er Europese wetgeving bestaat waaruit de mogelijkheid volgt om verbruikende afnemers te sturen, is dit vooralsnog niet breed in Europa geïmplementeerd en slechts gebaseerd op vrijwilligheid. Daarnaast zijn de maatschappelijke en economische gevolgen van het afschakelen ter bescherming van het net voor verbruikende afnemers ingrijpender dan bij producenten of verbruikende afnemers die marktgebaseerd flexibiliteit aanbieden. De ACM legt in de gewijzigde Netcode daarom op dit moment niet de verplichting op aan netbeheerders om gebruik te maken van niet-marktgebaseerd congestiemanagement bij *verbruikende* afnemers.

109. De gezamenlijke netbeheerders geven in hun voorstel aan dat zij niet-marktgebaseerd congestiemanagement zullen gaan toepassen bij verbruikende afnemers in het geval van natuurlijke groei. De netbeheerders hebben in hun voorstel criteria aangegeven hoe dit zo weinig mogelijk impact heeft op het functioneren van maatschappelijke voorzieningen. Zoals benadrukt in het vorige randnummer stelt de ACM deze vorm van congestiemanagement niet verplicht in de gewijzigde Netcode. Tegelijkertijd wil de ACM de netbeheerders ook niet verbieden dit in te zetten

als zij dat nodig achten. De netbeheerder behoudt de mogelijkheid om niet-marktgebaseerd congestiemanagement toe te passen bij verbruikende afnemers middels de bepalingen in artikel 9.3, tweede lid, van de gewijzigde Netcode. De ACM volgt het uitgangspunt van de gezamenlijke netbeheerders om de maatschappelijke gevolgen zo minimaal mogelijk te houden. De ACM kan meegaan in de categorieën die de netbeheerders voorstellen. De ACM kan echter niet beoordelen of het voorstel compleet is en is daarom van mening dat een uitputtende opsomming in de Netcode zijn doel mist. De ACM neemt daarom in artikel 9.43, vierde lid, van de gewijzigde Netcode op dat het doel moet zijn dat deze vorm van congestiemanagement niet de veiligheid en het maatschappelijk belang in gedrang laat komen.

110. Tot slot doen de gezamenlijke netbeheerders een voorstel voor de hoogte van de vergoeding voor niet-marktgebaseerde redispatch bij verbruikende afnemers. Zoals beschreven in randnummer 101, is de wijze van het berekenen van deze vergoeding al in artikel 13, zevende lid, onderdeel a, van de Elektriciteitsverordening vastgelegd. De ACM neemt dit onderdeel uit het voorstel dus niet over in de gewijzigde Netcode. Om het bepalen van de vergoeding door de netbeheerder mogelijk te maken, voegt de ACM aan artikel 9.44, eerste lid, van de gewijzigde Netcode toe dat de aangeslotene bewijsstukken ten behoeve van de vaststelling van de hoogte van de vergoeding aan de netbeheerder dient te overleggen.

4.9 Financiële bovengrens

111. Zoals in paragraaf 4.3 aangegeven, is er een limiet aan hoeveel de netbeheerder hoeft uit te geven aan congestiemanagement. In deze paragraaf beschrijft de ACM de wijze waarop de ACM tot de hoogte van de financiële bovengrens is gekomen, alsmede de hoogte van deze bovengrens per MWh.

112. De ACM acht het redelijk om een financiële grens te stellen waarboven de netbeheerder niet langer verplicht is om een aanbod te doen tot het uitvoeren van transport, zoals bedoeld in artikel 24, eerste lid, van de E-wet. Hogere kosten acht de ACM niet welvaartsoptimaal.

113. De netbeheerder hoeft in een congestiegebied niet meer kosten te maken aan congestiemanagement dan de financiële bovengrens. De financiële bovengrens geldt in alle situaties van schaarste, onafhankelijk van de oorzaak: de aanleiding voor de verwachting van schaarste in een deelnet speelt geen rol in de geldigheid van de financiële grens.

114. De financiële bovengrens omvat de kosten voor het inzetten van zowel marktgebaseerd als niet-marktgebaseerd congestiemanagement in een deelnet. Deze kosten betreffen de directe kosten voor het inkopen van flexibiliteit in de vorm van: langetermijncontracten, de inzet van capaciteitsbeperkingen op grond van bijlage 12, redispatch producten op grond van bijlage 11, en vergoedingen voor niet-marktgebaseerd congestiemanagement, inclusief de eventuele noodzakelijke tegenacties. De ACM ziet het uitvoeren van congestiemanagement als integraal onderdeel van de transporttaak van de netbeheerder. De (indirecte) kosten voor het faciliteren van congestiemanagement zouden dan ook geen aanleiding mogen zijn om dit niet uit te voeren. De kosten voor de (project)organisatie, technische aanpassingen in het net, of kosten veroorzaakt door de beslissing om niet te investeren (‘verzwaren tenzij’[26]) worden dan ook niet meegenomen in de financiële grens.

[26] Zoals reeds toegelicht wordt met ‘verzwaren tenzij’ bedoeld: de keuze van de netbeheerder om niet in netuitbreiding te investeren bij een tekort aan transportcapaciteit, maar om dit tekort op te vangen met flexibiliteitsproducten.

115. De financiële bovengrens wordt per congestiegebied vastgesteld op een specifiek bedrag per jaar. De uiteindelijke grens wordt vastgesteld voor het moment waarop de netbeheerder constateert dat hij congestiemanagement moet toepassen om aan een nieuwe vraag naar transport te voldoen.[27] Op dat moment zal de netbeheerder ook een inschatting moeten maken van de prijs van flexibiliteit in dat specifieke congestiegebied en hoeveel extra transport hiermee gefaciliteerd kan worden.

116. De prijs van flexibiliteit wordt beïnvloed door meerdere factoren. Indien er weinig flexibiliteit beschikbaar is, zal de netbeheerder eerder gebruik moeten maken van duurdere aanbieders van flexibiliteit, wat resulteert in een hogere prijs. Daarnaast is het verschil tussen verbruikende en producerende (*i.e.* invoedende) aanbieders van flexibiliteit van invloed. Een producerende afnemer maakt de afweging of de waarde van de energie die hij niet kan invoeden opweegt tegen de vergoeding die hij ontvangt voor congestiemanagement. Een verbruikende afnemer zal de elektriciteit in veel gevallen echter gebruiken voor een economische activiteit die meer oplevert dan de prijs van de elektriciteit. De kosten voor congestiemanagement bij een verbruikende afnemer zullen naar verwachting dan meestal ook hoger zijn dan bij een producerende afnemer.

117. Bij het vaststellen van de grens zijn twee afzonderlijke aspecten te onderscheiden: de methode van de grens en de hoogte van de grens. Op deze twee aspecten gaat de ACM in respectievelijk paragrafen 4.9.1 en 4.9.2 in.

4.9.1 Methode van de financiële grens

118. Er zijn verschillende methodes waarmee een financiële grens per congestiegebied kan worden vastgesteld. De ACM en de netbeheerders hebben voorafgaand aan onderhavig besluit verschillende opties besproken. Bij deze opties is de hoogte van de financiële grens steeds afhankelijk van de hoeveelheid transport die in het congestiegebied gewenst is, gefaciliteerd kan worden en/of juist niet gefaciliteerd kan worden. Deze hoeveelheid transport wordt vervolgens vermenigvuldigd met een prijs per MWh om tot de hoogte van de financiële grens te komen. Deze prijs per MWh wordt behandeld in paragraaf 4.9.2.

119. De ACM acht de volgende criteria relevant bij de bepaling van de methode om de grens vast te stellen:

- transparantie voor de markt;
- brede toepassing van congestiemanagement en redelijke verdeling van schaarste tussen afnemers;
- de hoogte van de grens is proportioneel in verhouding tot de omvang van het deelnet; en
- doelmatigheid van de inzet van congestiemanagement.

120. Zoals aangehaald in randnummer 118, hebben de ACM en de netbeheerders in het kader van het codewijzigingstraject een aantal methodes besproken. De gezamenlijke netbeheerders stellen in het voorstel voor om uit te gaan van de methode ‘te transporteren energie’. Zij geven aan deze methode de voorkeur omdat congestiemanagement hiermee vaker wordt toegepast wanneer hiermee relatief veel extra transport gerealiseerd kan worden. De ACM is van mening dat de methode ‘omvang van het net’ het beste aansluit bij de criteria zoals geschetst in het vorige randnummer en heeft deze verwerkt in de gewijzigde Netcode en onderhavig besluit. De ACM licht in de volgende randnummers beide methodes verder toe en onderbouwt daarbij aan de hand van

[27] Aanleidingen voor de verwachting van transportschaarste kunnen zijn: een nieuwe aanvraag voor een aansluiting met transport, een aanvraag voor een uitbreiding van de bestaande transportcapaciteit of een situatie van groei binnen de reeds verstrekte transportcapaciteit.

de criteria uit het voorgaande randnummer waarom zij in de gewijzigde Netcode kiest voor de methode ‘omvang van het net’.

Toelichting methodes ‘te transporteren energie’ en ‘omvang van het net’

121. De methode ‘te transporteren energie’ bepaalt bij elke nieuwe aanvraag om transport de financiële bovengrens. De netbeheerder onderzoekt hiervoor hoeveel van het gevraagde transport wel, en niet kan worden getransporteerd. De netbeheerder telt de hoeveelheid energie die wel getransporteerd kan worden op bij de energie die de andere afnemers in dit deelnet zullen gaan transporteren. Deze hoeveelheid energie bepaalt dan uiteindelijk de wijze waarop de financiële bovengrens wordt vastgesteld.

122. De methode ‘omvang van het net’ relateert de financiële bovengrens aan de technische maximale hoeveelheid energie die een deelnet op jaarbasis kan transporteren. Indien het deelnet begrensd wordt door een netelement dat een constante maximum capaciteit kent, is dit voor een jaar: 8760 (uren in een jaar) maal de aanwezige transportcapaciteit in MW. De aanwezige transportcapaciteit zal meestal de capaciteit van het begrenzende netelement zijn. Als de aanwezige capaciteit niet constant is, bijvoorbeeld omdat die temperatuursafhankelijk is en daarom seizoensgebonden, wordt dit aspect in de berekening meegenomen. Als de netbeheerder ‘verzwaren tenzij’ toepast, wordt deze extra capaciteit (dat wil zeggen capaciteit die beschikbaar komt als gevolg van het toepassen van ‘verzwaren tenzij’ in een bepaald gebied) meegenomen in de aanwezige transportcapaciteit. Inn de vaststelling van de aanwezige transportcapaciteit wordt rekening gehouden met bijvoorbeeld de N-1 vereisten, of juist met een verleende ontheffing van de verplichting tot het naleven van die vereisten.[28]

Beoordeling methodes ‘te transporteren energie’ en ‘omvang van het net’

Transparantie voor de markt

123. De ACM hecht grote waarde aan de transparantie van de methode. Transparantie is een beginsel dat volgt uit artikel 3, onderdeel q, van de Elektriciteitsverordening. Daarnaast is transparantie van belang voor het goed functioneren van de elektriciteitsmarkt bij congestie. Transparantie geeft meer mogelijkheden voor afnemers en netbeheerders om tot gezamenlijke oplossingen te komen en creëert daarmee bovendien meer begrip voor de wederzijdse belangen. Dit is volgens de ACM op dit moment ook al zichtbaar bij bepaalde initiatieven waarbij de netbeheerders en afnemers gezamenlijk naar oplossingen zoeken voor het omgaan met transportschaarste, zoals contractvormen voor *cable pooling* of in de bestuurbaarheid van de aansluiting door netbeheerders. Transparantie zal leiden tot een toename van dergelijke initiatieven en kan daarmee bovendien de energietransitie bevorderen.

124. De ACM beschouwt de methode ‘omvang van het net’ als transparant. De netbeheerder kan in het onderzoek naar het congestiegebied de waarde van de grens vooraf eenduidig berekenen en kenbaar maken. Aangeslotenen kunnen dan relatief gemakkelijk zelf berekenen hoeveel capaciteit nog beschikbaar is. In de methode ‘te transporteren energie’ is de financiële bovengrens daarentegen afhankelijk van een aanvraag voor transportcapaciteit die alleen de netbeheerder kan uitrekenen. Een afnemer kan dan zelf niet van te voren berekenen of zijn aanvraag wordt gehonoreerd na het daadwerkelijk indienen van de aanvraag. Gelet op het belang van transparantie, acht de ACM de methode ‘omvang van het net’ dus geschikter dan de methode ‘te transporteren energie’.

[28] De ACM gaat nader in op de beoordeling van de aanwezige transportcapaciteit in paragraaf 4.10 van dit besluit.

Brede toepassing van congestiemanagement en redelijke verdeling van schaarste tussen afnemers

125. De ACM is van mening dat de voordelen van het toepassen van congestiemanagement zo veel mogelijk ten goede moeten komen aan afnemers in alle soorten deelnetten. De ACM acht het onwenselijk dat in sommige typen deelnetten geen congestiemanagement wordt toegepast en de afnemers op dit net meer worden geconfronteerd met de gevolgen van congestie dan afnemers in andere soorten netten waar wel congestiemanagement wordt toegepast. In de methode ‘omvang van het net’ moet in alle netten met congestie een bepaalde mate van congestiemanagement worden toegepast, terwijl dat in de methode ‘te transporteren energie’ niet het geval is. De ACM oordeelt daarom dat de methode ‘omvang van het net’ beter invulling geeft aan een brede toepassing van congestiemanagement en daarmee aan een redelijke verdeling van schaarste tussen aangeslotenen.

De hoogte van de grens is proportioneel in verhouding tot de omvang van het deelnet

126. Het criterium dat de hoeveelheid congestiemanagement in verhouding moet zijn met de grootte van het deelnet heeft als achterliggende gedachte dat er redelijkerwijs verwacht kan worden dat een netbeheerder de hoeveelheid reservecapaciteit had afgestemd op de grootte van het deelnet. Daarom is het redelijk dat een netbeheerder relatief minder congestiemanagement in een klein deelnet uitvoert dan in een groot deelnet en omgekeerd.

127. De hoogte van de grens is in de methode ‘omvang van het net’ evenredig aan de grootte van het deelnet, aangezien de omvang van het deelnet het uitgangspunt van deze methode is. De methode ‘te transporteren energie’ is ook gerelateerd aan de grootte van het deelnet, maar kan wel tot verschillen leiden tussen deelnetten van dezelfde omvang. De hoogte van de financiële grens hangt dan immers af van de transportvraag van reeds aanwezige afnemers en de transportvraag van nieuwe afnemers. De ACM oordeelt daarom dat de methode ‘omvang van het net’ beter voldoet aan het criterium van proportionaliteit met de omvang van het net.

Doelmatigheid van de inzet van congestiemanagement

128. De doelmatigheid van de inzet van congestiemanagement wordt gevormd door de hoeveelheid extra transport die gefaciliteerd wordt met de inzet (en daarmee gepaard gaande kosten) van congestiemanagement. Hoe meer extra transport wordt gefaciliteerd, hoe doelmatiger de inzet van congestiemanagement is. Naar verwachting zal de methode ‘te transporteren energie’ hierin beter voorzien dan de methode ‘omvang van het net’. Dit is inherent aan het gegeven dat deze eerste methode expliciet rekening houdt met de vraag hoeveel extra transportcapaciteit aangeboden kan worden bij de inzet van congestiemanagement.

Tussenconclusie

129. De doelmatigheid van de inzet van congestiemanagement scoort in de methode ‘te transporteren energie’ beter dan in de methode ‘omvang van het net’. De methode ‘omvang van het net’ voldoet echter beter aan de criteria transparantie voor de markt, redelijke verdeling van de schaarste tussen afnemers en een brede toepassing van congestiemanagement. Ook is de hoogte van de grens proportioneel in verhouding tot de omvang van het deelnet. Op grond hiervan en in het bijzonder gelet op het belang van transparantie, kiest de ACM ervoor om in de gewijzigde Netcode de methode ‘omvang van het net’ te hanteren.

Berekening met jaarprofielen

130. In aanvulling op voorgaande heeft de ACM vier door de gezamenlijke netbeheerders aangeleverde jaarprofielen voor verschillende netten en afnemers gebruikt. Daarmee beoogt de ACM in te schatten wat het effect is van beide methodes op de vraag hoeveel congestiemanagement toegepast zal worden, hoeveel extra transport hiermee gefaciliteerd wordt en welke kosten hiermee gemoeid zullen zijn. Het is de ACM niet op voorhand gebleken dat deze profielen onjuist zijn of gebaseerd zijn op onrealistische gegevens.[29]

131. De ACM heeft berekend dat de hoogte van de financiële grens voor deze vier profielen gemiddeld maximaal 10% verschilt, afhankelijk van de gebruikte methode om de financiële grens vast te stellen. Dat betekent dat, ondanks de principiële verschillen tussen de beide methoden, het effect op de hoeveelheid congestiemanagement die de netbeheerder tot die financiële grens per deelnet kan inzetten, relatief beperkt is.

132. De berekening laat ook zien wat de verschillen zijn tussen de methodes ten aanzien van de hoeveelheid extra transport die wordt gefaciliteerd, oftewel de maatschappelijke doelmatigheid. Op basis van de vier profielen scoren beide methodes ongeveer gelijk.

133. De toepassing van de vier jaarprofielen op de verschillende methodes leidt dus niet tot een andere conclusie dan de ACM reeds heeft getrokken in randnummer 128. De ACM blijft op basis van de berekeningen met de jaarprofielen dus bij haar keuze voor de methode ‘omvang van het net’.

Conclusie

134. Zoals in deze paragraaf toegelicht hanteert de ACM, in afwijking van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, de methode ‘omvang van het net’ voor de berekening van de financiële grens. De ACM heeft hierop artikel 9.10, tweede lid, onderdeel c, van de gewijzigde Netcode aangepast.

4.9.2 Hoogte van de financiële grens

135. In paragraaf 4.9.1 is de ACM ingegaan op de methode waarmee de hoogte van de financiële bovengrens in een gebied wordt bepaald. In deze paragraaf gaat de ACM in op de hoogte van de financiële bovengrens. De ACM beschrijft eerst welke aspecten zij belangrijk vindt bij het vaststellen van een financiële bovengrens. Daarna licht de ACM toe op welk niveau zij de financiële bovengrens vaststelt in de gewijzigde Netcode, in afwijking van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders.

136. Zoals reeds aangehaald in randnummer 49, merkt de ACM het volgende op over de werking en functie van een financiële bovengrens. Door het toepassen van congestiemanagement in een gebied met transportschaarste, is een netbeheerder in staat om meer transportrechten uit te geven dan wanneer hij geen congestiemanagement zou toepassen. Met het vastleggen van een financiële bovengrens, is de netbeheerder na het bereiken van die financiële bovengrens, niet langer verplicht om (aanvullend) congestiemanagement toe te passen in het betreffende gebied.[30]

[29] Daarnaast heeft de ACM deze profielen gebruikt om de door netbeheerder voorgestelde financiële grens om te rekenen van de methode ‘te transporteren energie’ naar de methode ‘omvang van het net’. Voor deze omrekening ten behoeve van de vaststelling van de financiële grens heeft de ACM de vier profielen eerst gemiddeld zodat er één gemiddeld profiel ontstaat. In dit gemiddelde profiel bedraagt de hoeveelheid energie in de methode ‘te transporteren energie’ 78% van de hoeveelheid energie in de methode ‘omvang van het net’. De ACM gaat verder in op de hoogte van de financiële grens in paragraaf 4.9.2.
[30] De ACM benadrukt nogmaals dat de hoeveelheid toe te passen congestiemanagement na het bere ken van de financiële bovengrens gelijk blijft aan de financiële bovengrens. Dat betekent dus dat de netbeheerder, na het bere ken van de financiële bovengrens, niet is ontslagen van z jn plicht om – waar hij dat al deed – congestiemanagement toe te blijven passen in het betreffende gebied.

Dat betekent dat de netbeheerder na het bereiken van de financiële bovengrens, niet langer verplicht is om transportrechten uit te geven.

137. De ACM ziet de kosten voor congestiemanagement als kosten die een netbeheerder moet maken voor het uitvoeren van zijn wettelijke taak. Net zoals dat geldt voor de andere kosten voor het uitvoeren van wettelijke taken wordt het efficiënte deel van die kosten via de maatstaf vergoed in de tarieven.

138. De ACM vindt het belangrijk dat er een financiële bovengrens wordt vastgelegd in de gewijzigde Netcode, omdat zij het vanuit maatschappelijk oogpunt niet wenselijk acht dat een netbeheerder ongelimiteerd congestiemanagement zou moeten toepassen. Als er geen financiële bovengrens zou worden vastgelegd, zou dat betekenen dat een netbeheerder ongelimiteerd financiële middelen moet aanwenden om afnemers tegen betaling te verzoeken om hun vraag naar transport aan te passen, ook al zouden de maatschappelijke baten van de extra getransporteerde elektriciteit lager zijn dan de kosten voor congestiemanagement. Daar komt bij dat wanneer eenmaal een financiële grens is vastgesteld voor een bepaald congestiegebied, een netbeheerder die financiële grens niet effectief naar beneden kan bijstellen in dat congestiegebied. Een netbeheerder moet bij een aanvraag voor transportcapaciteit namelijk dit bedrag gebruiken om te beoordelen of hij al dan niet de verzoeker (afnemer) transportrechten moet geven. Indien de netbeheerder transportrechten aan een verzoeker (afnemer) geeft, kunnen deze rechten niet alsnog worden afgenomen gedurende de periode dat een congestiegebied bestaat.

139. Tegelijkertijd acht de ACM het van belang dat de financiële bovengrens niet te laag is. Immers, bij een lage financiële bovengrens kan de netbeheerder na de toepassing van (relatief) weinig congestiemanagement al concluderen dat hij niet langer verplicht is om een aanbod te doen van transport aan een verzoeker. Ook dat acht de ACM onwenselijk, gelet op de belangen als bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de E-wet.

140. Samenvattend vindt de ACM het dus belangrijk dat er een maatschappelijk verantwoorde financiële bovengrens wordt vastgelegd, die enerzijds niet te laag is en anderzijds niet te hoog. De financiële bovengrens moet naar het inzien van de ACM in verhouding staan tot de (maatschappelijke) waarde van het extra transport dat ermee kan worden gefaciliteerd.

141. Alvorens de ACM ingaat op het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders voor de financiële bovengrens, constateert zij dat het op grote schaal toepassen van congestiemanagement in distributienetten op dit moment nog geen realiteit is. De ACM benadrukt dan ook dat uitspraken over de hiermee gemoeide kosten schattingen zijn en enige mate van onzekerheid kennen.

142. De ACM gaat hierna in op het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. In het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders wordt geen (economische of cijfermatige) onderbouwing gegeven voor de door hen voorgestelde hoogte van de grens. De gezamenlijke netbeheerders schrijven in het gewijzigde voorstel enkel:

> *"Om hier een maatschappelijk verantwoorde financiële grens van te maken, stellen we voor om [ACM: het product van de hoeveelheid energie en de gemiddelde elektriciteitsprijs op de termijnmarkt] te vermenigvuldigen met 0,025 (2,5%)."*[31]

[31] Zie brief van Netbeheer Nederland van 2 april 2021 met kenmerk BR-2021-1794, '*Beantwoording wijzigingsopdracht*', p.7. Te raadplegen via: https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/voorstel-codew jziging-herziening-congestiemanagement.pdf.

143. De gezamenlijke netbeheerders onderbouwen niet waarom deze 2,5% tot een maatschappelijk verantwoorde grens leidt. Daarnaast hebben de gezamenlijke netbeheerders aangegeven geen berekening van de verwachte inkomsten en uitgaven aan congestiemanagement aan de ACM te kunnen overleggen op de termijn waarbinnen de ACM onderhavig ontwerpbesluit vaststelt.

144. Volgens de berekeningen van de ACM stellen de gezamenlijke netbeheerders, met het voorstel zoals aangehaald in randnummer 141, een financiële grens voor die omgerekend neerkomt op 1,28 euro per MWh in de methode ‘te transporteren energie’ en 1,00 euro per MWh in de methode ‘omvang van het net’. [32]

145. Naar inschatting van de ACM is de door gezamenlijke netbeheerders voorgestelde grens van 1,00 euro per MWh in de methode ‘omvang van het net’ te laag. Zo vermoedt de ACM dat de maatschappelijke waarde van congestiemanagement significant hoger is als bijvoorbeeld rekening wordt gehouden met vermeden CO2-emissies ten gevolge van extra invoeding van groene stroom en met de economische waarde van afname in een gebied.[33]

146. Verder overweegt de ACM dat de gezamenlijke netbeheerders geen (cijfermatige) onderbouwing hebben aangeleverd bij hun voorstel. De ACM schat, met het oog voor de belangen van afnemers zoals aangehaald in randnummers 138 en 139, daarom in dat er in ieder geval ruimte is om de door netbeheerders voorgestelde grens op te hogen met een factor van ten minste 2,5.

147. In afwijking van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, kiest de ACM er daarom voor om in de gewijzigde Netcode financiële bovengrens te verhogen tot een bedrag van 2,50 euro per MWh (in de methode ‘omvang van het net’).

148. De ACM acht hierbij van belang dat het bedrag van de hoogte van de financiële grens in mogelijke toekomstige codewijzingen wel kan worden verhoogd, maar niet effectief kan worden verlaagd. De ACM wil het bedrag van de financiële grens dus ook vanuit dat perspectief niet te hoog vaststellen, omdat de financiële grens niet effectief naar beneden kan worden bijgesteld in (bestaande) congestiegebieden.

149. Het voorgaande in overweging genomen, concludeert de ACM dat een bedrag van 2,50 euro per MWh op dit moment een redelijke hoogte is voor de financiële bovengrens. De ACM merkt hierbij

[32] De ACM heeft het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders omgerekend naar een prijs per MWh, gekoppeld aan een van de twee in paragraaf 4.9.1 besproken methodes. De ACM heeft dit gedaan om de implicaties en verschillende niveaus van een financiële grens met elkaar te kunnen vergelijken. De ACM heeft b j deze omrekening gebruik gemaakt van de gemiddelde termijnprijs op de elektriciteitsmarkt en schattingen van gemiddelde afnemersprofielen. Uit de in voetnoot 29 genoemde berekening volgt dat in het gemiddelde profiel de hoeveelheid energie in de methode ‘te transporteren energie’ 78% van de hoeveelheid energie in de methode ‘omvang van het net’ bedraagt. Daardoor bedraagt – in de door netbeheerders voorgestelde methode ‘te transporteren energie’ – de door hen voorgestelde grens 1,28 per MWh, terwijl in de door de ACM gekozen methode ‘omvang van het net’ die grens 1,00 per MWh bedraagt (78% van 1,28 euro per MWh). Met dit bedrag van 1,00 euro heeft een netbeheerder gemiddeld evenveel kosten aan congestiemanagement bij toepassing van de methode ‘omvang van het net’ als b j de financiële grens van 1,28 euro die de gezamenl jke netbeheerders voorstellen in de door hen voorgestelde methode.

[33] De uitstoot van broe kasgassen door de productie van elektriciteit bedroeg in 2019 in Nederland 42,3 MTon CO2-equivalent (bron: Klimaat- en Energieverkenning 2020, Planbureau voor de Leefomgeving – www.pbl.nl). De Nederlandse elektriciteitsproductie bedroeg in dat jaar 121 miljoen MWh (bron: Aanbod en verbruik van elektriciteit, 1990-2019, Compendium voor de Leefomgeving – www.clo.nl). Op basis van deze twee getallen was de uitstoot van broeikasgassen in 2019 circa 0,35 Ton CO2-equivalent per MWh. Bij de huidige ETS-prijs van circa 50 euro per Ton CO2 is de maatschappelijke waarde van invoeding van groene stroom circa 17,50 euro per MWh. De ACM is zich ervan bewust dat er meerdere factoren meespelen bij het bepalen van de gemiddelde maatschappel jke waarde van een extra MWh getransporteerde elektriciteit in een bepaald congestiegebied (zoals de economische waarde voor afnemers), maar deze globale berekening is voor de ACM een reden om aan te nemen dat de door de netbeheerders voorgestelde financiële grens van 1,00 euro per MWh te laag is.

op dat zij de grens in de toekomst zal evalueren. Uit die evaluatie moet blijken of het bedrag in de toekomst moet worden bijgesteld.[34]

150. De ACM heeft de in deze paragraaf omschreven wijzigingen aangebracht in artikel 9.10, tweede lid, onder c, van de gewijzigde Netcode.

4.10 Wijze van vaststellen van aanwezige transportcapaciteit

151. In de berekening om vast te stellen of de netbeheerder de financiële bovengrens, zoals toegelicht in paragraaf 4.9.2, heeft bereikt dient de netbeheerder uit te gaan van de aanwezige transportcapaciteit. [35] In deze paragraaf beschrijft de ACM hoe de netbeheerder bij de berekening van de aanwezige transportcapaciteit rekening dient te houden met de juridische voorwaarden, zoals de enkelvoudige storingsreserve, en met de omstandigheden waarbij de aanwezige transportcapaciteit niet eenduidig vastgesteld kan worden, zoals bij vermaasde netten.

152. In de berekening van de totale aanwezige transportcapaciteit dient een netbeheerder van een elektriciteitsnet met een spanningsniveau van 110 kV of hoger rekening te houden met juridische vereisten, zoals de enkelvoudige storingsreserve (N-1 criterium) of juist met het bestaan van een ontheffing van de verplichtingen die samenhangen met het N-1 criterium.[36] Het N-1 criterium houdt in dat de netbeheerder er in de berekening van de aanwezige capaciteit rekening mee houdt dat zijn net in werking dient te blijven, waarmee de leveringszekerheid wordt geborgd, indien er zich een enkelvoudige storing voordoet. Eenvoudig gezegd, betekent dit dat de aanwezige transportcapaciteit kleiner is wanneer er rekening moet worden gehouden met het N-1 criterium dan wanneer dit niet hoeft te worden gedaan. Indien er namelijk een ontheffing wordt verleend van de wettelijke verplichting van het N-1 criterium, dan zal de uitkomst van de berekening van de aanwezige transportcapaciteit hoger uitvallen.

153. Een andere factor die van invloed is op de berekening van de totale aanwezige transportcapaciteit is de situatie waarin de netbeheerder ‘verzwaren tenzij’ toepast.[37] Indien de netbeheerder ‘verzwaren tenzij’ toepast, dan dient de extra capaciteit die beschikbaar komt met de inzet van flexibiliteitsproducten meegenomen te worden in de aanwezige transportcapaciteit.

154. De methode voor het berekenen van de financiële grens gaat uit van een congestiegebied dat een duidelijk aanwijsbaar kritiek element heeft. De capaciteit van dit kritieke element bepaalt de hoeveelheid energie waarmee de financiële grens wordt berekend. In vermaasde netten[38] kan een congestiegebied meerdere kritieke elementen hebben, terwijl deze kritieke elementen ook weer relevant kunnen zijn voor meerdere congestiegebieden. Er is in dat geval niet eenduidig een aanwezige transportcapaciteit vast te stellen, zonder dat er een risico bestaat op dubbeltellingen en

[34] Bij een dergelijke evaluatie zou bijvoorbeeld een maatschappelijke kosten- en batenanalyse (MKBA) mogelijk meer inzicht kunnen geven voor de beantwoording van de vraag of de financiële bovengrens mogelijk hoger zou moeten zijn dan 2,50 euro per MWh. Een dergelijke MKBA is dan bedoeld om de gemiddelde maatschappelijke waarde te bepalen van een extra MWh getransporteerde elektriciteit in een bepaald congestiegebied. De ACM stelt voor om een eventuele MKBA te doen nadat verdere (praktijk)ervaring is opgedaan met het toepassen van congestiemanagement en de daarbij geldende financiële bovengrens, dat wil zeggen in het kader van de genoemde evaluatie.

[35] Zoals volgt uit de toegevoegde begrippen aan de Begrippencode (zie dictum), wordt met de aanwezige transportcapaciteit bedoeld*: “De maximale capaciteit dat een net aan kan, met inachtneming van de van toepassing zijnde netontwerpcriteria en operationele veiligheidsgrenzen”.*

[36] Zie art kel 16, vierde lid, van de E-wet.

[37] Zoals reeds toegelicht wordt met ‘verzwaren tenzij’ bedoeld: de keuze van de netbeheerder om niet in netuitbreiding te investeren bij een tekort aan transportcapaciteit, maar om dit tekort op te vangen met flex biliteitsproducten.

[38] Dit zijn netten waarin de afnamepunten op meer dan twee manieren met het voedende station zijn verbonden.

daarmee een te hoge, of te lage, financiële grens. Hoe de netbeheerder moet omgaan met deze situatie beschrijft het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders niet. De ACM acht het redelijk dat het in dit geval aan de netbeheerder is om in het congestieonderzoek te onderbouwen welke capaciteit uiteindelijk het beste past bij het betreffende congestiegebied. In de toekomst kunnen hierover door de ACM eventueel nadere regels gesteld worden als uit een evaluatie blijkt dat de noodzaak hiertoe bestaat.

155. Tot slot merkt de ACM het volgende op. Indien de netbeheerder tot de conclusie komt dat hij niet aan de volledige vraag van een aanvrager hoeft te voldoen omdat de financiële bovengrens is bereikt, geeft hij aan welke capaciteit hij wel aan de aanvrager kan aanbieden. Hierbij hanteert de netbeheerder de voor dat deelnet geldende financiële grens en de extra transportcapaciteit die bij die financiële grens redelijkerwijs kan worden vrijgemaakt. De ACM acht het van belang dat de aanvrager op die manier expliciet de mogelijkheid krijgt om zijn aanvraag aan te passen.

4.11 Technische bovengrens

156. In deze paragraaf gaat de ACM in op het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders voor een technische grens. De ACM licht eerst het voorstel toe en gaat daarna in op de aanpassingen die zij in de gewijzigde Netcode heeft aangebracht ten opzichte van dat voorstel.

157. Zoals toegelicht in paragraaf 4.9 stellen de gezamenlijke netbeheerders voor de toepassing van congestiemanagement een financiële grens voor waarboven zij geen congestiemanagement hoeven toe te passen. Naast die financiële grens stellen de gezamenlijke netbeheerders ook een technische grens voor, waarbij de netbeheerder na het bereiken van die grens niet langer verplicht congestiemanagement hoeft toe te passen. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om een technische grens te hanteren van 120% van de aanwezige transportcapaciteit. Wanneer verwacht wordt dat het honoreren van een aanvraag voor transport leidt tot een benodigde transportcapaciteit die hoger is dan de technische grens, mag de netbeheerder volgens het voorstel het deel van de aanvraag weigeren dat de technische grens overschrijdt. Na het bereiken van deze technische grens is de netbeheerder niet langer verplicht om aanvullend congestiemanagement toe te passen en dus ook niet langer verplicht om een aanbod te doen tot het uitvoeren van transport.

158. De ACM is van mening dat een technische grens van 120% niet tegemoet komt aan de belangen van afnemers, als bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de E-wet. De ACM heeft daarom in artikel 9.10, tweede lid, onderdeel d, van de gewijzigde Netcode opgenomen dat netbeheerders een technische grens van 200% van de aanwezige transportcapaciteit dienen te hanteren, mits de afnemers voldoende stuurbaar zijn. Indien er geen stuurbare afnemers aanwezig zijn, dan acht de ACM het redelijk dat de technische grens 120% bedraagt, zoals voorgesteld door de gezamenlijke netbeheerders. De ACM licht deze wijziging hierna nader toe.

159. De gezamenlijke netbeheerders geven in hun gewijzigde voorstel aan dat zij een technische grens nodig hebben. Deze noodzaak is volgens hen gerelateerd aan de wettelijke plicht voor de netbeheerder tot het veilig en betrouwbaar uitvoeren van transport en daarmee het risico op overbelasting van het net te verkleinen en een eventuele overbelasting zo kort mogelijk te laten duren. Met de voorgestelde grens van 120% van de aanwezige transportcapaciteit kan de netbeheerder zijn net beschermen tegen overbelasting in het geval dat aangeslotenen de door hen gemaakte afspraken omtrent capaciteitsbeperkingen en redispatch maatregelen niet nakomen, aldus de gezamenlijke netbeheerders.

160. De ACM merkt op dat een netbeheerder op grond van artikel 16, eerste lid, onderdeel b, van de E-wet inderdaad tot taak heeft om de veiligheid en betrouwbaarheid van zijn netten en het transport van elektriciteit daarover op de meest doelmatige wijze te waarborgen. Tegelijkertijd heeft een netbeheerder op grond van artikel 16, eerste lid, onderdeel f, van de E-wet, de wettelijke verplichting om transport van elektriciteit uit te voeren over zijn netten ten behoeve van derden. De ACM begrijpt dat wat elektriciteitsnetten technisch kunnen begrensd is en dat er daarmee een moment is waarop netbeheerders redelijkerwijs niet langer transportrechten kunnen verlenen, omdat anders de betrouwbaarheid en veiligheid van de elektriciteitsnetten in het geding komt. De ACM is echter van mening dat de door de gezamenlijke netbeheerders voorgestelde technische grens niet leidt tot een optimale benutting van de elektriciteitsnetten en daarmee ten koste gaat van de belangen van afnemers.

161. Zo doet de voorgestelde grens naar het inzien van de ACM geen recht aan de (technische) mogelijkheden die de netbeheerder heeft om het net te beschermen in het geval dat aangeslotenen hun afspraken niet nakomen. De netbeheerders moeten hun netten zodanig inrichten dat zij afnemers bijvoorbeeld, indien nodig, kunnen afschakelen. Op die manier kunnen netbeheerders de veiligheid van het net waarborgen en niettemin meer dan 120% van de aanwezige transportcapaciteit veilig aansluiten.

162. Daarnaast zullen de door de netbeheerder in te zetten maatregelen en de beschikbare flexibiliteit per congestiegebied naar verwachting verschillen. In gebieden waar de nieuwe aanvragers van transportcapaciteit voornamelijk opwekkers van elektriciteit zijn, zal bijvoorbeeld meer flexibiliteit beschikbaar zijn dan in gebieden waar congestie door afname van elektriciteit wordt veroorzaakt. Waar meer flexibiliteit kan worden ingezet, is de netbeheerders in staat om meer transportrechten te verlenen. Ook daarom is de ACM van mening dat zij niet kan meegaan met het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Immers, in sommige gevallen zal de netbeheerder in staat zijn om (veel) meer transportrechten te verlenen dan 120% van de aanwezige transportcapaciteit, terwijl zij tegelijkertijd de veiligheid en betrouwbaarheid van het net borgt.

163. De ACM is van mening dat een netbeheerder in staat is om een technische grens van 200% te hanteren, mits de afnemers voldoende stuurbaar zijn. De ACM overweegt hierbij het volgende. In het Besluit investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas[39] is opgenomen dat de netbeheerders in bepaalde situaties kunnen afwijken van de enkelvoudige storingsreserve waardoor de netbeheerder in geval van een storing niet meer het volledige transport naar een deelnet kan faciliteren. Netbeheerders willen dit in de praktijk oplossen door zogenaamde *inter-tripping*. Daarbij worden vooraf gedefinieerde producenten van het net afgesloten. Als de netbeheerder de oplossing van inter-tripping toepast, kan het voorkomen dat de netbeheerder (maximaal) de helft van de aangeslotenen moet afschakelen. Dit correspondeert met een technische grens van 200% van de aanwezige transportcapaciteit. Netbeheerders hebben in discussies over de enkelvoudige storingsreserve aangegeven dat zij dit kunnen, mits de afnemers voldoende stuurbaar zijn. De ACM constateert dat netbeheerders en afnemers in overleg zijn om tot regels te komen waarbij de netbeheerders eisen kunnen stellen aan de stuurbaarheid van nieuwe productie-eenheden.[40]

164. Met de inzet van de in het vorige randnummer omschreven sturingsmogelijkheden blijft de betrouwbaarheid en veiligheid van de elektriciteitsnetten geborgd bij een technische grens van

[39] Besluit van 16 oktober 2018, houdende regels over investeringsplannen voor elektriciteitsnetten en gastransportnetten en enkele andere onderwerpen, Staatsblad 2018, 375.
[40] In de buurlanden van Nederland hebben netbeheerders sinds de inwerkingtreding van de RfG Verordening eisen gesteld aan nieuwe productie-eenheden om volledig regelbaar te zijn door de netbeheerder. De netbeheerders in Nederland hebben nog geen gebruik gemaakt van deze mogel jkheid. Op dit moment werkt een werkgroep van NBNL ‘realtime interface’ de eisen verder uit.

200% van de aanwezige transportcapaciteit terwijl de netbeheerder nog steeds transportrechten uitgeeft. Op deze wijze is een netbeheerder dus niet genoodzaakt om bij het bereiken van 120% van de aanwezige transportcapaciteit in een deelnet te af te zien van het verder toepassen van aanvullend congestiemanagement, en daarmee af te zien van het doen van een aanbod van transport.

165. De ACM begrijpt wel dat wanneer er onvoldoende stuurbare afnemers zijn, de technische grens van 200% in de praktijk tot situaties kan leiden waarin er mogelijk problemen ontstaan met de veiligheid en betrouwbaarheid van het net. Zo lijken verbruikende afnemers in de komende jaren minder stuurbaar te zijn dan producerende afnemers. Indien er geen enkele stuurbare afnemer aanwezig is, acht de ACM het vooralsnog[41] redelijk dat de technische grens 120% bedraagt, zoals voorgesteld door de gezamenlijke netbeheerders. Deze grens wordt dan verhoogd met de benodigde transportcapaciteit van de stuurbare afnemers ten opzichte van de aanwezige transportcapaciteit, indien er sprake is van aanwezigheid van stuurbare afnemers. De technische grens bedraagt dus minimaal 120% en maximaal 200% van de aanwezige transportcapaciteit, afhankelijk van de aanwezigheid van stuurbare afnemers. Indien in een congestiegebied zowel congestie in verbruikende als invoedende richting plaatsvindt, kunnen in beide richtingen verschillende technische grenzen gelden. Dit is in dat geval afhankelijk van de stuurbaarheid van enerzijds de verbruikende afnemers en anderzijds de producerende afnemers.

166. Op grond van voorgaande heeft de ACM de wijzigingen, zoals aangehaald in randnummer 157, doorgevoerd in artikel 9.10, tweede lid, onderdeel d, van de gewijzigde Netcode.

4.12 Vooraankondigingen

167. De netbeheerder doet een vooraankondiging voor een afgebakend en duidelijk gedefinieerd gebied wanneer hij de gevraagde transportcapaciteit en beschikbare transportcapaciteit (nieuwe aanvragen) of de benodigde en aanwezige transportcapaciteit (natuurlijke groei) niet met elkaar in overeenstemming kan brengen. De netbeheerder publiceert de vooraankondiging op een publiek toegankelijke website. Ten opzichte van de vigerende Netcode hebben de gezamenlijke netbeheerders de bepalingen omtrent de vooraankondiging uitgebreid. De ACM vindt het belangrijk dat de vooraankondigingen duidelijk en transparant zijn. De ACM heeft daarom een aantal aanvullende wijzigingen doorgevoerd in de gewijzigde Netcode, in aanvulling op het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. De ACM licht deze wijzigingen hierna toe.

168. Ten eerste is in artikel 9.9, derde lid, onderdeel d, van het voorstel opgenomen dat een vooraankondiging onder meer bevat: "*de in het congestiegebied totale gecontracteerde en totale beschikbare transportcapaciteit als bedoeld in artikel 9.5, vierde lid".* De ACM heeft dit artikellid als volgt gewijzigd. De ACM heeft de term 'gecontracteerde' vervangen door 'beschikbare'. Daarnaast heeft de ACM de term 'beschikbare' vervangen door 'aanwezige'. Met deze wijzigingen sluit het artikellid beter aan bij het overige in paragraaf 9.2 van de gewijzigde Netcode, waarin telkens de benodigde capaciteit, inclusief de eventueel gevraagde transportcapaciteit, wordt vergeleken met de aanwezige transportcapaciteit in het betreffende deelnet. Als gevolg van deze aanpassingen heeft de ACM in de hiervoor genoemde bepaling ook de verwijzing naar artikel 9.5, vierde lid, verwijderd.

[41] Nadat de netbeheerders de technische grens in de prakt jk hebben toegepast, kan de ACM de hoogte van de technische grens evalueren.

169. Ten tweede heeft de ACM een toevoeging gedaan in artikel 9.9, derde lid, onderdeel e, van het voorstel. Daaruit volgt dat een netbeheerder in de vooraankondiging de periode benoemt die resteert totdat het deelnet zodanig verzwaard, gewijzigd of uitgebreid is dat er geen sprake meer is van een tekort aan beschikbare transportcapaciteit. De ACM heeft aan dit artikellid toegevoegd dat de netbeheerder eveneens aangeeft welke werkzaamheden naar verwachting nodig zullen zijn om dit te verwezenlijken. Deze wijziging komt tegemoet aan de behoefte van aangeslotenen in een gebied waar schaarste optreedt om in (meer) detail te begrijpen welke verzwaring, wijziging of uitbreiding van het net de netbeheerder overweegt om het probleem te verhelpen. De wijze van formulering van dit artikellid staat toe dat de netbeheerder een niet-bindende indicatie van de benodigde werkzaamheden geeft, zodat de netbeheerder de ruimte heeft om, indien nodig, op een later moment voor een andere oplossing te kiezen voor het oplossen van de transportschaarste in het betreffende deelnet. Naar het oordeel van de ACM komt deze wijziging daarmee tegemoet aan enerzijds de behoefte aan transparantie van aangeslotenen en anderzijds aan de vrijheid van netbeheerders om in een later stadium een andere oplossing te verkiezen wanneer deze beter wordt geacht.

170. Voor het overige van de bepalingen omtrent de vooraankondiging heeft de ACM het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders overgenomen in de gewijzigde Netcode.

4.13 Congestierapporten

171. In paragraaf 4.12 is de ACM ingegaan op de vooraankondigingen. Voor de gebieden waarvoor de netbeheerder een vooraankondiging heeft gedaan, onderzoekt de netbeheerder de mogelijkheden voor de toepassing van congestiemanagement, waarbij hij uitgaat van de mogelijkheden zoals bedoeld in paragrafen 9.9 tot en met 9.11 van de gewijzigde Netcode. Het onderzoek dat de netbeheerder doet, inclusief de conclusies daarvan, wordt ook wel het onderzoeksrapport of het congestierapport genoemd. De ACM gaat in deze paragraaf in op de congestierapporten in de gewijzigde Netcode.

172. Ter bevordering van onder meer duidelijkheid en transparantie heeft de ACM in haar wijzigingsopdracht de gezamenlijke netbeheerders de opdracht gegeven om een aantal elementen die in het onderzoeksrapport voor ieder congestiegebied worden onderzocht, expliciet in de Netcode op te nemen.[42] Deze elementen hebben betrekking op de vaststelling van schaarste, de mogelijke participatie van aangeslotenen en de verwachte inzet van capaciteitsbeperkingen en energieproducten in een congestiegebied. Naar aanleiding van de wijzigingsopdracht hebben de gezamenlijke netbeheerders in het gewijzigde voorstel ‘bijlage 14’ opgenomen, waarin deze elementen genoemd staan. Volgens de ACM komen de gezamenlijke netbeheerders hiermee tegemoet aan dit onderdeel van de wijzigingsopdracht.

173. De ACM merkt op dat zij, als gevolg van andere gewijzigde onderdelen van de gewijzigde Netcode, in aanvulling op het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders aan bijlage 14 twee elementen heeft toegevoegd die de netbeheerder in ieder geval ook moet opnemen in het onderzoeksrapport. Die elementen betreffen de financiële grens (zie paragraaf 4.9) en de technische grens (zie paragraaf 4.11). Daarnaast dient de netbeheerder ook de technische maatregelen te beschrijven die hij moet nemen in het kader van veiligheid. Verder heeft de ACM het derde lid van bijlage 14

[42] Zie brief van de ACM van 12 januari 2021 met kenmerk ACM/UIT/547524, *‘ACM/20/039621 Wijzigingsopdracht codewijzigingsvoorstel herziening congestiemanagement’*, paragrafen 3.7.2 en 3.7.3. Te raadplegen via: https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/wijzigingsopdracht-codewijzigingsvoorstel-herziening-congestiemanagement.pdf.

zodanig aangepast dat de netbeheerder te allen tijde een volledige versie van een onderzoeksrapport met de ACM deelt.

174. Voor het overige van de bepalingen omtrent de inhoud van de congestierapporten heeft de ACM het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders overgenomen in de gewijzigde Netcode.

4.14 Jaarlijkse rapportage

175. De ACM vindt het belangrijk dat zij de uitvoering van congestiemanagement objectief kan monitoren. Om die reden heeft de ACM aan artikel 9.11 van de gewijzigde Netcode een vierde lid toegevoegd. De ACM licht dit hierna toe.

176. De netbeheerders dienen jaarlijks over de inzet van congestiemanagement te rapporteren. Voor ieder congestiegebied dient de netbeheerder aan te geven hoeveel hij initieel berekend had naar verwachting aan vergoedingen voor congestiemanagement uit te geven en wat hij uiteindelijk daadwerkelijk heeft uitgegeven. Tevens dient de netbeheerder aan te geven hoeveel producten hij heeft ingezet voor congestiemanagement. Voor capaciteitsbeperkingen betreft dat het totaal van de beperkingen van de capaciteit keer de tijdsduur. Voor energieproducten de totale hoeveelheid ingezette energie.

177. De jaarlijkse rapportage heeft betrekking op een periode van een kalender jaar en dient jaarlijks uiterlijk 30 april aan de ACM opgeleverd te worden.

178. Naar aanleiding van het voorgaande heeft de ACM heeft artikel 9.11, vierde lid, van de gewijzigde Netcode aangevuld.

4.15 Tegenactie dichtbij real-time

179. Uit artikel 9.2, derde lid, van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders volgt een aantal maatregelen die de netbeheerder in de operationele planning (dagelijkse voorbereiding) kan treffen wanneer de netbeheerder in zijn net een transportprobleem constateert. Een van de maatregelen is een tegenactie die de netbeheerder uitvoert om het effect op de balanshandhaving van een redispatch actie te compenseren (onderdeel d). De ACM gaat in deze paragraaf in op deze situatie.

180. De ACM heeft de gezamenlijke netbeheerders in haar wijzigingsopdracht verzocht om meer duidelijkheid te verschaffen over de situatie waarbij de netbeheerder niet in staat is of niet voldoende tijd heeft om een tegenactie uit te voeren.[43]

181. De gezamenlijke netbeheerders stellen in de toelichting bij hun gewijzigde voorstel dat de netbeheerder in principe verantwoordelijk is voor het organiseren van een tegenactie. De gezamenlijke netbeheerders stellen dat, wanneer dicht bij real-time een tegenactie georganiseerd moet worden, er geen sprake is van de ‘normale toestand’ en dat de regelgeving voor de dan ontstane toestand wordt bepaald door Verordening (EU) 2017/1485 van de Commissie van 2 augustus 2017 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van

[43] Zie brief van de ACM van 12 januari 2021 met kenmerk ACM/UIT/547524, *‘ACM/20/039621 Wijzigingsopdracht codewijzigingsvoorstel herziening congestiemanagement’*, paragraaf 3.5.9. Te raadplegen via: https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/wijzigingsopdracht-codewijzigingsvoorstel-herziening-congestiemanagement.pdf.

elektriciteitstransmissiesystemen (hierna: SO Verordening) en door Verordening (EU) 2017/2196 van de Commissie van 24 november 2017 tot vaststelling van een netcode voor de noodtoestand en het herstel van het elektriciteitsnet (hierna: ER Verordening).

182. De ACM erkent dat de SO Verordening en de ER Verordening de mogelijkheid vastleggen om onder bepaalde voorwaarden een andere systeemtoestand uit te roepen. De ACM merkt echter op dat deze mogelijkheid alleen bestaat voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet. Een regionale netbeheerder heeft niet de bevoegdheid om een andere systeemtoestand af te roepen. Daarom gaat de ACM niet mee in de motivering van de gezamenlijke netbeheerders op dit punt.

183. In afwijking van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders heeft de ACM daarom een resultaatverplichting aan artikel 9.2, derde lid, onderdeel d, van de gewijzigde Netcode toegevoegd.

4.16 Marktrestricties

184. In deze paragraaf licht de ACM toe hoe de mogelijkheid voor het opleggen van een marktrestrictie in de gewijzigde Netcode is neergelegd. Dit is opgenomen in artikel 9.2, vierde lid, van de gewijzigde Netcode. De ACM merkt op dat het op grond van de vigerende Netcode ook al mogelijk is voor een netbeheerder om marktrestricties op te leggen. In de gewijzigde Netcode blijft dit mogelijk. De ACM vindt het belangrijk dat het duidelijk en inzichtelijk is wanneer marktrestricties mogen worden opgelegd. De ACM licht dat in deze paragraaf toe. Verder heeft de ACM enkele toevoegingen gedaan in de bepalingen over marktrestricties in de gewijzigde Netcode, ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Ook dat licht de ACM in deze paragraaf toe.

185. Een marktrestrictie houdt in dat aanpassingen van de prognosegegevens zoals deze voor betreffende aansluitingen bij de netbeheerder worden aangeleverd na sluiting van de day-aheadmarkt, niet langer worden geaccepteerd. De netbeheerder mag alleen een marktrestrictie afroepen wanneer hij in een gebied voor het betreffende uur al acties heeft toegepast om congestie op te lossen of te voorkomen. Een marktrestrictie wordt voor een specifieke richting afgegeven, zodat wijzigingen van de prognosegegevens die niet leiden tot een verhoogde kans op congestie, wel zijn toegestaan. De marktrestrictie dient te voorkomen dat de netbeheerder bij iedere aanpassing van de prognosegegevens in een bepaalde richting na sluiting van de day-aheadmarkt moeten overgaan tot redispatch om de gewenste commerciële stromen te faciliteren en congestie op te lossen. Wanneer een netbeheerder een marktrestrictie afroept, dan hoeft hij daar geen vergoeding tegenover te stellen.

186. In de praktijk houdt een marktrestrictie in de meeste gevallen in dat een opwaartse bijstelling van opwek in een deel van het net niet langer wordt toegestaan, omdat deze hogere opwek opnieuw tot congestie zou leiden. Dit betekent in het geval van hernieuwbare, weersafhankelijke elektriciteitsprojecten, met name bij zon- en windenergie, dat de hogere zekerheid van weersvoorspellingen dichter bij realtime niet kan worden vertaald naar een aangepaste prognose wanneer het additionele opwek betreft. Op deze wijze kan een deel van de hernieuwbare opwek niet worden aangeboden op de *intraday* markt. Dit leidt ertoe dat een deel van de potentiële hernieuwbare elektriciteit verloren gaat. Ook betekent dit mogelijk dat een marktpartij niet tot aan *real time* volledig gebruik kan maken van de in de ATO overeengekomen transportcapaciteit.

187. Volgens de ACM is een marktrestrictie een geoorloofde uitzondering op de vrijheid van dispatch. De vrijheid van dispatch volgt uit artikel 7.1, tweede lid, van de vigerende Netcode en houdt in dat marktpartijen hun volledige portfolio van invoedende en verbruikende eenheden in de Nederlandse

biedzone mogen inzetten om het energieprogramma voor iedere markttijdeenheid na te komen. Het uitroepen van een marktrestrictie betekent dat deze mogelijkheid niet langer bestaat voor het deel van het portfolio dat zich in het congestiegebied bevindt. Op deze aansluitingen mogen de prognosegegevens nog slechts in één richting worden gewijzigd.

188. De ACM vindt het redelijk dat een netbeheerder marktrestricties kan afroepen en dat deze een uitzondering vormen op de vrijheid van dispatch. Immers, een netbeheerder moet in een congestiegebied maatregelen nemen om congestie te voorkomen en heeft daar de benodigde tijd na sluiting van de day-aheadmarkt voor nodig. De ACM acht het niet redelijk dat een netbeheerder, nadat deze een geconstateerd transportprobleem heeft verholpen, tot aan real time verantwoordelijk wordt gehouden voor het middels redispatch oplossen van iedere wijziging van de prognosegegevens die de kans op congestie vergroot.

189. Daarbij komt dat de afnemers tot sluiting van de day-aheadmarkt kunnen aangeven welke hoeveelheid transport ze verzoeken en dat de netbeheerder deze verzoeken moet honoreren. De aangeslotene kan dus tot sluiting van de day-aheadmarkt een vraag naar transport ter hoogte van de in de ATO verleende transportcapaciteit indienen. De aangeslotene kan, in het geval er een marktrestrictie wordt afgeroepen, enkel op de intraday markt zijn vraag naar transport niet aanpassen.

190. Om te verduidelijken dat marktrestricties een uitzondering vormen op de vrijheid van dispatch, heeft de ACM artikel 9.2, vierde lid, van gewijzigde Netcode, aangevuld met een verwijzing naar artikel 7.1, tweede lid, van de vigerende Netcode, waaruit de vrijheid van dispatch volgt. De ACM benadrukt dat een marktrestrictie een uitzondering op de regel (de vrijheid van dispatch) is, en dat de netbeheerder de inzet van marktrestricties daarom dan ook zoveel mogelijk moeten beperken.

191. Verder vindt de ACM het belangrijk dat bij iedere afroep van een marktrestrictie duidelijk is welke acties de netbeheerder reeds heeft ondernomen om het transportprobleem te verhelpen, en indien relevant, de wat hierbij de gerealiseerde redispatch volumes zijn. De ACM acht dat noodzakelijk om een hogere mate van transparantie en een effectieve, zo beperkt mogelijke inzet, van marktrestricties te borgen. De ACM heeft daarom artikel 9.2, zesde lid, van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, aangevuld. Zij heeft onderdeel d toegevoegd aan artikel 9.2, zesde lid, van de gewijzigde Netcode.

192. Voor het overige heeft de ACM artikel 9.2 van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders overgenomen in de gewijzigde Netcode.

4.17 Congestie-onbalansprijs

193. Artikel 9.36 van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders introduceert een congestiesanctie. In deze paragraaf gaat de ACM in op de congestiesanctie en geeft zij aan waar zij de gewijzigde Netcode heeft aangepast ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders.

194. De gezamenlijke netbeheerders onderbouwen in de toelichting bij het voorstel dat de congestiesanctie ertoe dient om het voor een aangeslotene onaantrekkelijk te maken om zich niet te houden aan een afgeroepen bieding voor het oplossen van fysieke congestie. Een dergelijke overweging door een aangeslotene kan bijvoorbeeld ontstaan wanneer prijzen in andere markten hoger zijn of wanneer voor het invoeden van duurzame elektriciteit subsidie wordt ontvangen, waardoor het voor een aangeslotene financieel aantrekkelijk kan zijn om niet overeenkomstig de afgeroepen bieding te handelen.

195. Artikel 9.36 van het voorstel onderscheidt een vaste en een variabele component van de congestiesanctie. De variabele component leidt tot het onderscheid in situaties waarbij een aangeslotene door het negatief zijn van de onbalansprijs aangemoedigd kan worden om een congestie-bieding niet na te komen. Voor de vaststelling van de vaste component biedt het voorstel geen toelichting. Ook wordt niet duidelijk op basis van welke kosten de vaste component wordt bepaald. Artikel 9.36, tweede lid, van het voorstel stelt alleen dat voor ieder congestiegebied de hoogte van de vaste component van de congestiesanctie zal worden gepubliceerd.

196. De ACM is het eens met de gezamenlijke netbeheerders dat het onwenselijk is dat aangeslotenen afgeroepen biedingen ten behoeve van congestiemanagement niet nakomen. Dat zou immers de effectieve werking van congestiemanagement ondermijnen en leidt tot extra kosten voor de netbeheerders. De ACM vindt het dan ook redelijk dat, in het geval de netbeheerder kosten moet maken om extra flexibiliteit in te kopen als gevolg van niet-levering van een afgeroepen bieding door een aangeslotene, de netbeheerder die kosten op de aangeslotene kan verhalen. De ACM vindt het ook redelijk dat de kosten die de netbeheerder op de aangeslotene verhaalt de werkelijk gemaakte kosten niet overstijgen. De ACM benadrukt dat de netbeheerder ook minder dan de daadwerkelijke kosten kan verhalen op de betreffende aangeslotene. Het is aan de netbeheerder en de aangeslotene dit om gezamenlijk overeen te komen.

197. De ACM kan niet vaststellen in hoeverre de voorgestelde splitsing in een vaste en een variabele component waarborgt dat de netbeheerder uitsluitend de daadwerkelijke kosten voor de inkoop van extra flexibiliteit in rekening brengt bij de aangeslotene die de door hem afgeroepen bieding niet nakomt. De ACM constateert dat het voorstel de noodzaak van een vaste component onvoldoende onderbouwt en dat ook niet duidelijk is op welke manier en op basis van welke gegevens de hoogte van de vaste component wordt vastgesteld. Het is daarbij voor de ACM onvoldoende duidelijk of de congestiesanctie het karakter krijgt van een boete voor aangeslotenen in het congestiegebied, waarbij de netbeheerder meer dan de werkelijke kosten aan de betreffende aangeslotenen doorberekent. De ACM merkt op dat in de E-wet een wettelijke grondslag ontbreekt voor de netbeheerders om middels de Netcode een dergelijke boete aan aangeslotenen op te leggen.

198. Op grond van voorgaande overwegingen heeft de ACM het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders als volgt gewijzigd in de gewijzigde Netcode. De ACM heeft de term ‘congestiesanctie’ vervangen voor de term ‘congestie-onbalansprijs’. Er mag slechts sprake zijn van het doorberekenen van ten hoogste de daadwerkelijke kosten van de inkoop van extra flexibiliteit door de netbeheerder indien die aangeslotene zich niet houdt aan de door hem afgeroepen bieding. Nu deze kosten te allen tijde ten hoogste de daadwerkelijke kosten voor de netbeheerder dienen te weerspiegelen, vindt de ACM het passender om te spreken van een ‘congestie-onbalansprijs’ in plaats van een sanctie of boete. De ACM heeft om diezelfde reden ook de vaste component van de voorgestelde congestie-onbalansprijs verwijderd en alleen de variabele component, die ten hoogste de daadwerkelijke kosten dient te weerspiegelen, behouden. Tot slot heeft de ACM verduidelijkingen aangebracht over de verrekening van de congestie-onbalansprijs.

199. De ACM heeft de in het voorgaande randnummer toegelichte wijzigingen aangebracht in artikel 9.36 van de gewijzigde Netcode.

4.18 Overige punten

200. Zoals reeds opgemerkt in randnummer 21 heeft de ACM enkele tekstuele aanpassingen gedaan, om de bepalingen uit de gewijzigde Netcode te verduidelijken. Daarnaast heeft de ACM waar nodig

correcties met betrekking tot de grammatica, spelling en interpunctie aangebracht in de gewijzigde Netcode. De ACM licht deze wijzigingen niet toe in deze paragraaf, omdat dit geen inhoudelijke wijzigingen betreffen.

201. In deze paragraaf licht de ACM de overige punten toe die zij heeft aangepast in de gewijzigde Netcode, ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. De ACM behandelt verschillende punten gezamenlijk in één paragraaf, vanwege de aard van de wijzigingen of omdat de wijzigingen zien op kleine aanpassingen.

202. Ten eerste heeft de ACM in artikel 5.8 van de gewijzigde Netcode een wijziging aangebracht ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. In artikel 5.8, eerste lid, onder b, van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders wordt onder meer verwezen naar de paragrafen 9.9 tot en met 9.11 van de voorgestelde Netcode. Het gevolg van dit voorstel is dat de paragrafen 9.9 tot en met 9.11 van de voorgestelde Netcode van toepassing zijn op een beheerder van een gesloten distributiesysteem die gebruik wenst te maken van het elektronisch berichtenverkeer. De ACM merkt op dat dit voorstel van de gezamenlijke netbeheerders ertoe zou leiden dat een beheerder van een gesloten distributiesysteem, die gebruik wenst te maken van het elektronisch berichtenverkeer, wordt verplicht om de verschillende congestiemanagementregimes toe te passen. Dit voorstel is niet in lijn met artikel 15, zesde lid, van de E-wet, waaruit volgt dat de beheerder van een gesloten distributiesysteem in het kader van zijn transportplicht niet hoeft te voldoen aan de verplichtingen als bedoeld in de in artikel 24, eerste lid, van de E-wet, genoemde paragrafen. De ACM heeft daarom de voorgestelde verwijzing naar de paragrafen 9.9 tot en met 9.11 verwijderd in artikel 5.8, eerste lid, van de gewijzigde Netcode.

203. Ten tweede heeft de ACM in artikel 9.1 van de gewijzigde Netcode een wijziging aangebracht ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. De ACM heeft ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders in artikel 9.1, vierde lid, van de gewijzigde Netcode verduidelijkt dat dit artikellid verwijst naar artikel 9.9, eerste lid, van de gewijzigde Netcode.

204. Ten derde heeft de ACM in artikel 9.2 van de gewijzigde Netcode een wijziging aangebracht ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. In artikel 9.2, derde lid, onderdeel b, van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders wordt de mogelijkheid beschreven om een capaciteitsbeperking ook na sluiting van de day-aheadmarkt in te zetten. De ACM heeft de verwijzing in dit artikellid in de gewijzigde Netcode verduidelijkt, zodat specifiek verwezen wordt naar bijlage 12, zesde lid, van de gewijzigde Netcode.

205. Ten vierde heeft de ACM in artikel 9.3 van de gewijzigde Netcode een wijziging aangebracht ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Artikel 9.3, eerste lid, van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, beschrijft de situatie van natuurlijke groei. In dit lid heeft de ACM een verwijzing opgenomen naar artikel 9.2, negende lid, van de gewijzigde Netcode, ten behoeve van de administratieve afhandeling van de toegepaste congestiemanagement.

206. Ten vijfde heeft de ACM in artikel 9.5 van de gewijzigde Netcode een wijziging aangebracht ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Artikel 9.4 van de gewijzigde Netcode beschrijft twee mogelijkheden waarom de netbeheerder de capaciteit in artikel 9.5 van de gewijzigde Netcode gaat berekenen: op periodieke basis of bij de aanvraag voor een aansluiting met transportcapaciteit. In het tweede geval dient de gevraagde transportcapaciteit expliciet meegenomen te worden in de berekening. De ACM heeft dit in artikel 9.5, vijfde lid, van de gewijzigde Netcode verduidelijkt.

207. Ten zesde heeft de ACM in artikel 9.9 van de gewijzigde Netcode een wijziging aangebracht ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. In artikel 9.9 van het voorstel is opgenomen dat een netbeheerder een vooraankondiging moet doen wanneer hij voor een bepaald deelnet een tekort aan beschikbare transportcapaciteit voorziet. Artikel 9.9, eerste lid, van het voorstel stelt dat de netbeheerder deze vooraankondiging meldt op grond van artikel 9.6, eerste lid, onderdeel d, of artikel 9.7, eerste lid, onderdeel c, op een publiek toegankelijke website. De ACM is van mening dat het beter is om naar de artikelleden, en niet de specifieke onderdelen te verwijzen, en heeft de tekst van artikel 9.9, eerste lid, van de gewijzigde Netcode dusdanig gewijzigd.

208. Ten zevende heeft de ACM in artikel 9.11 van de gewijzigde Netcode een wijziging aangebracht ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. De ACM heeft in artikel 9.11, tweede lid, van de gewijzigde Netcode, verduidelijkt dat, net zoals in de situatie van artikel 9.10, vierde lid, het onderzoeksrapport de elementen dient te bevatten als beschreven in bijlage 14.

209. Ten achtste heeft de ACM in artikel 9.30 van de gewijzigde Netcode een wijziging aangebracht ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Uit artikel 9.30, eerste lid, van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders volgt dat congestiemanagement dient ter overbrugging van de periode die resteert tot het moment waarop het (de) net(ten) zodanig verzwaard, gewijzigd of uitgebreid is (zijn) dat geen sprake meer is van tekort aan beschikbare transportcapaciteit. Volgens de ACM leidt deze bepaling tot onduidelijkheid. De verwijzing naar artikel 9.9, derde lid, onderdeel e, van het voorstel in artikel 9.30, eerste lid, van het voorstel, lijkt namelijk te impliceren dat er sprake moet zijn van al geplande netverzwaringen voordat er congestiemanagement wordt toegepast. Dat is onjuist. Daarom heeft de ACM de bepaling gewijzigd, zodanig dat netbeheerders congestiemanagement dienen toe te passen overeenkomstig het congestiemanagement onderzoek dat zij hebben moeten doen.

210. Ten negende heeft de ACM in artikel 9.30 van de gewijzigde Netcode een wijziging aangebracht ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. In artikel 9.30, vierde lid, van de gewijzigde Netcode is de term ‘opgedragen’ vervangen door ‘afgeroepen’. Dit sluit volgens de ACM beter aan bij het marktgebaseerde karakter van de selectie en activatie van een bieding die de CSP bij de netbeheerder indient.

211. Tot slot heeft de ACM in de artikel 9.40 en 9.45 van de gewijzigde Netcode een wijziging aangebracht ten opzichte van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Artikel 9.40 en artikel 9.45 introduceren de dagelijkse procedure die de netbeheerder uitvoert voor respectievelijk marktgebaseerd en niet-marktgebaseerd congestiemanagement. De ACM heeft in de gewijzigde Netcode in beide artikelen een lid toegevoegd dat verduidelijkt dat de netbeheerder voorafgaand aan de dagelijkse procedure voor de inzet van redispatch ook gebruik kan maken van capaciteitsbeperkingen die hem op grond van bijlage 12 ter beschikking staan.

4.19 Conclusie

212. De ACM komt tot het oordeel dat de wijzigingen niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 36, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998.

5 Reactie op ontvangen zienswijzen

213. [PM]

’s-Gravenhage,
Datum:

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

[redacted]
bestuurslid